

Handläggare
Oltner Jenny
Sigurdson Björn

Datum
2013-12-09

Diarienummer
KSN-2012-1129
KSN- 2012-1131

Kommunstyrelsen

Ekologiskt ramverk för program och planer samt miljö- och klimatprogram 2014-2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Ekologiskt ramverk för program och planer enligt **bilaga 1**,

att Ekologiskt ramverk är en precisering av policy för hållbar utveckling och gäller därmed hela kommunkoncernen,

att anta Miljö- och klimatprogram 2014-2023 enligt **bilaga 2** för hela kommunkoncernen, samt

att uppdra till kommunstyrelsen att återkomma med förslag på mål för energieffektivisering för direkt energianvändning i kommunorganisationen.

Sammanfattning

Ett kommungemensamt miljö- och klimatprogram samt ett ramverk för ekologiska program och planer föreslås. Det är viktigt att det finns för kommunen gemensamma miljömål, som utgår från en analys på samhällsnivå och koncernnivå. Programförslaget fokuserar på två av de största miljöutmaningarna i vårt samhälle - klimatpåverkan och giftfri miljö.

Ett flertal miljöaspekter behandlas redan eller står i begrepp att behandlas i egna program eller planer. I syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna, har ett *Ekologiskt ramverk* utarbetats, vilket förtydligar fullmäktiges policy för hållbar utveckling. När olika program och planer med bäring på ekologisk hållbarhet revideras eller tas fram ska dessa stämmas av mot det ekologiska ramverket. På så sätt ökar genomslagskraften.

Miljö- och klimatprogrammets mål, både de två långsiktiga och de åtta etappmålen, är utmanande i syfte att skapa en kraftsamling och därmed driva utvecklingen. Uppsala kommun ska fortsätta vara en ledande klimatkommun och med programmet även bli en ledande miljökommun, med särskilt fokus på giftfri miljö. Ramverket och programmet ska fungera som en drivkraft för det. Uppfyllandet av programmets mål bedöms vara positiva för Uppsalas utveckling och position samt ge långsiktiga positiva effekter för kommunens ekonomi och näringsliv samt på samhällsekonomi och människors hälsa.

De långsiktiga miljö- och klimatmålen liksom etappmålen följs upp årligen. Programmet som sådant liksom Ramverket utvärderas 2016 och 2020 samt slutligen 2024. Kommunstyrelsen ska kommunicera ramverk och program internt och externt för bästa genomförande.

Ärendet

Programperioden för Uppsala kommuns miljöprogram (2006-09) och kommunstyrelsens handlingsplan (2007-11) för klimatarbetet har gått ut. Därför har förslag till ett gemensamt miljö- och klimatprogram samt ett ramverk för ekologiska program och planer utarbetats.

Kommunstyrelsen har i sin Fokusplan för 2012 beslutat att skärpa klimatmålet ytterligare vilket redovisas i ärendet och i miljö- och klimatprogrammet.

Ett första förslag presenterades för kommunstyrelsens arbetsutskott i oktober 2012 och sändes därefter på intern och extern remiss med svarstid till 2 mars. Svarstiden förlängdes i några fall till april månad. Remissen ställdes till samtliga nämnder och styrelser, miljöföreningarna i kommunstyrelsens miljövårdsråd och till två miljöföreningar som inte är medlemmar av miljövårdsrådet, samt till de 27 medlemmarna av Uppsala klimatprotokoll. Medlemmarna utgörs av större företag från olika branscher, landstinget och de två universiteten. Totalt sett 51 remissinstanser varav 34 svarade. De inkomna remissvaren bifogas. **Bilaga 3.**

Under remisstiden hölls två särskilda seminarier med aktörer inom och utanför kommunorganisationen. Därutöver har det hållits ett antal möten och avstämningar med olika organisationer och intressenter.

Kommunledningskontoret har bearbetat förslagen efter remisstiden utgång. Remissinstanserna ger överlag positiva omdömen om både ramverket och programmet, dess syfte, struktur och ansats. De uppskattar att kommunen har ambitiösa program och planer, vilket underlättar för företagen och andra organisationer samt uppsalaborna. Flera av företagen, de två universiteten och landstinget visar på fortsatta och utökade samarbetsmöjligheter. Svaren har innehållit många konkreta förslag och i flera fall varit fylliga, vilket är positivt. En stor del av remissinstansernas synpunkter har inarbetats direkt eller beaktats genom förändringar och förtydliganden. Kommunledningskontoret har därutöver, sammanställt några av de viktigaste synpunkterna från remissinstanserna, och kort kommenterat dessa. **Bilaga 4.**

Föredragning

Ekologiskt ramverk för program och planer

Under arbetet med att ta fram det nya miljö- och klimatprogrammet blev det tydligt att flertalet miljöaspekter (vatten, luft, buller, naturvård, avfall) redan behandlades eller stod i begrepp att behandlas i egna program eller planer. I syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för dessa program inklusive det i detta ärende föreslagna miljö- och klimatprogrammet, utarbetades ett *Ekologiskt ramverk*. I ramverket föreslås övergripande prioriteringar och principer samt arbetssätt gemensamt för de program och planer som ingår i den ekologiska delen av hållbarhetsbegreppet.

Genom ett gemensamt ramverk tydliggörs samverkansmöjligheter och hur programmen kan förstärka varandra. Tillsammans bildar de en helhet i arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling. När olika program och planer med bäring på ekologisk hållbarhet revideras eller tas fram ska dessa stämmas av mot det ekologiska ramverket. På så sätt ökar genomslagskraften. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen.

Uppsalas miljö- och klimatprogram

Uppsalas miljö- och klimatprogram 2014-2023 är en del av kommunens långsiktiga och strategiska arbete för en hållbar utveckling. Inriktning beskrivs i Policy för hållbar utveckling och översiktsplanens vision 2030. Programförslaget fokuserar på två av de största miljöutmaningarna i vårt samhälle - klimatpåverkan och giftfri miljö.

Programmet utgörs av två långsiktiga mål, åtta etappmål samt strategiska insatsområden. Ansvar för mål och uppföljning pekas ut i förslaget. Programmet följer de prioriteringar, principer och arbetssätt som beskrivs i ramverket för ekologiska planer och program. De strategiska insatsområdena fokuserar kommunens satsningar på ett antal centrala områden i syfte att nå miljö- och klimatmålen från ett flertal planer och program inom ramverket. Kommunstyrelsen är sammanhållande i genomförandet och uppföljningen.

Det är viktigt att det finns för kommunen gemensamma miljömål, som utgår från en analys på samhälls- och organisationsnivå. För många styrelser och nämnder är miljöpåverkan från exempelvis transporter en liten del jämfört med annat. På samhällsnivå är det vår stora utmaning, därför behövs ett program som omfattar hela organisationen. Oavsett detta måste varje styrelse och nämnd arbeta med egna miljöprogram som utgår från en signifikansanalys av den egna verksamhetens alla olika miljöaspekter.

Uppsala kommun har etablerat sig som en ledande kommun inom klimatarbetet, bland annat manifesterat genom Världsnaturfondens utmärkelse Sveriges klimatstad 2013. Uppsala kommun ska fortsätta vara en ledande klimatkommun nationellt och internationellt. Kommunen ska ta samma ledarskap inom hela miljöområdet, med särskilt fokus på giftfri miljö. Programmets miljö- och klimatmål är därför avsiktligt utmanande. Syftet är att skapa en kraftsamling internt i kommunorganisationen och med övriga samhällsaktörer som gör att miljöarbetet tar flera steg framåt.

Målen i Miljö- och klimatprogrammet tar sin utgångspunkt i de globala, nationella och lokala miljöutmaningarna och är väl grundade utifrån nuläget i kommunens arbete samt miljötillstånd.

Kommunens långsiktiga klimatmål föreslås i enlighet med uppdraget i Fokusplanen för 2012 att skärpas ytterligare. Detta är möjligt då konverteringen av den stora utsläppskällan i Uppsala, det torveldade kraftvärmeverket till biobränsle, planeras till före år 2020. I det tidigare målet stod det att målet avsåg även den egna organisationen. I princip gäller det fortfarande, men det har visat sig fungera dåligt som mått. I etappmålen finns därför istället tydliga klimat- och energimål för den egna organisationen som är enklare att arbeta med och går att följa upp. Målbilden för växthusgasutsläpp 2050 i Översiktplan 2010, skrivs in i klimatmålet. Det långsiktiga klimatmålet till 2050 är satt utifrån bedömningar som gjorts nationellt och internationellt baserade på FN:s klimatpanels summerande rapporter 2007. Det kan inte uteslutas att skarpare mål framöver måste till för att klara klimatförändringarna. Kommunstyrelsen kommer att analysera Klimatpanelens nya summerande rapporter 2013-14 för att bedöma eventuella förändringar av de långsiktiga målen.

Förslag till reviderat långsiktigt klimatmål lyder:

De samlade utsläppen av växthusgaser per medborgare ska minska med minst 50 procent till år 2020, jämfört med 1990 års nivå, för att därefter fortsätta minska och senast år 2050 vara cirka ett halvt ton per invånare.

Att minska risker och exponering kring kemikalier är en av vår tids största miljöutmaningar och arbetet för en giftfri miljö behöver breddas, förstärkas och systematiseras. Uppsala kommun visar ledarskap och förbättrar kommuninvånarnas hälsa genom att ta sig an utmaningarna med kemikaliesamhället. Det långsiktiga miljömålet med fokus på en giftfri miljö har formulerats i enlighet med det nationella miljö kvalitetsmålet för en giftfri miljö. I etappmålen preciseras målet.

Förslag till långsiktigt miljömål med fokus på Giftfri miljö lyder:

Förekomsten av ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Prioriterat inom Giftfri miljö är barns miljöer och säkra livsmedel. Det är angeläget att snabbt minska belastningen på våra ekosystem genom att satsa på produkter som kommer från hållbara jordbrukssystem. För att tydligt visa inriktningen i arbetet sätts ett av etappmålen till ”100 procent ekologiska livsmedel i kommunalt finansierad verksamhet 2023”. Målet innebär att vid nästa upphandling inom respektive verksamhet och område, från livsmedel och färdiga rätter till fikabröd, ska enbart ekologiska livsmedel efterfrågas. Genom att ändra målfokus från att tidigare stegvis öka, till 100 procent, ges förutsättningar som förenklar måluppfyllelsen. Kommunen riktar sig då till marknadsaktörer som fokuserar på ekologiska produkter. Bedömningen är att de kan ge både bättre kvalitet och på sikt lägre priser genom de allt större efterfrågade volymerna på ekologiska produkter.

En utmaning är att det ska finnas ett tillräckligt stort utbud av ekologiska livsmedel på marknaden. Utbudet ökar kontinuerligt, men jämfört med konventionellt odlade livsmedel är det förhållandevis litet. Erfarenhet från andra kommuner visar att när stora aktörer efterfrågar ekologiskt ökar det omställningstakten. Genom tydliga mål och stark efterfrågan påverkar vi utbudet. Detta visar på betydelsen av kommunikation med marknaden.

En gemensam kraftsamling behövs för nå målet om 100 procent ekologiska livsmedel. Utbildning, intern kommunikation och marknadskommunikation är viktigt. Kunskap om ekologisk mat och hur man anpassar matsedel och arbetssätt för att hålla sig inom budget är betydelsefulla faktorer för att nå målet. Erfarenheter från andra kommuner som har en hög andel ekologisk mat visar att samordnade resurser för utbildning och kommunikation som involverar alla inblandade, inklusive matsalens gäster, samt en översyn av upphandlingsstrukturer är framgångsfaktorer. Arbetet för att nå etappmålet bedrivs initialt i projektform med en samlande kraft som arbetar tillsammans med de delar av kommunen som berörs. Att formerna för upphandling av livsmedel stödjer utvecklingen är en förutsättning för att nå målet, exempelvis genom att separera upphandling av transporten av livsmedlen och själva livsmedlen. På så sätt möjliggör vi att även mindre leverantörer kan lägga anbud. En införandeplan utarbetas under våren 2014.

Etappmålet för den egna fordonsparken och upphandlade transporter siktar på 100 % förnybart, vilket är en utmaning. Kommunen har ett relativt stort antal personbilar och lätta lastbilar. Jämförande mätningar med andra kommuner visar att Uppsala kommun har en låg andel fordon som drivs med förnybara bränslen eller el, och de har låg energieffektivitet med höga klimatutsläpp. Kommunledningskontoret bedömer att det behövs tydligare styrning för att nå programmets mål. För övrig fordons- och maskinpark och för upphandlade transporter kommer det att krävas samordnade satsningar på ny teknik och utvecklad upphandlingsteknik för att nå målet.

En kommunikationsplan utarbetas för att kommunicera det Ekologiska ramverket och Miljö- och klimatprogrammet internt och externt för bästa genomföranderesultat. Även populärversioner och mer bakgrundstexter kommer att tas fram som stöd.

De långsiktiga miljö- och klimatmålen liksom etappmålen följs upp årligen av respektive ansvarig, samt övergripande av kommunstyrelsen. Till en del används kommungemensamma metoder och system såsom inom energi och klimat, eller utvecklas inom relevanta andra områden. Programmet och Ramverket utvärderas 2016 och 2020. En slutlig utvärdering genomförs 2024. Noteras kan att målar för de nationella miljökvalitetsmålen är 2020.

Etappmål 4 avser 25 procent energieffektivare verksamhet för både direkt och indirekt energianvändning. En stor del av den direkta fastighetsenergin (ej transporter) omfattas dock sedan tidigare av mål på både nämnd/styrelsenivå och kommunnivå. Bland annat finns det ett gemensamt mål för en del av fastighetsbolagen och tidigare fastighetsägarnämnden om 20 procent energieffektivisering per kvadratmeter (kWh/m²) senast 2016 jämfört med 2008. Kommunstyrelsen avser att samordna en utvärdering av resultatet av de olika målen under 2014 för att på bästa sätt kunna formulera ett nytt effektiviseringsmål för direkt

energianvändning för samtliga styrelser och nämnder. Kommunstyrelsen avser att därefter återkomma till fullmäktige med förslag. För att fullt ut hämta hem ekonomisk- och miljöpotential i energieffektivisering rekommenderas nämndorganisationens process för lokalförsörjning koppla energicontroller och energistrategiska resurser till sig.

Programmet genomförs i huvudsak enligt det ansvar som pekas ut i programmet och med nämnders och styrelser generella uppdrag att arbeta enligt policy för hållbar utveckling.

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande samordning och planering för hållbar utveckling enligt reglementet. För att nå de utmanande målen på ett kostnadseffektivt sätt och vara en ledande miljö- och klimatkommun bedömer kommunledningskontoret att ytterligare resurser behövs för ett samlat genomförande, kommunikation och synliggörande, samt kommungemensamma uppföljningar av själva miljö- och klimatprogrammet. Under 2014 byggs arbetet upp med medel inom kommunstyrelsens budgetram. Från 2015 bedöms arbetet kräva att resurser avsätts vilket prövas i samband med kommunstyrelsens budgetplanering för 2015. I det kommer en stor del att avse stöd till nämndernas och styrelsernas arbete med att särskilt nå etappmålet för en fossilbränslefri fordons- och maskinpark och klimatneutrala transporter samt etappmålet för ekologiska livsmedel. Uppföljningen av ekologiskt ramverk görs inom ram.

Ekonomiska konsekvenser

Målen i Miljö- och klimatprogrammet ska fungera som en drivkraft för utveckling av miljötillstånd, samhälle och näringsliv. Ramverket och programmet bedöms vara positiva för Uppsalas utveckling och position samt ge långsiktiga positiva effekter för kommunens ekonomi och näringsliv samt på samhällsekonomi och människors hälsa.

Kommunalekonomiskt bedöms vissa åtgärder ge besparingar. Andra åtgärder kan i ett inköpsperspektiv innebära initialt högre kostnader, men i ett livscykelperspektiv jämförbart eller till och med lägre. Ett kraftigt mål för effektivisering av både direkt och indirekt energianvändning är satt för att lösgöra medel för andra energi- eller miljöinvesteringar som inte är direkt lönsamt i traditionell mening. För att realisera potentialen i energieffektivisering behövs energikompetens inte bara i de kommunägda bolagen och produktionsstyrelserna utan också i nämndorganisationen.

Större volymer av ekologiska produkter från dedicerade marknadsaktörer kommer att ge lägre priser. Men kvalitets-, djur- och miljöhänsynen i ekologisk produktion ger en högre kostnadsnivå jämfört med konventionell produktion. Det är därför viktigt med kunskap hur matsedel och arbetssätt anpassas för att hålla budget. Säsongsanpassning, ökad andel vegetabilier, minskat matsvinn och att tillaga maten från grunden ger förutsättningar för att nå de ekologiska målen, ge kvalitetsvinster i skola och äldreomsorgens verksamhet och samtidigt hushålla med de ekonomiska resurserna.

För att nå de utmanande målen i miljö- och klimatprogrammet på ett kostnadseffektivt sätt, kommer kommunstyrelsen att utveckla ett samlat genomförande, kommunikation,

synliggörande och kommungemensamma uppföljningar. Under 2014 byggs arbetet upp med medel inom kommunstyrelsens budgetram. Från 2015 bedöms arbetet kräva att resurser avsätts vilket prövas i samband med kommunstyrelsens budgetplanering för 2015. Uppföljningen av ekologiskt ramverk görs inom ram.

Det ekologiska ramverket kommer framförallt att påverka kommande planer och program. Ekonomiska konsekvenser behandlas då för respektive plan eller program. Den årliga uppföljningen och utvärderingar får visa om genomförandet har ytterligare ekonomiska konsekvenser och vilka åtgärder som bör vidtas.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ulla Holmgren
Enhetschef

Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program och planer

Förslag från kommunledningskontoret

Uppsala kommun

Jenny Oltner & Björn Sigurdson

INNEHÅLL

I	Uppsalas ramverk för ekologisk hållbarhet	5
1.1	Utgångspunkter	5
1.2	Syfte	6
1.3	Övergripande prioriteringar och principer.....	7
2	Arbetsätt	8
2.1	Samverkan	8
2.2	Utbildning och kommunikation.....	8
2.3	Främja ny teknik och tekniska lösningar.....	8
2.4	Systematiskt arbete och uppföljning	8
2.5	Delgeografiska helhetssatsningar	9
3	Styrning och uppföljning av det ekologiska ramverket	10
	Bilaga 1: Bakgrund	11
	Bilaga 2: Policy för hållbar utveckling	13
	Bilaga 3: Översiktsplanens vision 2030	14

I UPPSALAS RAMVERK FÖR EKOLOGISK HÅLLBARHET

I.1 Utgångspunkter

En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens grundläggande behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Så definierades hållbar utveckling av Förenta Nationerna (FN) för över 25 år sedan.

Beräkningar visar att världens alla länder år 2011 använde resurser som motsvarar den biologiska kapaciteten för 1,2 till 1,5 planeter. Fördelningen är ojäm och om alla levde på samma nivå som Sverige skulle vi behöva tre planeter. Samtidigt får människor i fattigare delar av världen inte utrymme att tillfredsställa sina mest grundläggande behov.

Det är en gemensam utmaning att utveckla lösningar som säkrar ekonomisk utveckling, en god livskvalitet för alla och samtidigt inte överbelastar planetens gränser.

Kommunens inriktning i det långsiktiga arbetet med hållbar utveckling är beskriven i Policy för hållbar utveckling. Policyn belyser de tre hållbarhetsdimensionerna och att de samspelar. En livskraftig miljö är grunden för ekonomisk och social utveckling.

Uppsalas ramverk för ekologisk hållbarhet är en precisering av policyn för hållbar utveckling. Ramverket för ekologisk hållbarhet tar sin utgångspunkt i utmaningarna beskrivna i Planetens gränser¹, de nationella miljökvalitetsmålen, tillståndet i Uppsala såsom beskrivet i kommunens Hållbarhetsbokslut, styrdokument för Inriktning, verksamhet och ekonomi, (IVE) samt Uppsala kommuns översiktsplan (ÖP).

Uppsala kommun påverkar och påverkas av den lokala, nationella och globala miljön. Vi bidrar till en positiv utveckling genom att resurshushålla, övergå till förnybara bränslen samt genom att välja giftfria och förnybara material. Vi ska utveckla nya hållbara affärer och tekniska lösningar och vi ska samarbeta med näringsliv och medborgare. Vi ska vara en medveten och strategisk beställare – det vill säga utnyttja vår upphandlingskraft. Vår arena är främst den lokala, men även på regional, nationell och internationell nivå har vi en viktig roll att spela. Vi kan och ska bidra till att de nationella miljömålen uppnås samt att planetens gränser inte överskrids. På så sätt utvecklar vi vår kommun inför framtiden och bidrar till en hållbar utveckling även för kommande generationers Uppsalabor.

¹ Se bilaga 1.

1.2 Syfte

Syftet med ramverket för ekologisk hållbarhet är att skapa en sammanhållen och övergripande styrning av program och planer i det strategiska arbetet för ekologiskt hållbar utveckling.

Uppsala kommun har flera program och planer som behandlar olika delar av ekologisk hållbarhet. Detta dokument behandlar övergripande prioriteringar och principer, arbetssätt, kommunikation, utbildning samt uppföljning som ska vara gemensamma för de olika programmen och planerna inom eller med bäring på ekologisk hållbarhet.

Program och planer inom de sociala och ekonomiska dimensionerna liksom olika sektorsprogram och planer ska beakta prioriteringar och principer i ramverket.

Genom ett gemensamt ramverk tydliggörs samverkansmöjligheter och hur programmen kan förstärka varandra. Tillsammans bildar de en helhet i arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling.

Några av de existerande eller kommande programmen och planerna inom ramverket återfinns som exempel i nedanstående illustration. Delar av dessa kan vara styrda av nationella lagar eller förordningar. Det kan framöver tillkomma program och planer.

Det finns ett flertal styrdokument inom olika sektorer som är viktiga för arbetet för ekologisk hållbarhet, och som till större eller mindre del ligger inom ramverket. Det är policier, program och planer inom trafiksektorn, näringslivsprogram med handlingsplan, energiplan, med flera.

1.3 Övergripande prioriteringar och principer

Program och planer inom eller med bäring på det ekologiska ramverket som tas fram eller revideras ska arbeta utifrån prioriteringarna:

- Effektivt resursutnyttjande och kretsloppstänkande.
- Förnyelsebara och klimateffektiva energikällor och material.
- Giftfritt samhälle där hälsa och miljö går hand i hand.
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön utvecklas, främjas och nyttjas hållbart.

Program och planer inom eller med bäring på det ekologiska ramverket som tas fram eller revideras ska arbeta utifrån principerna:

- En ekologiskt hållbar kommun är en attraktiv kommun.
- Ekologisk hållbarhet är en drivkraft för ekonomisk och social utveckling.
- Framtida generationers Uppsalabor ska ha lika stora möjligheter att tillfredsställa sina grundläggande behov som vi har idag.
- Uppsala minskar sin direkta lokala miljöpåverkan och därigenom sin indirekta globala miljöpåverkan.
- Uppsala kommun arbetar med de viktigaste frågorna inom ekologisk hållbarhet oavsett den egna rådigheten.
- Den ekologiska hållbarheten finns med i planeringsprocessen från start.
- Insatser planeras ur ett systemperspektiv. Insatser som är långsiktiga, samhällsekonomiskt lönsamma och som skapar strukturella förändringar ska eftersträvas.
- Kommunens upphandlingskraft ska användas aktivt för positiv miljö- och näringslivsutveckling.
- Insatser inom ett miljöområde ska stärka eller som minimikrav inte stå i konflikt med andra miljöområden.
- Uppsala kommun är en ledande kommun inom ekologisk hållbarhet.

2 ARBETSSÄTT

2.1 Samverkan

Samverkan är grunden för arbetet inom det ekologiska ramverket. Ekologisk hållbarhet är en samhällsfråga, därför behöver alla samhällsaktörer ta ett gemensamt ansvar. Genom dialog och samverkan identifieras systemfel och lösningar formuleras. För att nå målen ska vi utmana oss själva och andra aktörer. Uppsala klimatprotokoll är ett exempel på en sådan samverkan mellan olika samhällssektorer och branscher. Vi genomför strukturella förändringar där det behövs. Vid sidan av det kommungeografiska perspektivet prioriterar vi att etablera samarbete med andra större kommuner samt att utveckla det internationella samarbetet.

2.2 Utbildning och kommunikation

Genom kunskap lägger vi grunden för ett hållbart samhälle. Kunskap föder insikt och förståelse för naturens förutsättningar, och tillsammans med hållbara lösningar på samhällsnivå, även beteendeförändring. Uppsala kommun bidrar till större kunskap genom sin pedagogiska verksamhet i olika former samt genom samverkan med universitet och andra aktörer.

Den grundläggande kommunikationen vilar på att kommunens ledare och medarbetare tydligt ser betydelsen av ett miljöansvar i arbetet. Kommunen har ett tydligt ansvar att tillhandahålla information och utbildning i avgörande samhällsutmaningar. Kommunikationen fokuserar på att synliggöra hur kommunen underlättar för medborgaren i sitt vardagsliv och yrkesliv samt företag att leva och verka miljövänligt samt hur medborgaren och kommunen tillsammans kan göra hållbara val.

Kommunens hållbarhetskommunikation bedrivs (1) integrerat med den ordinarie verksamheten, (2) via etablerade rådgivningsfunktioner (3) via särskilda kommunikationsinsatser samt (4) via partnerskap med andra aktörer i kommunen.

2.3 Främja ny teknik och tekniska lösningar

Kommunen utvecklar spets i samverkan med de två universiteten och näringslivet i Uppsala. Genom samarbete med externa aktörer samt eget systematiskt arbete främjas ny teknik och förändrade metoder som får positiva effekter för den ekologiska hållbarheten. Uppsala etableras som region där innovationer och innovatörer frodas.

Formerna för upphandling utvecklas så att de främjar introduktion av ny teknik som främjar en ekologiskt hållbar utveckling. Innovationsupphandling är en naturlig del i detta.

2.4 Systematiskt arbete och uppföljning

Kommunen arbetar integrerat med ekologisk hållbarhet. Alla nämnder och styrelser ska ta ett aktivt ansvar utifrån sitt verksamhetsansvar. De olika programmen och planerna inom det ekologiska ramverket ska ge stöd till det ansvaret.

Kommunen utvecklar ett systematiskt arbete för social och ekologisk hållbarhet inom alla upphandlingsområden och i hela organisationen. Kommunen bör i största möjliga utsträckning tillämpa Miljöstyrningsrådets kriteriedokument på "avancerad" nivå eller motsvarande. Uppföljning av ställda krav prioriteras.

Kommunen säkerställer sitt systematiska hållbarhetsarbete genom etablerade såväl som metoder under utveckling samt kvalitetssäkringssystem för ledning av verksamheten. Där så är lämpligt kompletteras det interna kvalitetssystemet med etablerade certifieringssystem som kommunicerar kvalitetsnivån i arbetet.

2.5 Delgeografiska helhetssatsningar

För att öka genomslaget för en ekologiskt hållbar utveckling behövs förutom det generella arbetet också ett samlat grepp med alla eller många miljöfrågor i en mindre avgränsad del av Uppsala - ett delgeografiskt fokus. Kommunen utvecklar samarbeten, metoder och organisation för att främja en hållbar lokal utveckling. Arbetet med social hållbarhet och ekologisk hållbarhet ger ömsesidig kraft för en god lokal utveckling. Två områden kommer att prioriteras:

- Hållbarhetsprogram för exploateringsområden.
- Stadsdelsutveckling integrerat med ekologisk hållbarhet.

3 STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DET EKOLOGISKA RAMVERKET

Syftet med ramverket för ekologisk hållbarhet är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. Ekologiska program och planer revideras och tas fram i enlighet med det ekologiska ramverket.

Nuvarande och kommande program och planer inom ramverket för ekologisk hållbarhet ska ta hänsyn till relevanta program och planer med ekonomiskt och socialt perspektiv. Likaså ska program och planer inom andra områden ta hänsyn till ramverket för ekologisk hållbarhet.

För att uppnå syftet med ramverket ska ekologiska program och planer som 1) revideras/omprövas eller 2) tas fram, utarbetas i enlighet med innehållet i det ekologiska ramverket.

Uppföljning sker i samband med att ett program eller plan beslutas. En större utvärdering av aktuella program och planer görs vart tredje år i samband med hållbarhetsbokslutet.

Det Ekologiska ramverket kommunicera internt och externt för bästa genomföranderesultat.

Ramverkets aktualitet utvärderas 2016 och 2020. En slutlig utvärdering genomförs 2024. Noteras kan att de nationella miljökvalitetsmålen har 2020 som målår.

Revideringar och förändringar kan också ske om inriktningar i Policy för hållbar utveckling, kommunens verksamhetsplan och budget (IVE), eller den fysiska översiktsplaneringen förändras.

Ansvar för uppföljning och utvärdering ligger hos kommunstyrelsen.

BILAGA I: BAKGRUND

En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Så definierades hållbar utveckling av FN för över 25 år sedan.

Beräkningar visar att världens alla länder år 2011 använde resurser som motsvarar den biologiska kapaciteten för 1,2 till 1,5 planeter. Fördelningen är ojämn och om alla levde på samma nivå som Sverige skulle vi behöva tre planeter. Samtidigt får människor i fattigare delar av världen inte utrymme att tillfredsställa sina mest grundläggande behov.

Det är en gemensam utmaning att utveckla lösningar som säkrar ekonomisk utveckling, en god livskvalitet för alla och samtidigt inte överbelastar planetens gränser.

Planetens gränser

År 2009 identifierade en grupp internationella forskare en uppsättning av nio olika miljöproblem med individuellt tillhörande gränsvärde. Inom respektive gränsvärde kan mänskligheten fortsätta att utvecklas och samtidigt ta hänsyn till kommande generationers behov. Att överträda gränsvärdet kan däremot leda till plötsliga eller oåterkalleliga miljöförändringar. Konceptet, som publicerades i Nature och rönt stor internationell uppmärksamhet, kallas *Planetens gränser*. Genom Planetens gränser kan global hållbarhet bedömas utifrån bland annat klimatförändring, förorening av haven, förlust av biologisk mångfald, spridning av kemiska ämnen och landanvändning.

Gränserna har redan överskridits inom områdena biologisk mångfald och kvävecykeln. Inom flera områden finns det ännu inte tillräcklig kunskap för att göra en bedömning. Ett sådant område är spridningen av kemiska ämnen.

Generationsmålet och de 16 svenska miljökvalitetsmålen

Planetens gränser kan relateras till Generationsmålet för svensk miljöpolitik samt de 16 svenska miljökvalitetsmålen.

Riksdagens definition av generationsmålet:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

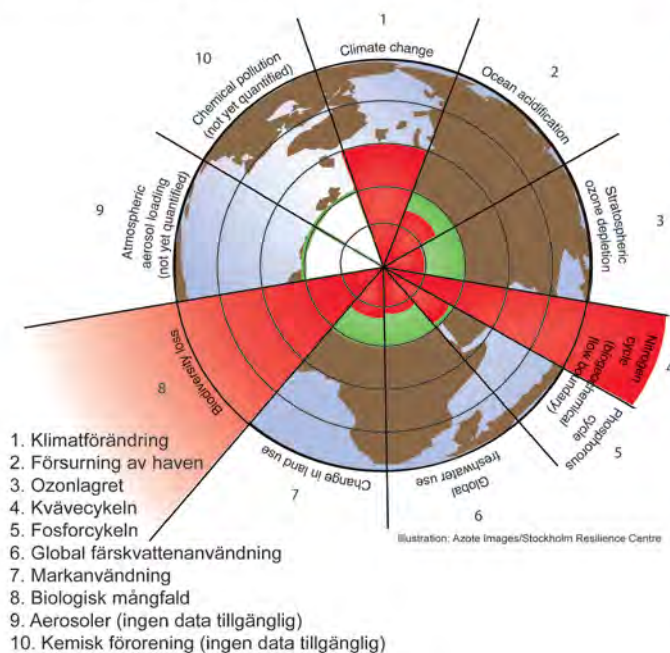
Generationsmålet är ett inriktningsmål för miljöpolitiken. Målet ger vägledning om de värden som ska skyddas och den samhällsomställning som krävs för att nå önskad miljökvalitet. För att nå målet krävs en ambitiös miljöpolitik i Sverige, inom EU och i internationella sammanhang. Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

Generationsmålet innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation. Miljöpolitiken ska fokusera på att:

- Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.
- Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.
- Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.
- En god hushållning sker med naturresurserna.
- Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.
- Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

De 16 nationella miljö kvalitetsmålen är beslutade av Sveriges riksdag och utgör fundamentet för det svenska miljöarbetet. Utan markant ökade insatser beräknas dock endast två av 16 mål att uppfyllas målåret 2020.

Planetens gränser

Når vi miljö kvalitetsmålen?

☐ Nej	1. Begränsad klimtpåverkan
☐ Nej	2. Frisk Luft
☐ Nej	3. Bara naturlig försurning
☐ Nej	4. Giftfri miljö
☐ Ja	5. Skyddande ozonskikt
☐ Nära	6. Säker strålmiljö
☐ Nej	7. Ingen övergödning
☐ Nej	8. Levande sjöar och vattendrag
☐ Nej	9. Grundvatten av god kvalitet
☐ Nej	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
☐ Nej	11. Myllrande våtmarker
☐ Nej	12. Levande skogar
☐ Nej	13. Ett rikt odlingslandskap
☐ Nej	14. Storslagen fjällmiljö
☐ Nej	15. God bebyggd miljö
☐ Nej	16. Ett rikt växt- och djurliv

Planetens gränser (2009). När vi miljö kvalitetsmålen? (2012)

BILAGA 2: POLICY FÖR HÅLLBAR UTVECKLING²

Hållbarhetspolicy – ekologiska dimensionen

Uppsala kommun ska kännetecknas av ett ansvarsfullt resursutnyttjande av våra gemensamma naturresurser i all sin verksamhet, i allt sitt sätt att påverka samhällsutvecklingen och i allt samarbete med andra. Vi ska säkra en miljö som främjar folkhälsa, biologisk mångfald och motverkar klimatförändringar. Allt som utvinns ur naturen ska användas, återanvändas, återvinnas eller slutligt omhändertas med minsta möjliga resursförbrukning.

Hållbarhetspolicy – sociala dimensionen

Uppsala kommun ska kännetecknas av att verka för mänskliga rättigheter i all sin verksamhet, i allt sitt sätt att påverka samhällsutveckling och i allt samarbete med andra. De mänskliga rättigheterna betonar dels vikten av att vi som medborgare är fria att själva få bestämma över våra liv, dels att vi värderas som lika mycket värda i familjen, i arbetslivet och i samhällslivet. Delaktighet, trygghet, jämlika villkor, tillgänglighet, jämställdhet samt respekt för mångfald är grundpelarna.

Hållbarhetspolicy – ekonomiska dimensionen

Uppsala kommun ska kännetecknas av att främja kunskapsutveckling, innovationskraft och företagsamhet i all sin verksamhet, i allt sitt sätt att påverka samhällsutvecklingen och i allt samarbete med andra. Vi ska säkra ett gott företagsklimat, hög tillgänglighet och en hög attraktivitet för framtidsbranscher. Ett konkurrenskraftigt näringsliv skapar en växande lokal arbetsmarknad, stärkt lokal ekonomi och framtidstro.

² Uppsala kommuns policy för hållbar utveckling, 2008. Återges i IVE.

BILAGA 3: ÖVERSIKTSPLANENS VISION 2030³

Översiktsplanens Vision tar sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges Policy för hållbar utveckling med tre dimensioner.

Vision 2030 tre olika dimensioner återges här eftersom miljöarbetet både ska stödja alla tre och hämta kraft ur alla tre dimensionerna.

Uppsala har dragningskraft

En spännande arena för epokgörande kunskap, kultur och affärer. Här finns jordmånen för att nya idéer ska växa. Vetenskap och praktiska tillämpningar drar nytta av varandra. Näringsverksamheten innefattar internationella spetsföretag, tillverknings- och serviceföretag. Det ger en allsidig arbetsmarknad och hög sysselsättning. Studenterna är en stor tillgång. Uppsala är också en stark besöksort med ett högklassigt och lättillgängligt utbud av varor, tjänster, kultur, nöjesliv och rekreation.

Livsmiljön för människor och verksamheter har så stora kvaliteter att Uppsala tillsammans med Stockholm är motorn för tillväxten i Mälardalen, en aktiv internationell aktör och en nationell resurs för Sveriges utveckling.

Uppsala är sammanhållet

Med utrymme för mångfald och dynamik. Öppenhet, tolerans och sociala nätverk skapar delaktighet i samhällsutvecklingen och ansvarstagande för medmänniskor och miljö. Kulturutbud, idrotts- och föreningsliv, religiösa samfund, lokala samhällsföreningar m.fl. bidrar till dialog, gemenskap och hembygdskänsla. Trygghet och tillgänglighet gäller alla - oberoende av ålder, kön, funktionsnedsättning eller etnisk tillhörighet. Barnperspektivet genomsyrar förändringsarbetet. Kvaliteten i välfärdstjänsterna och den byggda miljön gör att vardagslivet fungerar väl för alla åldrar. Torg, gator, parker och friluftsområden bäddar för fysisk aktivitet och ett rikt socialt liv. Kultur- och naturvärden ger identitet – förändringar sker med stor respekt för dem.

Uppsala är på väg mot klimatneutralitet

Bebyggelsestrukturen och samspelet med landsbygden bäddar för energihushållning, klimatvänlig energianvändning och hushållning med naturresurser. De tekniska systemen är långsiktigt hållbara. Beredskapen att möta effekter av klimatförändringar är god. I staden och de små tätorterna är det lätt att gå och cykla. Kollektivtrafiken är förstahandsvalet vid arbetsrelaterade resor på längre sträckor och för många andra vardagsärenden. Tillsammans med landskapets naturvärden skapar grönstrukturen i staden en långsiktig grund för ekosystemtjänster som biologisk mångfald, gott mikroklimat, vattenrening och goda betingelser för odling. Uppsala är på väg mot klimatneutralitet.

³ Översiktsplan 2010, Uppsala kommun.

Miljö- och klimatprogram 2014-2023

Uppsala kommun

Jenny Oltner & Björn Sigurdson, kommunledningskontoret

Förslag till kommunstyrelsens arbetsutskott 16 december 2013

INNEHÅLL

I	Syfte och långsiktiga mål	3
1.1	Miljö- och klimatprogrammet – en del i arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling	3
1.2	Syfte.....	3
1.3	Kommunikation	3
1.4	Uppföljning.....	3
1.5	De långsiktiga miljö- och klimatmålen.....	4
	Klimatneutralt Uppsala.....	4
	Giftfri miljö	5
2	Åtta etappmål för miljö och klimat	6
2.1	Förnybar och klimatneutral uppvärmning 2020	6
2.2	Solenergi – från pilot till vardag: 30 MW solenergi 2020	8
2.3	Fossilbränslefri kommunal fordonspark 2020, samt fossilbränslefri maskinpark och klimatneutrala upphandlade transporter år 2023	9
2.4	25 procent energieffektivare verksamhet år 2020.....	10
2.5	Hållbar upphandling för en giftfri miljö år 2020	12
2.6	100 procent ekologiska livsmedel 2023	13
2.7	Öka det hållbara byggandet och förvaltandet	14
2.8	Hållbara affärer, verksamheter och gröna jobb	16
3	Prioriterade områden	17
3.1	Sektorer.....	17
3.2	Arbetsätt	17
3.3	Delgeografiska fokus	17
4	Miljö- och klimatprogrammets insatskarta – Strategiska insatsområden	18

I SYFTE OCH LÅNGSIKTIGA MÅL

I.1 Miljö- och klimatprogrammet – en del i arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling

Uppsalas miljö- och klimatprogram är en del av kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling beskrivet i Policy för hållbar utveckling och översiktsplanens vision.

Miljö- och klimatprogrammet tar sin utgångspunkt i utmaningarna beskrivna i Planetens gränser, de nationella miljökvalitetsmålen, tillståndet i Uppsala såsom beskrivet i kommunens Hållbarhetsboksutslut samt Uppsala kommuns översiktsplan¹.

Programmet följer de prioriteringar, principer och arbetssätt som beskrivs i ramverket för ekologiska planer och program.²

I.2 Syfte

Miljö- och klimatprogrammet har två huvudsakliga syften.

Ett övergripande syfte är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med miljö och klimat och på så sätt uppnå kommunens långsiktiga miljö-, klimat- och utvecklingsmål.

Ett externt syfte är att visa på kommunens riktning, spets och bredd i miljö- och klimatarbete och på så sätt ta vara på medborgarnas, företagens och organisationernas engagemang i miljö- och klimatfrågan.

I.3 Kommunikation

Miljö- och klimatprogrammet kommuniceras, tillsammans med Policy för hållbar utveckling och det Ekologiska ramverket, internt och externt för bästa genomföranderesultat. Även populärversioner och mer bakgrundstexter tas fram som stöd.

I.4 Uppföljning

De långsiktiga miljö- och klimatmålen liksom etappmålen följs upp årligen. Programmet som sådant liksom Ramverket utvärderas 2016 och 2020. Revideringar kan då ske. Uppföljningen redovisas till kommunfullmäktige. En slutlig utvärdering genomförs 2024. Noteras att de nationella miljökvalitetsmålen har 2020 som målar. Kommunstyrelsen är ansvarig att samordna och sammanställa uppföljning och utvärdering.

¹ Se bilaga 1, i Ramverk för Ekologiska program och planer.

² DNR KSN 2012-1129

1.5 De långsiktiga miljö- och klimatmålen

Klimatneutralt Uppsala

De samlade utsläppen av växthusgaser per medborgare ska minska med minst 50 procent till år 2020, jämfört med 1990 års nivå, för att därefter fortsätta minska och senast år 2050 vara cirka ett halvt ton per invånare.

Målet 2050 f, cirka ett halvt ton klimatpåverkande utsläpp, senast år 2050, måste stå i centrum för att inte riskera stanna i strukturer som kanske når målet 2020, men omöjliggör att nå lägre.

Uppsala är på väg mot klimatneutralitet. Växthusgasutsläppen från energianvändning och transporter i kommunen bör i princip upphöra, senast till år 2050. Detta för att det ska finnas utrymme för jord- och skogsbruk samt internationella resor.

Det långsiktiga klimatmålet till 2050 är satt utifrån bedömningar som gjorts nationellt och internationellt baserade på FN:s klimatpanels summerande rapporter 2007. Det kan inte uteslutas att skarpare mål framöver måste till för att klara klimatförändringarna. Kommunen kommer att analysera Klimatpanelens nya summerande rapporter hösten 2013 för att bedöma eventuella förändringar av de långsiktiga målen.

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och styrelser.

Ansvarig för uppföljning:

Kommunstyrelsen.

Uppföljning:

Växthusgaser eller klimatpåverkan mäts i koldioxidekvivalenter, enligt den internationella klimatkonventionen. Utsläppskällorna omfattar energianvändning och transportarbete, samt icke-energirelaterade utsläpp från bland annat jordbruk och industri, inom kommungeografiska gränserna, samt uppsalabornas affärsresor från Arlanda och långväga semesterresande överlag.

Kommungeografisk nivå

Uppföljningen görs genom kommunstyrelsens årliga sammanställningar och bearbetningar av data från SCB, Naturvårdsverket, energileverantörer, Swedavia och andra.

Förutsättningar för måluppfyllelse:

Målet för år 2020 beräknas kunna nås med de mål och åtgärder som återfinns i Miljö- och klimatprogrammet, tillsammans med övriga av kommunens planer och program i de delar som har bäring på klimat, exempelvis avfallsplanen. En grundförutsättning är att stadsplaneringen i Översiktsplan 2010 samt dess trafikmål 2010 till 2020 och 2030 nås. Trafikmålen manifesteras i ett arbete som tar sin utgångspunkt i ett flertal policyer och planer inom trafiksektorn och kompletterar Miljö- och klimatprogrammet.

En stor del av måluppfyllelsen 2020 är Vattenfalls planerade investering i ett nytt biobränsleeldat verk som ersätter det stora torveldade kraftvärmeverket. Till sist förutsätts en

måttligare tillväxt av uppsalabornas utrikes semesterflygresor än dagens trend med stark tillväxt.

Giftfri miljö

Förekomsten av ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Att minska risker och exponering kring kemikalier är en av vår tids största globala och lokala miljöutmaningar. Ämnen med farliga egenskaper finns på platser där de inte hör hemma - i människors kroppar, växter, djur, hav, sjöar och marker. Barn är särskilt utsatta och känsliga.

Arbetet för en giftfri miljö bedrivs på många nivåer i samhället. Det kan handla om lagstiftning, att utveckla nya miljö- och hälsovänliga metoder för kemikalieframställning (sk grön kemi) samt att ställa krav vid köp av en vara. Som kommun ska vi arbeta med en hög ambitionsnivå och med en palett av åtgärder för att öka medvetenhet, försiktighet och minska användningen av farliga kemikalier i vårt samhälle.

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och styrelser.

Ansvarig för uppföljning:

Kommunstyrelsen.

Uppföljning:

Uppföljning sker via sammantagen bedömning av de etappmål som påverkar Giftfri miljö.

2 ÅTTA ETAPPMÅL FÖR MILJÖ OCH KLIMAT

De åtta etappmålen för miljö- och klimat ska fungera som en drivkraft för en snabb utveckling till ett hållbart samhälle i allmänhet och de övergripande miljö- och klimatmålen i synnerhet.

2.1 Förnybar och klimatneutral uppvärmning 2020

Mål:

Uppsalas och Uppsala kommuns energiförsörjning för värmebehov sker med förnybara energikällor eller klimatneutral / kompenserad produktion år 2020.

Fossil eldningsolja för uppvärmning genom fristående oljepannor av villor, bostadshus och lokaler har nästan helt fasats ut. Kvarvarande oljepannor bedöms fasas ut till cirka 2020 utan ytterligare styrmedel. De fåtalet kvarvarande oljepannor i kommunorganisationen fasas ut i närtid. I allt fler av de mindre tätorterna byggs biobränslebaserad fjärrvärme, genom målmedvetet arbete av kommunägda Uppsalahem och övriga kommunala fastighetsbolag i samarbete.

Kvarvarande fossila bränslen finns i fjärrvärmens i Uppsala stad som tillhandahålls av Vattenfall AB. Vattenfall planerar att investera i en ny biobränsleeldad panna klar före 2020. Den ersätter den nuvarande stora torveldade pannan. Anläggningen i Uppsala är då i huvudsak fossilbränslefri, två restposter återstår. Det ena är den fossila plasten i avfallet som förbränns. Avfallet i övrigt betraktas som biobränsle. Det andra är oljepannor som är reservkraft då de två stora verken inte fungerar, och för att klara effektoppar, de dagar det är extra kallt. Oljeanvändningen kan således bli relativt stor.

Plastinnehållet minskas genom ökad återvinning, avfallsminimering och användning av förnyelsebara material i kommunorganisationen, samt introduktion av bioplast.

Vattenfalls inriktning för värmeverksamheten i Uppsala är koldioxidneutral produktion till 2030. Kommunen ser möjligheten att det i Uppsala kan ske betydligt tidigare – i samarbete med Vattenfall och Vattenfalls övriga värmekunder.

Det finns två sätt att minska oljeanvändningen. Det första är att ersätta fossil olja med bio-olja. Det andra är att värmekunderna aktivt minskar sitt värmebehov då det finns risk för en effektopp. De två sätten får gärna kombineras. Att kapa effektoppar är ett prioriterat energimål i Översiktsplan 2010 för att nå ett hållbart samhälle. Det är både resurseffektivare och ger mindre påverkan på klimatet.

Här kan användare och producenter ta ett gemensamt ansvar. Kommunorganisationen söker därför samarbete med andra stora värmekunder och Vattenfall för att utveckla och implementera metoder som reducerar effektopparna för minskad oljeanvändning.

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen. Alla fastighetsägande bolag i samarbete med sina hyresgäster, samt gatu- och samhällsbyggnadsnämnden.

Samtliga nämnder och styrelser vad avser att minska plastanvändningen.

Uppföljning:

Samhällsnivå:

Andel värmeproduktion baserad på förnybara energikällor av den totala användningen (MWh) av värme i Uppsala kommun.

Andel spetslast av total last i fjärrvärmeverken.

Kommunsstyrelsen följer upp i samarbete med värmeleverantörer.

Kommunorganisationen:

Andel värmeanvändning baserad på förnybara energikällor av den totala användningen (MWh) av värmeenergi i kommunorganisationen

Uppföljningen görs med hjälp av det kommungemensamma IT-stödet för uppföljning och målsättning av energi och klimat.

Förutsättningar för genomförande

Schablonmässigt har plasten beräknats utgöra cirka 20 % av värmeinnehållet i avfallet, men kan vara så mycket som 40 %. Detta bör kunna minska genom ytterligare källsortering och återvinning, samt att stimulera introduktionen av mer bio-plast på marknaden men framförallt genom att använda förnybara material och flergångsartiklar. Avfallsminimering och återvinning är tydliga mål i Uppsala kommuns nästa avfallsplan där Uppsala Vatten och Avfall AB är huvudansvarig. Utfasningen kommer att ta lång tid och vad gäller det historiska lagret av fossil plast är förbränning det bästa alternativet. I fullmäktiges mål definieras därför fossil plast bort. Oavsett det ska kommunen och samhället arbeta för att minska fossil plastanvändning och öka källsorteringen.

Vattenfall använder el för sin drift och i produktionen, exempelvis utvinning av spillvärme ur kommunens reningsverks spillvatten. Om Vattenfall eller annan värmeleverantör köper in sin egenproducerade el eller produktspecificerad förnybar el, kan även denna del av värmeproduktionen anses vara förnybar.

Kommunens lokaler värms i första hand av fjärr- eller närvärme. I några fall används el för utvinning av geoenergi och i något enstaka fall finns även direktverkande el. De sista anläggningarna med direktverkande el fasas ut i närtid. Kommunen köper Bra Miljöval el eller produktspecificerad förnybar el, och är därmed fossilbränslefri för den el-baserade uppvärmningen som finns. Andra aktörer uppmuntras att göra detsamma.

Vattenfall erbjuder sina kunder produkten klimatkompenserad fjärrvärme. Idag utgörs den av värme från avfallsförbränning, där plastinnehållet kompenseras genom att Vattenfall ökar inblandningen av biobränsle i torvpannan motsvarande kundens andel. Kommunförvaltningen och kommunens bolag bör överväga avtal om klimatneutral fjärrvärme, analogt med el-sidan, för att för egen del bli fossilbränslefri och för att stödja den övergripande målsättningen om förnybart och klimatneutralt i samarbete med Vattenfall och andra stora aktörer. När torven har ersatts av biobränsle och Vattenfalls produktion därmed i huvudsak är fossilbränslefri, bör kommunen i samarbete med Vattenfall hitta ett nytt sätt att kompensera för plastinnehållet och eventuell kvarvarande fossil olja.

2.2 Solenergi – från pilot till vardag: 30 MW solenergi 2020

Till 2020 har cirka 30 MW effekt solenergi installerats, och cirka 100 MW till år 2030.

Uppsala har en stolt tradition av solenergiforskning – nu ska det också synas på byggnader och andra ställen med solceller för elproduktion och solpaneler för värmeproduktion.

Ett tydligt planeringsmål stödjer ett långsiktigt arbete och ambitionen att ha en hög grad av solenergi i Uppsala. Målet innebär både att kommunens bolag och nämnder verkar för utbyggnad på egna fastigheter och att kommunen verkar för utbyggnad i samhället i stort. För att nå målet krävs att alla större fastighetsägare gör en systematisk inventering av samtliga tak och andra möjliga ytor, samt bygger ett flertal större anläggningar varje år. Men alla aktörers bidrag behövs, villaägare, bostadsrättsföreningar och företag som äger sin egen fastighet med flera.

Kommunorganisationen ska gå före och ta en proportionerligt större andel av planeringsmålet. Kommunen olika delorganisationer har dock olika förutsättningar och kan ha olika ambitioner.

Ansvariga för målet:

För utbyggnad inom kommunorganisationen svarar bolagen, samt gatu- och samhällsbyggnadsnämnden. Nämnder och styrelser som primärt är lokalhyresgäster kan efterfråga solenergiinstallationer.

Kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden ansvar för det övergripande planeringsmålet.

Uppföljning:

Samhällsnivå:

Installerad effekt sol och solvärme.
Kommunstyrelsen.

Kommunorganisationen:

Installerad effekt och produktion av sol och solvärme.
Kommunstyrelsen samordnar. Varje organisation mäter och rapporterar.
Gemensam rapportering och uppföljning sker via det kommungemensamma systemstödet för energi, klimat och miljö.

Förutsättningar för uppföljning

Tekniska mätmetoder måste etableras i samarbete el-nätsägare, köpare och installatörer med flera möjliga aktörer. Alternativt frivillig visning av producerad solenergi på publik webbplats, eller en kombination av dessa.

En installerad effekt på 30 respektive 100 MW ger cirka 30 GWh respektive 100 GWh. Det kan jämföras med den totala energianvändningen i Uppsala som vid programstart är cirka 1 300 GWh. Grovt räknat skulle det innebära att cirka 3 respektive 10 procent av Uppsalas totala takytor utnyttjas. Detta om bara takytor används – andra ytor och anläggningsytor kan och bör nyttjas också.

2.3 Fossilbränslefri kommunal fordonspark 2020, samt fossilbränslefri maskinpark och klimatneutrala upphandlade transporter år 2023

Mål:

Kommunens egna fordon är fossilbränslefria år 2020, maskinparken och upphandlade transporter är fossilbränslefria eller klimatneutrala senast år 2023.

Kommunen har ett relativt stort antal personbilar och lätta lastbilar. Andelen fossilbränsle drivna personfordon har ökat på senare tid då dieselbilar, om än snåla och miljöklassade, ersätter etanolbilar. De etanolbilar som finns tankas felaktigt i stor utsträckning med bensen och inte etanol. Fler gasfordon skulle kunna användas då kommunen producerar egen biogas. Introduktionen av elbilar och laddhybrider har påbörjats och förväntas få genomslag de närmaste åren men kräver ett systematiskt och koordinerat arbete. Dieseln har det senaste åren fått en höginblandning av förnybara bioljor. IT-stöd för resfria möten, bilpooler och annan effektivisering är viktiga medel för att nå målet. Det behövs tydligare incitament och styrning för att nå målet om en fossilbränslefri fordons- och maskinpark. Därutöver är det av yttersta vikt att incitamenten också har positiva effekter på stadens luftkvalitet.

Kommunen upphandlar olika typer av transporttjänster med både tunga och lätta fordon, exempelvis avfallstransporter och färdtjänst. Det finns också mycket indirekta transporter som följer av olika upphandlade produkter och tjänster, exempelvis utryckning på trygghetslarm. En stor del transporter finns i bygg- och anläggningsprojekt, där också arbetsmaskiner ingår. Här finns det stort utrymme att ställa högre krav på energieffektivisering och förnybara bränslen samt elektrifiering. Kommunens samordnade godsdistribution som Teknik & service står för är ett framgångsrikt exempel, som utvecklas vidare.

Utvecklingen förväntas ta fart när statens utredning (2013) för en fossilbränsleoberoende fordonsflotta till 2030 är klar. Genom att kommunen går före med ett tidigare måldatum och en högre ambition kan Uppsala bli en attraktiv plats för innovation och näringslivsutveckling inom transportsektorn och samla de krafter och idéer som behövs för att nå målet. Samarbete med det lokala näringslivet, landstinget och universitetet är en förutsättning, där gemensamma ambitioner är en framgångsfaktor.

Ansvarig för målet:

Egna fordon:

Styrelsen för teknik och service samordnar arbetet.
Alla nämnder och bolag som leasar eller köper fordon.

Direkt upphandlade transporter:

Upphandlande organisationer.

Indirekt upphandlade transporter:

Kommunstyrelsen utvecklar metoder och samordnar.
Upphandlande organisationer.

Samhällsnivå:

Kommunstyrelsen och gatu- och samhällsbyggnadsnämnden

Ansvarig för uppföljning:

Kommunstyrelsen, upphandlande organisationer, samt de som äger/leasar fordon.

Uppföljning:

Antal och andel fossilbränslefria fordon och upphandlade transporter, samt klimatneutralt upphandlade transporter.

Egna/leasade personfordon och lätta lastbilar, följs dessutom upp avseende:

Energieffektivitet: kWh / fordonsmil och totala MWh

Låg klimatpåverkan: kg CO₂e / fordonsmil och totala ton CO₂e.

Förutsättningar för uppföljning

Målet om fossilbränslefrihet måste uppfattas principiellt. Exempelvis får ett etanolfordon anses vara fossilbränslefri även om det finns en låginblandning av bensin i E85. Även i produktionen går det åt fossila bränslen idag (liksom för fossila bränslen själva). Regelverk och kommunen ställer allt högre krav i upphandlingen på klimat- och miljönytta av bränslena. Detta ingår dock inte direkt i uppföljningen av målet. Det kommungemensamma it-stödet för energi, klimat och miljö används för rapportering och uppföljning.

Förutsättningar för genomförande

Inom tidsramen 2023 kommer det att vara svårt att nå målet fossilbränslefria upphandlade transporter både direkta och indirekta transporter, genom direkta krav på miljöfordon eller andra lösningar. Det kommer inte heller att vara fullt ut möjligt på grund av bestämmelser i lagen om offentlig upphandling. Målet är därför klimatneutrala transporter. I dessa fall ska kommunen utveckla sin upphandlingsmetodik för att ställa krav på "grönt bränsle" för motsvarande kommunens del av transportörens körsträcka. Det vill säga att en transportör behöver inte köra med miljöbränsle just i leveransen för Uppsala kommun, utan kommunen in-tecknar en jämförbar volym av transportörens totala volym. Ett liknande system finns redan lagreglerat för fordonsgas. När det gäller transporter i centrala staden ska dessa alltid eftersträvas att vara faktiska miljöbränslen med bästa hälsoegenskaper eller eldrift för att bästa luftkvalitet. Kategorin upphandlade snöröjningsfordon undantas från måluppfyllelse, men inkluderas i utvecklingsarbetet. Även för denna kategori gäller prioriteringen avseende centrala staden och luftkvalitet.

2.4 25 procent energieffektivare verksamhet år 2020

För att kunna fasa ut de fossila bränslena mot förnybara och gå mot ett samhälle med låg miljö- och klimatpåverkan krävs energieffektivisering. Detta för att de förnybara bränslena och förnybar energiproduktion ska räcka till.

Energieffektivisering är ekonomisk och ekologisk resurseffektivitet och grunden för att gå mot ett större inslag av kretslopp i samhället. I ett kommunalekonomiskt perspektiv är en kraftig energieffektivisering central för att lösgöra medel för andra energi- eller miljöinvesteringar som inte är direkt lönsamt i traditionell mening.

Mål:

Kommunens nämnder och styrelser har mål för energieffektivisering för indirekt energianvändning som motsvarar minst 25 procents minskning till år 2020 med basår 2014. Effektiviseringsmål för direkt energianvändning fastställs efter utvärdering 2014.

Kommunorganisationens direkta energianvändning ska i absoluta mått sammantaget vara som mest oförändrad år 2020 jämfört med år 2009.

Det mesta av kommunens verksamhet kräver energi, antingen direkta energiinköp för värme och el, eller indirekt energianvändning i de tjänster och produkter som kommunen upphandlar eller använder. Den indirekta energianvändningen bedöms vara stor.

En stor del av den direkta fastighets- och verksamhetsenergin (ej transporter) har sedan tidigare kommungemensamma mål för energieffektivisering (20 procent mätt i kWh/m²) senast 2016 jämfört med 2008. Dessa mål utvärderas 2014 och nya mål fastställs för 2020 med 2014 som basår. Målen ska utgå från de olika förutsättningarna som olika nämnder och styrelser har.

Ansvariga för målet:

Alla nämnder och styrelser.

Uppföljning:

Uppföljningsmått definieras av respektive nämnd och styrelse.

Kommunsstyrelsen sammanställer mål och resultat.

Det kommungemensamma systemstödet för energi, klimat och miljö används för nämndernas, styrelsernas, och för kommungemensam uppföljning.

Den gemensamma uppföljningen omfattar vid programstart fastighetsenergi, egna fordon, eget fordon i tjänst samt tjänsteresor med flyg och tåg, men byggs ut allteftersom för externa utförare och leverantörer. Idag följs transportarbete inom hemtjänsten upp. Systemstödet har funktionalitet för att även hantera indirekt energi och klimat/miljöpåverkan.

Förutsättningar för uppföljning – indirekt energi

För den indirekta energin, måste varje verksamhet identifiera de troliga största posterna och själva sätta mål. Målen sätts som nyckeltal som är relevanta för respektive verksamhet (elever, omsättning, osv). Det kan i många fall göras på ett enkelt sätt: "minskad avfallsgenerering med 25 procent per brukare". I andra fall kan det göras troligt att minst en 25-procentig minskning sker genom en viss åtgärd, exempelvis att engångsartiklar ersätts med flergångsartiklar.

I ett antal fall är det efter utvärdering värt att översätta materialinköp i vikt eller volym till energianvändning och miljö- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Bland annat gäller det bygg- och anläggningsprojekt. Här har ett pilotprojekt inom gaturenovering visat vägen, där systemstödet för energi och klimat användes. Pilotprojektet visade att klimatpåverkan från bränsle till arbetsmaskinerna endast var en tredjedel, medan indirekta klimatpåverkan från betong (1/3) och asfalt (1/3) mm utgjorde två tredjedelar. Genom att följa upp systematiskt, möjliggörs att i upphandling av projekt ställa krav på inte bara, tid, pengar och kvalitet, utan också en energibudget.

2.5 Hållbar upphandling för en giftfri miljö år 2020

Att minska risker för exponering och spridning av kemikalier är en av vår tids största miljöutmaningar. Kemikalier finns i vatten, mark, luft samt i människors kroppar. Forskning visar på att flera av de kemikalier som finns i livsmedel, textilier, möbler, förpackningar, rengörings- och hygienprodukter, byggmaterial mm ger negativa hälsoeffekter på människor, djur och natur. De negativa hälsoeffekterna orsakar såväl stort personligt lidande som ekonomiska konsekvenser för samhället.

Barn är särskilt känsliga för exponering av kemikalier. Deras biologiska utveckling i kombination med fysisk aktivitet och socialt beteende ger upphov till exponeringsmönster som skiljer sig från vuxnas. Små barn dricker mer vatten, äter mer mat och andas mer luft per kilogram kroppsvikt än vuxna. Små barn biter och suger på saker, utforskar sin omvärld och vistas nära golvnivå och i andra marknära miljöer. Allt detta medför att barn i förhållande till sin vikt riskerar att få i sig större mängder av många kemikalier än vad vuxna får. Barn är generellt sett känsliga för exponering av kemikalier under vissa perioder av utveckling och tillväxt. Allvarliga skador kan uppstå vid exponering under fosterperioden, under den första levnadstiden och vidare upp i puberteten. Detta gäller speciellt skador på nerv-, reproduktions-, hormon- och immunsystemet. Data från de senaste åren talar även för ökad risk för cancer vid kemikalieexponering under fosterstadiet.³

Uppsala kommun bidrar till att miljö- och hälsofarliga ämnen fasas ut genom att medverka till kartläggning och sanering av förorenade områden och byggnader, informera och utöva tillsyn gentemot företag, offentliga verksamheter och privatpersoner, genomföra åtgärder som minskar luftföroreningar i staden, öka andelen ekologisk mat i kommunfinansierad verksamhet till 100 %, öka incitamenten för ett giftfritt byggande, fokus på en giftfri förskola, övrigt internt miljöarbete samt genom att ställa krav i upphandling.

Mål:

All upphandling av varor, tjänster och entreprenader ska senast år 2020 följa Miljöstyrningsrådets avancerade krav eller motsvarande med fokus på minskning/substitution/utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Målet är tätt sammankopplat och genomförs i samverkan med inriktningen i Uppsala kommuns upphandlingspolicy samt tillhörande riktlinjer och handbok.

Ett särskilt fokus riktas mot åtgärder som kan minska barn och ungas exponering.

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen och samtliga nämnder och styrelser.

Uppföljning:

Kvalitetsuppföljning av ställda krav på miljö- och hälsofarliga ämnen i avtal där så är relevant. Första granskningen görs under 2014 (nollmätning). Därefter uppföljning vart tredje år.

Ansvarig för uppföljning:

Kommunstyrelsen genom upphandlingsfunktionen.

³ www.kemi.se

2.6 100 procent ekologiska livsmedel 2023

Genom att konsumera livsmedel hållbart och resurseffektivt kan vi minska spridningen och exponeringen av miljögifter i vårt samhälle, gynna den biologiska mångfalden, värna djurskydd, bidra till en bättre hälsa och minska klimatpåverkan. Barn är särskilt känsliga för exponering av kemikalier och arbetet för att öka andelen ekologiskt producerade livsmedel till barn har särskilt hög prioritet.

Mål:

Ekologiskt producerade livsmedel i verksamheter finansierad av Uppsala uppgår till 100 procent år 2023.

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen, barn och ungdomsnämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden för barn och unga, nämnden för hälsa och omsorg, äldre- och familjenämnden, samt övriga styrelse och nämnder som upphandlar livsmedel.

Ansvarig för uppföljning:

Kommunstyrelsen, och barn och ungdomsnämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden för barn och unga, nämnden för hälsa och omsorg, äldre- och familjenämnden, samt övriga styrelse och nämnder som upphandlar livsmedel.

Uppföljning:

Andel inköpta livsmedel i kronor.

Förutsättningar för genomförande

Målet innebär att vid nästa upphandling inom respektive verksamhet och område, från livsmedel och färdiga rätter till fikabröd, ska enbart ekologiska livsmedel efterfrågas. Genom att ändra målfokus, från att stegvis öka, till 100 procent, ges förutsättningar som förenklar måluppfyllelsen. Kommunen riktar sig nu till marknadsaktörer som fokuserar på ekologiska produkter. Bedömningen är att de kan ge både bättre kvalitet och på sikt lägre priser genom de allt större efterfrågade volymerna på ekologiska produkter.

En utmaning är att det ska finnas ett tillräckligt stort utbud av ekologiska livsmedel på marknaden. Utbudet ökar kontinuerligt, men jämfört med konventionellt odlade livsmedel är det förhållandevis litet. Erfarenhet från andra kommuner visar att när stora aktörer efterfrågar ekologiskt ökar det omställningstakten. Genom tydliga mål och stark efterfrågan påverkar vi utbudet. Detta visar på betydelsen av kommunikation med marknaden.

Större volymer kommer att ge lägre priser. Men kvalitets-, djur- och miljöhänsynen i ekologisk produktion ger en högre kostnadsnivå oavsett jämfört med konventionell produktion. Det är därför viktigt med kunskap om ekologisk mat och hur man anpassar matsedel och arbetssätt för att hålla sig inom budget. Säsongsanpassning, ökad andel vegetabilier, minskat matsvinn och att tillaga maten från grunden ger förutsättningar för ekologisk såväl som ekonomisk och socialt hållbar utveckling.

En gemensam kraftsamling behövs för nå målet. Kartläggning, utbildning och kommunikation är viktiga delar. Arbetet bedrivs initialt i projektform med en samlande kraft som arbetar tillsammans med de delar av kommunen som berörs. Att formerna för upphandling av

livsmedel stödjer utvecklingen är en förutsättning för att nå målet, exempelvis genom att separera upphandling av transporter och livsmedel. På så sätt möjliggör vi att även mindre leverantörer kan lägga anbud. En införandeplan utarbetas under våren 2014.

2.7 Öka det hållbara byggandet och förvaltandet

Uppsala är en kommun i tillväxt med stort behov av nya bostäder. Äldre bestånd behöver samtidigt renoveras. Att bygga och renovera hållbart är en förutsättning för människors hälsa och miljön. Bebyggelsen står för ca 40 procent av den totala energianvändningen i Sverige och har stor del i spridningen och exponeringen av kemikalier i samhället. Ett hållbart byggande omfattar både sociala och ekologiska aspekter med god samhälls- och företagsekonomi.

Samhällets fysiska utformning har stor betydelse för hur mycket energi som används och därmed hur stor klimat- och miljöpåverkan blir. En samordnad bebyggelse- och trafikplanering krävs för att skapa en långsiktigt hållbar och attraktiv stad. Helhetslösningar måste eftersträvas för att göra bebyggelsen robust mot klimatförändringar.

Mål:

Uppsala kommuns arbete för att främja ett giftfritt, resurs- och energisnålt byggande och förvaltande har resulterat i att Uppsala är en av de främsta kommunerna i Sverige med avseende på hållbart byggande år 2020.

För måluppfyllelse krävs bland annat att:

Ett med branschen frivilligt program för byggande och renovering är etablerat senast 2016 och implementeras successivt.

Alla exploateringsprojekt på kommunal mark utvecklar och tillämpar program för hållbart byggande i samverkan med kommunen.

I Översiktsplan 2010 anges att kommunen aktivt ska ta fram ett program för minskad och effektivare energianvändning vid nyproduktion och ombyggnad av hus i samarbete med övriga samhällsaktörer samt ha en inriktning på lågnenergihusteknik. Här breddas den inriktningen från energi i ny- och ombyggnad till även den existerande bebyggelsen och att omfatta alla hållbarhetsaspekter och särskilt giftfria och resurssnåla materialval.

Genom satsningen i Östra Sala backe med höga klimat- och hållbarhetsvisioner har Uppsala kommun tillsammans med byggherrarna i etapp 1 för första gången utvecklat ett hållbarhets- och kvalitetsprogram för ett exploateringsområde/nybyggnationsområde. Hållbarhetsarbetet har därmed tagit ett stort kliv framåt i Uppsala. Det arbetet utvecklas vidare i följande etapper och i andra områden.

För att få genomslag för ett hållbarhet byggande och renoverande med höga ambitioner i en större andel av de byggprojekt som genomförs i Uppsala behöver ett generellt hållbarhetsprogram överenskommas med bygg- och fastighetsbranschen i stort, där också andra aktörer involveras.

På miljösidan av hållbart byggande har vi valt ut fem strategiskt viktiga områden:

(1) hållbara transporter och resor, (2) miljöpåverkan och energianvändning i material och i

bygg- och anläggningsprocessen, (3) giftfria materialval, (4) kretsloppsmaterial, exempelvis massivträ i hela byggnader och andra objekt, samt (5) steg mot så kallade nära-noll-energi-byggnader.

Programmen ska stimulera användningen av ny teknik och nya lösningar som i sin tur gynnar forskning och näringslivsutveckling.

Ett av EU:s energidirektiv stipulerar att all nybyggnation, privat så väl som offentligt, ska vara så kallade nära-noll-energi-byggnader senast 31 december 2020. Redan 2019 ska alla offentligt ägda nybyggnationerna vara nära-noll-byggnader. Det är vid programstart oklart hur den svenska slutliga regelutformningen blir, men EU har en hög ambition, vilket kommunen tar höjd för. Siktet är i ett första steg en halvering jämfört med 2012 års byggnormer.

Ansvarig för målet:

Övergripande:

Kommunstyrelsen, plan- och byggnadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, Uppsala Vatten och Avfall AB.

Program för hållbart byggande och renovering:

Kommunstyrelsen (MEX), plan- och byggnadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, Uppsala Vatten och Avfall. Samverkan krävs med Uppsalahem, Uppsala kommuns fastigheter AB, övriga kommunala fastighetsbolag och de sociala nämnderna.

Uppföljning:

Övergripande:

Kommunstyrelsen, plan- och byggnadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, Uppsala Vatten och Avfall AB.

En sammantagen bedömning av implementeringen av i omfattning och ambitionsnivå, samt resultatet i form av prestanda och miljötillstånd, och andra lämpliga parametrar.

Program för hållbart byggande och renovering:

Plan- och byggnadsnämnden:

Andel planer för nybyggnation med tillämpade hållbarhetsprogram

Förutsättningar för genomförande

I Östra Sala backe äger kommunen marken och kan därför i exploateringsavtalen civilrättsligt fastställa det överenskomna hållbarhetsprogrammet. Till skillnad mot vissa andra kommuner har Uppsala kommun inte stora markinnehav. För att få genomslag för ett hållbarhet byggande med höga ambitioner i en större andel av de byggprojekt som genomförs i Uppsala behöver ett generellt frivilligt hållbarhetsprogram överenskommas med bygg- och fastighetsbranschen i stort, där också andra aktörer involveras. Primärt bör Uppsalahem men även övriga kommunala bolag bli involverade. Uppsala klimatprotokoll och liknande samverkansarenor med aktörerna i Uppsala, är också en given arena för att lyckas etablera ett hållbarhetsprogram med hög ambition.

Den största energianvändningen sker i existerande fastigheter. Idag saknas energikrav på nationell nivå. Energitkrav finns bara för nybebyggelse som enbart utgör en liten del av fastighetsbeståndet.

2.8 Hållbara affärer, verksamheter och gröna jobb

För att klara miljö- och klimatutmaningarna behöver offentlig och privat verksamhet ta sin grund i hållbar utveckling, dvs en utveckling som rymmer inom planetens gränser. Det innebär att både näringslivet och det offentliga bedriver en miljö- och klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling.

Ett näringsliv som erbjuder innovativa såväl som miljö- och climateffektiva produkter och tjänster skapar tillväxt och jobbtillfällen. Uppsala kommun har en unik möjlighet genom våra samlade resurser i form av två universitet, en välutbildad arbetskraft, offentliga verksamheter med höga ambitioner för införande av ny miljöteknik samt ett inom området aktivt och kompetent näringsliv.

Mål:

Uppsala kommun är år 2023 en av de bästa kommunerna i Sverige på miljö- och klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling genom effektiv samverkan mellan det lokala närings- och samhällslivet.

Uppsala kommun arbetar för att stödja miljö- och klimatdriven affärsutveckling i det lokala näringslivet bland annat genom upphandling med miljö- och innovationsinriktning, STUNS arbete, satsning på att stödja effektiva nätverk för miljöteknikutveckling, konkreta forskningssamverkansprojekt med de båda universiteten, kontinuerliga testbäddsprojekt för test och verifiering av ny miljöteknik, processledning av och medverkan i Uppsala klimatprotokoll, ägardirektiv till kommunens bolag, destination Uppsala, Bondens egen marknad med mera.

Miljö- och klimatdriven utveckling av kommunens verksamhet ger stöd och skapar bättre förutsättningar för näringslivets motsvarande utveckling.

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen, samt samtliga nämnder och styrelser.

Ansvarig för uppföljning:

Kommunstyrelsen.

Uppföljning:

Genomförda aktiviteter med syfte att bidra till målet.

Antal/andel jobbtillfällen i den gröna sektorn.

Ekonomisk tillväxt för Uppsala företag inom miljötekniksektorn.

Förutsättningar för genomförande

Arbetet sker sammankopplat med kommunfullmäktiges näringslivsprogram, och operationaliseras genom handlingsplanen för en ledande näringslivskommun.

3 PRIORITERADE OMRÅDEN

3.1 Sektorer

Miljö- och klimatprogrammet prioriterar tre sektorer:

- Transporter
- Bebyggelse
- Produktion & Konsumtion

3.2 Arbetssätt

Ramverket för ekologisk hållbarhet pekar ut fyra prioriterade arbetssätt i arbetet för att utveckla Uppsala kommun till ett hållbart samhälle.

- Samverkan
- Miljömedvetna val
- Främja ny teknik
- Systematiskt arbete och uppföljning

De fyra arbetssätten är kommunens strategiska val för att nå resultat inom sektorsområdena. Varje sektorsfokus bearbetas med hjälp av samtliga arbetssätt. Exempelvis ska kommunen samverka inte bara generellt, utan även hitta samverkan för varje sektorsfokus, för att ge tydlig effekt inom respektive sektor.

3.3 Delgeografiska fokus

För att öka genomslaget för en ekologiskt hållbar utveckling behövs förutom det generella arbetet också ett samlat grepp med alla eller många miljöfrågor i en mindre avgränsad del av Uppsala - ett delgeografiskt fokus. Arbetet med social hållbarhet och ekologisk hållbarhet ger ömsesidig kraft för en god lokal utveckling.

Ramverket för ekologisk hållbarhet pekar ut två insatsområden som även miljö- och klimatprogrammet ska bidra till och driva:

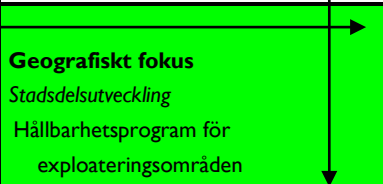
- Hållbarhetsprogram för exploateringsområden
- Stadsdelsutveckling i utpekade områden, integrerat med ekologisk hållbarhet

4 MILJÖ- OCH KLIMATPROGRAMMETS INSATSKARTA – STRATEGISKA INSATSOMRÅDEN

De strategiska insatsområdena samlar och fokuserar kommunens satsningar för att nå genombrott på ett antal centrala områden i syfte att nå miljö- och klimatmålen.

Insatsområdena har ett övergripande kommunegeografiskt och kommunorganisatoriskt perspektiv med systemlösningar i fokus.

Insatsområdena förstärker i stor utsträckning översiktsplanearbetet, övriga ekologiska program och planer, samt kommunens sektorsplaner.

Prioriterade områden	Generellt	Transporter	Bebyggelse	Produktion och konsumtion
Generellt	 Geografiskt fokus Stadsdelsutveckling Hållbarhetsprogram för exploateringsområden	Utvecklad och utbyggd kollektivtrafik <i>Hållbart resande – samlat arbete</i> <i>Effektiva godstransporter och varudistribution</i>	Miljonprogrammen - halva energin, hela välfärden Transportsnål planering Nära-noll-energihus Giftfritt och resurssnålt	Energiautonoma jordbruk Upplands mat (närodlad) Giftfri förskola <i>Ekoturism</i>
Partnerskap	Uppsala klimatprotokoll Klimatkommunerna	<i>Hållbart resande - samverkan</i> Spårtaxi-kommuner & Spårvagnsstäder <i>Samarbete med övriga storstäderna utvecklas</i>	Skapa morgondagen – bygg och fastighetsbranschen för hållbar utveckling	Kemikaliesmart region <i>Leader – miljödriven landsbygdsutveckling</i> <i>Hållbar affärs- och verksamhetsutveckling</i>
Miljö-medvetna val	"Miljösmart" i vardagsliv & yrkesliv Utbildning för hållbar utveckling	<i>Hållbart resande – resenärens val</i> <i>Utmana andra: Fossilfria fordon & transporter</i> <i>Utveckla lösningar för storskaliga bilpoolsystem</i>	Avfall – minimering och återvinning	Komma närmare maten & naturen Minskat matsvinn
Ny teknik och lösningar	Utveckling av miljöteknikbranschen	Fossilbränslefri kollektivtrafik Elektrifiering av transporter	<i>Sol på "alla" tak</i> <i>Smart nät – för el & värme</i> <i>Massivträ som byggmaterial</i>	<i>Biogas – gödselrötning</i>
Systematiskt arbete och uppföljning	Färdplan klimatneutralt Uppsala Hållbar upphandling	Anläggnings- och driftsentreprenader – miljökrav och klimatbudget Rese- och mötesriktlinjer - implementering	<i>Byggnads-material – giftfria, energieffektiva och med låg klimatpåverkan</i>	Hållbara livsmedel i matsalen <i>Ekologiska fotavtryck</i>

Förklaring: Insatsområden som pågår och som bör utvecklas vidare eller förstärkas.

[kursiv text] Helt nya insatsområden eller sådan som i princip är utvecklade idag och bör utvecklas betydligt är markerade i kursiv stil

Handläggare
Therese Fällman

Datum
2013-02-13

Diarienummer
STS-2012-0660

Kommunstyrelsen

KSN-2012-1129
50 7

Yttrande över remiss: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, Dnr KSN-2012-1129

Sammanfattning

Miljö- och klimatprogrammet riktar sig till alla nämnder, styrelser och bolag inom kommunkoncernen oavsett roll. Styrelsen för teknik och service anser att detta inte är förenligt med kommunens styrmodell.

Flera av de etappmål som finns i miljö- och klimatprogrammet pekar på Styrelsen för teknik och service som ansvarig i frågor där styrelsen inte har rådighet vilket ger en otydlighet i ansvarsfrågan. Några etappmål är ej tillräckligt tydligt definierade och behöver därför revideras. Något etappmål skulle få en större verkan om de istället fungerade som underlag för revidering av befintliga policyer med tillhörande riktlinjer.

Styrelsen för teknik och service föreslår därför en översyn av det ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogrammet i syfte att få en styrning som följer kommunens styrmodell, policyer och riktlinjer.

Ärendet

Styrelsen för teknik och service ger allmänna synpunkter på det ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogrammet. Synpunkter framförs även för de etappmål där styrelsen i förslaget nämns som ansvarig.

Synpunkter kring styrningen i det ekologiska ramverket

Styrelsen för teknik och service uppskattar ambitionen i det ekologiska ramverket men har samtidigt svårt att se vilken typ av styrning ramverket får. Ramverket hänvisar till Policy för hållbar utveckling samt Översiktsplanens vision 2030 vilka i sig, utan ett ytterligare ramverk, förordar det arbetssätt som förordas i ramverket. Ytterligare styrdokument riskerar att få en upplevd otydlighet i styrningen.

Synpunkter kring styrning enligt miljö- och klimatprogram 2013-2016

Enligt IVE 2013-2016 styrs Uppsala kommun genom målstyrning som bygger på policyer, planer och program. Förutom detta tillkommer av kommunfullmäktige givna inriktningsmål i

IVE. Uppdragsnämnderna ska omvandla dem till egna effektmål som uttrycks i uppdrag till leverantörer av tjänster.

Produktionsstyrelserna styrs genom kapitel 5 om hållbar utveckling, kapitel 6.7 om medarbetare och ledare samt kapitel 9 i IVE. Förutom dessa kapitel omfattas produktionsstyrelserna även av övriga av kommunfullmäktige beslutade policyer. I miljö- och klimatprogrammet uttrycks att alla nämnder och styrelser är ansvariga för programmet. Det motsäger den styrning som beskrivs i IVE. För att få en stringens i kommunens styrmodell föreslår Styrelsen för teknik och service att mål inom styrelsens ansvarsområden ges som tydliga ägardirektiv i IVE 2014-2017.

Kommunens styrperiod omfattar en årlig 4-årscykel. Såväl det ekologiska ramverket som miljö- och klimatprogrammet föreslås fastställas av kommunfullmäktig under sommaren 2013. Det är oklart om det beslutet innebär att frågorna lyfts in i IVE 2014-2017 och därigenom blir styrande eller om det ska ske under pågående budgetår. Det senare skulle ge sämre genomslagskraft då budget för 2013 redan är fastställd och svår att omprioritera under innevarande budgetår.

Synpunkter kring etappmål 2.1. 100 % lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020 30% lokalt producerad förnybar elenergi år 2020

Som ansvarig för att uppnå målet står kommunstyrelsen, samtliga nämnder, styrelser och bolag. Styrelsen för teknik och service har ej rådighet i frågan och kan därför ej stå som ansvarig.

Synpunkter kring etappmål 2.2. Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020

Målet gäller såväl egna som upphandlade transporter. Styrelsen för teknik och service ser inte att det är möjligt att uppnå målet inom uppsatt målperiod gällande tunga transporter då teknikutvecklingen inte i en överskådlig framtid möjliggör fossilbränslefria tunga transporter till ett konkurrenskraftigt pris.

Styrelsen för teknik och service uppdrag är att ansvara efter avtal och enligt av kommunfullmäktige/kommunstyrelsen särskilt givna direktiv för kommunens egen produktion av produkter, materiel och tjänster inom det tekniska området samt tillhandahålla servicetjänster till kommunkoncernen. Under förutsättning att uppdragsgivare kravställer på fossilbränslefria transporter, där så är möjligt, tillhandahåller styrelsen sådana. En kravställning på Styrelsen för teknik och service utöver detta skulle minska förvaltningens konkurrenskraft i förhållande till andra, av kommunen använda, entreprenörer.

Synpunkter kring etappmål 2.3. 25 % absolut energieffektivare verksamhet år 2020

Etappmålet är svårtolkat. Styrelsen för teknik och service tolkar målet som att det rör fastighetsenergi, dvs. värme och el.

Som ansvarig för att uppnå målet står kommunstyrelsen, samtliga nämnder, styrelser och bolag. Styrelsen för teknik och service har ej rådighet i frågan kring investeringar i kommunens fastigheter och bör därför ej stå som ansvarig.

Synpunkter kring etappmål 2.4. På väg mot en giftfri miljö år 2020

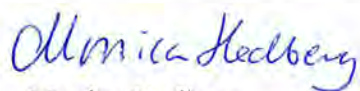
Målet avser upphandling av varor och tjänster. Under förutsättning att kommunens upphandlingspolicy samt tillhörande riktlinjer förändras i enlighet med etappmålet kan Styrelsen för teknik och service vara delansvarig för målet. Då upphandlingspolicyn med riktlinjer redan finns torde de vara bättre lämpade att fungera som verktyg för att uppnå etappmålet.

Synpunkter kring etappmål 2.7. Hållbara affärer

Som ansvarig för att uppnå målet står kommunstyrelsen, samtliga nämnder, styrelser och bolag. Styrelsen för teknik och service har i merparten av överenskommelser en tidslängd om ett år. Den korta tiden för överenskommelser gör det svårt att investera i utveckling som behöver ske över tid då produktionsstyrelserna har i uppdrag att driva en konkurrenskraftig och effektiv verksamhet.

Etappmålets uppföljning ska ske av genomförda aktiviteter med syfte att bidra till målet. De aktiviteterna är inte närmare beskrivna varför Styrelsen för teknik och service har svårt att få en tydlig bild över etappmålets intention.

Styrelsen för teknik och service

Monica Hedberg
Ordförande

Doris Danielsson
Sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-02-13

Plats och tid: Venus, Verkstadsgatan 3 B, kl. 17.00-19.05

Ledamöter: Monica Hedberg (M), ordförande
Kerstin Westman (S), vice ordförande
Göran Markström (M)
Klas Albertsson (FP)
Ingmar Jansson (C)
Karin Haggård (KD)
Anders Klang (S)
Marie-Louise Lundberg (S)
Anders Kemi (MP)

Ersättare: Roger Elsborg (M)
Magnus Törne (M)
Ove Johansson (S)
Wahid Badki (V)

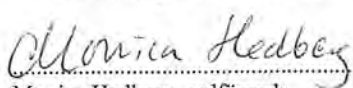
Övriga deltagare: Erica Lundgren, produktionsdir.
Therese Fällman, stabschef
Yvonne Modé, chefsekonom
t.o.m. § 15
Hans-Olov Bylund, HR-chef
t.o.m. § 15
Roger Lindström,
affärsområdeschef t.o.m. § 15

Lars-Gunnar Karlsson
Doris Danielsson, sekreterare

Utses att justera: Anders Klang (S) Paragrafer: 12-21

Justeringens plats och tid: Verkstadsgatan 3 B, 2013-02-19, kl. 14.30

Underskrifter:

Monica Hedberg, ordförande

Anders Klang, justerare

Doris Danielsson, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Styrelsen för teknik och service

Datum: 2013-02-13

Datum för anslags uppsättande: 2013-02-21

Datum för anslags nedtagande: 2013-03-15

Sista dag för överklagande: 2013-03-14

Förvaringsplats för protokollet: Teknik & service, Verkstadsgatan 3 B

Underskrift:

Doris Danielsson

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-02-13

§ 16**Remiss: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, dnr STS-2012-0660****Beslut**

att godkänna yttrandet att sändas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Miljö- och klimatprogrammet riktar sig till nämnder, styrelser och bolag inom kommunkoncernen oavsett roll. Styrelsen för teknik och service anser att detta inte är förenligt med kommunens styrmodell.

Flera av de etappmål som finns i miljö- och klimatprogrammet pekar på Styrelsen för teknik och service som ansvarig i frågor där styrelsen inte har rådighet vilket ger en otydlighet i ansvarsfrågan. Några etappmål är ej tillräckligt tydligt definierade och behöver därför revideras. Något etappmål skulle få en större verkan om de istället fungerade som underlag för revidering av befintliga policyer med tillhörande riktlinjer.

Styrelsen för teknik och service föreslår därför en översyn av det ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogrammet i syfte att få en styrning som följer kommunens styrmodell, policyer och riktlinjer.

Ärendet

Styrelsen för teknik och service ger allmänna synpunkter på det ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogrammet. Synpunkter framförs även för de etappmål där styrelsen i förslaget nämns som ansvarig.

Ordföranden yrkar bifall till yttrandet att sändas till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens förslag till beslut 2013-02-04

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Uppsala 2013-02-04

2013-02-28
KSN-2012-1129
SD 8

Registrator
Kommunledningskontoret
Uppsala Kommun
753 75 Uppsala

Remiss: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

KSN-2012-1129

Uppsalahem vill lämna följande svar:

INLEDNING

Uppsalahem är positivt inställt till att det tas fram ett övergripande ekologiskt ramverk då samverkan är en nyckelfaktor för att kommunen som helhet ska kunna minska miljöbelastningen. Uppsalahem har valt att svara på de områden som berör företagets verksamhet. En bakgrund med nulägesbeskrivning hade underlättat vår bedömning av hur remissen påverkar bolaget. Uppsalahem tar ett stort ansvar för miljön och är Uppsalas grönaste bostadsföretag. Vi arbetar med ständiga miljöförbättringar i organisationen och har sedan 2011 varit miljöcertifierade enligt ISO 14 001. Ett exempel på att åtgärderna ger en god effekt på miljön är att Uppsalahems utsläpp av koldioxid har minskat med 30 % från år 2004 till år 2011.

1.3 DE LÅNGSIKTIGA MILJÖ- OCH KLIMATMÅLEN

Uppsalahem anser att det inte är realistiskt för bolaget att nå målet om en halvering av energianvändningen från år 2009 till år 2030. Även om Uppsalahem inte är direktadresserade för målet är bolaget som Uppsalas största byggherre och hyresvärd viktig för att kommunen ska nå målsättningen. De fastigheter som har byggts från år 1990 och framåt kommer inte att genomgå en genomgripande renovering före år 2030 vilket krävs om energianvändningen om möjligt ska kunna halveras.

Uppsalahem anser att miljömålet "Förekomsten av ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden" bör förtydligas. Formuleringen är mer en vision och bör för att vara möjlig att uppnå vara mer konkret och även tidsatt. Exempel på indikatorer som kan användas i detta sammanhang är luftkvalitet, radonhalt, antal klagomål till Miljökontoret etc.

UPPSALAHEM

Uppsalahem AB (publ) Postadress: Box 136, 751 04 Uppsala Växel: 018-727 34 00
Webb: www.upsalahem.se Org.nr.: 556137-3589

2.1 100 % LOKALT PRODUCERAD FÖRNYBAR VÄRMEENERGI ÅR 2020, 30 % LOKALT PRODUCERAD FÖRNYBAR ELENERGI ÅR 2020

Uppsalahem tillstyrker målet om 100 % lokalt producerad förnybar värmeenergi till 2020 under förutsättning att Vattenfall kan ställa om sin värmeproduktion då 96 % av uppvärmningen till Uppsalahems fastigheter kommer från fjärrvärme. Uppsalahem har ett övergripande miljömål som innebär att bolaget ska välja fjärrvärme vid nyanslutning och se över möjligheten för förnybara alternativ som exempelvis solceller, solvärme och markvärme.

Uppsalahem tillstyrker målet om 30 % producerad förnybar elenergi till år 2020 men avstyrker att den ska vara lokalt producerad. Miljöproblemen är inte lokala utan globala och den svenska elen är en nordisk elmix som går mot europeisk i takt med att elnätöverföring byggs ut. Den el som Uppsalahem köper in är 100 % vattenkraftel. Under året kommer solceller vara integrerade i Frodeparkens fasad och förse byggnaden med ca 70 000 MWh el årligen. Därutöver kommer en eventuell investering i vindkraft att beslutas under 2013. Utgångsläget för Uppsalahem om vindkraftverk ska upphandlas är att kombinera samhällsansvar och affärsmässighet genom att välja det lönsammaste vindkraftverket.

2.2 FOSSILBRÄNSLEFRIA KOMMUNALA FORDON OCH TRANSPORTER ÅR 2020

Uppsalahem tillstyrker målet om fossilbränslefria fordon och transporter år 2020 förutsatt att arbetsmaskiner, gräsklippare, traktorer och servicefordon undantas. I Uppsalahems fordonspark finns 156 fordon registrerade, däribland arbetsmaskiner, traktorer, gräsklippare, servicebilar och ett fåtal personbilar. Idag och sannolikt inte före 2020 finns inget fossilbränslefritt alternativ för arbetsmaskiner, gräsklippare, traktorer och servicefordon i Uppsalahems fordonspark vilket innebär att målet inte kan nås. I samband med att Uppsalahem byter ut ett fordon genomförs en analys av vilka alternativ som finns på marknaden och miljöaspekten beaktas alltid.

2.3 25 % ABSOLUT ENERGIEFFEKTIVARE VERKSAMHET ÅR 2020

Uppsalahem föreslår att målet om 25 % absolut energieffektivare verksamhet till år 2020 skrivs om så att hänsyn tas till förändring av verksamheten. Uppsalahem ställer tuffa energikrav både i nyproduktion och i förnyelsen samt arbetar med löpande energieffektiviseringsåtgärder av det befintliga fastighetsbeståndet för att hålla energianvändningen på en affärsmässigt låg nivå. Att Uppsalahem beräknas bidra med ca 5 300 lägenheter mellan år 2009-2020 i kommunen gynnar Uppsalas tillväxt men missgynnar bolagets möjligheter att bli absolut energieffektivare till år 2020. Enligt de beräkningar som Uppsalahem har gjort och som tar hänsyn till planerad nyproduktion, helhetsägande av Studentstaden och förnyelse kommer den absoluta energianvändningen vara oförändrad 2020 jämfört med 2009. För att nå målet skulle det krävas åtgärder i befintliga fastigheter (vilka inte redan är föremål för förnyelse) som genererar 47 % i besparing vilket innebär en totalupprustning som varken är rimlig eller

affärsmässig för Uppsalahem att uppnå. För att göra målet realistiskt och rättvist bör hänsyn tas till omfattningen av verksamheten. För Uppsalahems del är antal kWh per kvadratmeter ett relevant mått för att kunna följa effekten av åtgärder på fastighetsbeståndet med hänsyn tagen till förändrad verksamhet.

2.4 PÅ VÄG MOT EN GIFTFRI MILJÖ ÅR 2020

Uppsalahem tillstyrker målet om att ställa miljökrav i samband med upphandling och avropa produkter med hög miljöprestanda. Uppsalahem använder redan idag en checklista i samband med upphandling för att bedöma om det finns särskilda miljöaspekter att ta hänsyn till och det pågår ett arbete för att utveckla uppföljningen av avropade produkter. Eftersom flera avtal är kommungemensamma föreslår Uppsalahem att det tas fram interna riktlinjer inom kommunen för vad som är relevanta miljökrav och framförallt mot vilka kriterier en produkt anses få en hög miljöprestanda.

2.6 ÖKA DET HÅLLBARA BYGGANDET

Uppsalahem tillstyrker målet men avstyrker tillvägagångssättet för att öka det hållbara byggandet. För att nå högsta miljöklass så finns det många faktorer som man inte rå över eller kan styra. Eget ställda miljö och energikrav kan vara minst lika bra som att klassa byggnader enligt standarder vilka också är förenade med kostnader. Uppsalahem kommer färdigställa projektet Holmfrid under 2013, ett flerbostadshus som klassas enligt Miljöbyggnad nivå Silver. Huset är ett lågenergihus som drar väldigt lite energi och som har utformats med hänsyn till energiåtgång, energiproduktion, produktval, kemikalier samt inomhusmiljö. Merkostnaden för Holmfrid är ca 10 % jämfört med om huset hade uppförts som en normal Uppsalahemproduktion. Merkostnaden är enbart rimlig om kunden dvs. hyresgästen är villig att betala för produkten och den efterfrågan finns inte för tillfället. Uppsalahem föreslår att kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden tillsammans med byggherrar och fastighetsägare tar fram ett program med kriterier för hållbart byggande. När gemensamma kriterier är framtagna kan kommunen fortsätta att främja hållbara byggnader genom att hänvisa till programmet i samband med marktilldelning och utveckling av hållbara stadsdelar.

Med vänliga hälsningar

Mikael Rådegård

Vd Uppsalahem

Telefon 018-727 34 01

mikael.radegard@uppsalahem.se

Bilaga 1: Sammanställning av Uppsalahems miljöaktiviteter

Sammanställning Uppsalahems miljöaktiviteter

Aktivitetslista
Miljöcertifierade enligt ISO 14 001
Källsortering vid alla kontor och arbetsplatser
Tillgång till tjänstecyklar
Avtalsägare ställer relevanta miljökrav i samband med upphandling
Dubbelutskrift är standard
Inga utskrifter skrivs ut om man inte aktiverar dem vid skrivaren
Onödig postreklam skickas tillbaka till avsändaren
Ekologiskt kaffe, te, bananer, smör och mjölk
Automatiskt viloläge på datorer
Cykel, buss och tåg väljs om möjligt före bil och flyg
Alla medarbetare har gått en grundläggande miljöutbildning
Intern energiutbildning för berörda
Energieffektiva ljuskällor på kontor och arbetsplatser
Vid behov närvarostyrd belysning
100 procent vattenkraft el
Konverterat 24 oljeanläggningar 3 kvarstår
Vid utbyte av fordon tas miljöhänsyn biogas och elbil finns i fordonsparken
Aspen som drivmedel för arbetsredskap
Minskat energianvändningen av värme och el (kWh/m ²) med ca 18 procent sedan 2003
Optimalt energimål i förnyelse
Halverad värmeanvändning på Gröna gatan efter ombyggnation
Främjar ny energiteknik genom installation av solfångare, solceller och jordvärme
Vattensparstrategi inkluderar t.ex. blandare och isoleringstjocklek
Individuell mätning av varm- och kallvatten i förnyelse, nyproduktion samt i befintligt vid tillämpligt
Använder och utvärderar Sunda hus (produktbedömning) i uppförande av Holmfrid
Ansökt om Miljöbyggnad klass Silver för Holmfrid
MIBB (miljöinventering i befintlig bebyggelse) Under en 15 års period har över 9000 lägenheter inventerats.
Inventerat och sanerat PCB
Inventerat Asbest
Löpande ventilationsrengöring
30-50 procent under BBRs gällande energikrav vid nyproduktion
I förstahand väljs miljömärkta kemikalier
Kemikaliefri lokalvård
Årlig miljödag
Vattenspartävling och aktiviteter på Biotopia
Källsorteringsprojekt öka andelen sorterat avfall
Fastighetsnära källsortering i bostadsområden
Energiplaner som visar aktuell energianvändning och prognostiserad utifrån genomförda och kommande projekt
Energirondering på kontor
Löpande energikartläggning av fastighetsbeståndet
Fjärrvärme är förstahandsval vid nyproduktion

Datum

2013-02-13

Handläggare

Sven Ahlgren

Diarienummer

2012-0354

KSN-2012-1129
50 9

Kommunstyrelsen

Yttrande över förslag till ekologiskt ramverk för planer och program samt Miljö- och klimatprogram KSN-2012-1129

Uppsala Vatten och Avfall AB har följande synpunkter på förslaget till ekologiskt ramverk för planer och program samt förslag till miljö- och klimatprogram.

Ekologiskt ramverk för planer och program

En gemensam plattform för kommunens arbete att nå ett ekologiskt hållbart samhälle kan underlätta att alla aspekter på ett hållbart samhälle blir belysta i planer och program, vilket är positivt.

I förslaget till ramverk exemplifieras ingående planer och program med bl.a. kommunens avfallsplan. Delar av avfallsplanen kan med sina mål för bättre resurshushållning naturligt ingå i en gemensam plattform för ekologisk hållbarhet. Däremot kan inte avfallsplanen som helhet inordnas under ramverket för hållbar utveckling och dess övergripande prioriteringar och principer samt gemensamma arbetssätt för planer och program. Varje kommun är enligt miljöbalken skyldig att ha en avfallsplan. Planen tillsammans med renhållningsföreskrifter ska behandla avfallshanteringen i en kommun ur såväl tekniska, organisatoriska som miljömässiga aspekter. Formerna för hur arbetet med en avfallsplan ska ske är strikt reglerat i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6). Processen att utarbeta och fastställa en avfallsplan liknar processen för en kommunal översiktsplan. Planen berör också alla verksamheter som hanterar avfall inom den geografiska kommunen och inte enbart vad kommunen har ansvar för.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress	Postadress	Växel	Kundtjänst	Orgnr
Uppsala Business Park	Box 1444	018-727 93 00	018-727 94 00	556025-0051
Rapsgatan 7	751 44 Uppsala	Fax	Fax	Hemsida
		018-727 93 10	018-727 94 10	www.uppsalavatten.se
		uppsalavatten@uppsalavatten.se	kundtjanst@uppsalavatten.se	

1602

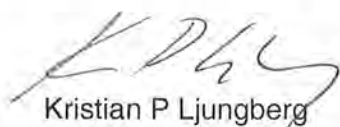
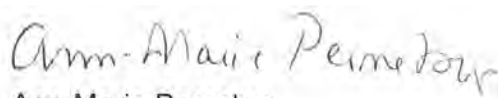
Miljö- och klimatprogram 2013-2016

Enligt missivet till remissen ska miljö- och klimatprogrammet fokusera på områdena klimat och energi, giftfri miljö, ekologiska livsmedel samt hållbart byggande och hållbara affärer eftersom dessa områden inte behandlas i andra planer och program inom det ekologiska ramverket. Ett problem med denna avgränsning är att den vedertagna betydelsen av ett kommunalt miljöprogram är att programmet ska täcka samtliga miljörelaterade frågeställningar som är viktiga för kommunen. Det kan därför övervägas om programmet ska kompletteras med fler övergripande mål för angelägna områden även om dessa behandlas mer ingående i andra sammanhang.

Exempel på angelägna målområden är den ekologiska statusen för kommunens sjöar och vattendrag och luftkvaliteten i Uppsalas centrala delar. Ett mer övergripande mål att hushålla med resurser genom återanvändning och återvinning av material borde också ingå i programmet.

En annan möjlighet är att programmets benämning ändras och därmed ändrar förväntningarna på programmet. En alternativ benämning skulle kunna vara Program för klimat och ekologisk anpassning.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Kristian P Ljungberg
Ordförande
Ann-Marie Pernebro
Sekreterare

UPPSALA
UNIVERSITET

KSN-2012-1129
50 10

REMISSVAR

2013-02-26 Dnr UFV 2012/2042

Uppsala kommun,
kommunledningskontoret
753 75 Uppsala

Handläggare:
Tom Petersson
Planeringsavdelningen
Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress/Visiting address:
S:t Olofsgatan 10B

Telefon/Phone:
018-471 25 06
070 425 02 77

tom.petersson@uadm.uu.se

Remiss: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, KSN-2012-1129

Uppsala universitet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade remiss. Bifogat yttrande har sammanställts i samråd mellan miljösamordnare Karolina Kjellberg, utredare Thomas Öst och utredare Tom Petersson.

Universitetet överlämnar yttrandet som svar på rubricerad remiss.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av universitetsdirektör Ann Fust, efter föredragning av utredare Tom Petersson. Närvarande därutöver var Uppsala studentkårs ordförande Klara Ellström.

Eva Åkesson

Tom Petersson

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr UFV 2012/2042

Yttrande över *Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, Uppsala kommun. Dnr KSN-2012-1129*

Inledning

Uppsala universitet har ombetts yttra sig över Uppsala kommuns förslag till Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram 2013-2016. Uppsala kommuns avsikt är att skapa en gemensam struktur för miljöaspekterna av sin verksamhet. I Ekologiskt ramverk föreslås övergripande prioriteringar och principer samt arbetssätt för de program och planer som ingår i den ekologiska delen av hållbarhetsbegreppet. Förslaget till Miljö- och klimatprogram 2013-2016 ingår i det ekologiska ramverket, liksom även vattenprogram, avfallsplan, åtgärdsprogram för buller, åtgärdsprogram för luft och naturvårdsprogram.

Bifogat yttrande har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av miljösamordnare Karolina Kjellberg, utredare Thomas Öst och utredare Tom Petersson (sekreterare i arbetsgruppen).

Allmänna synpunkter

Uppsala universitet (UU) delar uppfattningen om att det är en gemensam utmaning för alla aktörer inom samhället att utveckla lösningar som säkrar en hållbar utveckling i ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. UU välkomnar också initiativ som i likhet med förslaget syftar till att skapa effektivare samförstånds lösningar avseende ekologisk hållbarhet på lokal och regional nivå, liksom även på nationell och internationell nivå.

UU vill understryka att flera av de principer för program och planer inom det ekologiska ramverket för Uppsala kommun har sina motsvarigheter inom UU. Det gäller till exempel det långsiktiga målet om att minska både direkta och indirekta negativa miljöeffekter, samt öka de positiva miljöeffekterna. I det senare avseendet är UUs bidrag med att utbilda engagerade studenter och att genomföra en lång rad olika former av forskning som bidrar till hållbar utveckling av mycket stor betydelse, inte minst ur ett lokalt och regionalt perspektiv.

UU vill uppmuntra till fördjupade samverkansaktiviteter med Uppsala kommun och andra lokala och regionala aktörer inom privat och offentlig sektor. UU har ett mycket omfattande internationellt kontaktnät och bedriver världsledande forskning inom miljö- och energiområdet, vilket kan utnyttjas i ännu högre grad i samband med att Uppsala kommun vill utveckla det internationella samarbetet.

Miljö- och klimatprogram 2013-2016

Även avseende förslaget till miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun 2013-2016 vill UU understryka att ambitionerna och målsättningarna i hög grad överensstämmer med våra egna. Det är viktigt att de stora aktörerna inom en kommun ställer upp höga målsättningar och föregår med gott exempel i användningen av nya och relativt oprövade metoder som bidrar till minskade utsläpp av CO₂ och minskad energianvändning.

Under punkt 1.3.1 formuleras en målsättning om att systematisk energieffektivisering inom bebyggelse och transporter m.m. skall bedrivas för att kunna halvera energianvändningen i kommunen till 2030 i jämförelse med 2009. UU vill lämna följande kommentar: Energieffektivisering innebär att energiproduktiviteten höjs, det vill säga att samma mängd energi kan omvandlas eller användas till en relativt lägre kostnad. Detta medför i sin tur att ekonomiska resurser frigörs, för till exempel ökad konsumtion. Energieffektiviseringar leder alltså enligt ekonomisk teori till att efterfrågan på energi ökar (så kallad substitutionseffekt), alternativt att efterfrågan på alla varor och tjänster ökar (så kallad inkomsteffekt). Sådana konsekvenser kallas ofta "rekyleffekter".

För att energieffektiviseringar skall kunna resultera i minskad total energianvändning, måste den årliga minskningen i energiintensitet (mätt t.ex. som kWh per capita) vara större än den årliga ekonomiska tillväxten. I annat fall tenderar energieffektiviseringarnas minskade miljöbelastning att neutraliseras av den volymökning som ekonomisk tillväxt innebär.

Det framstår således som mycket svårt att – med befintlig teknik – uppnå både målsättningen om halverad energianvändning år 2030 och målsättningen i översiktsplanens Vision 2030 om att Uppsala tillsammans med Stockholm då skall vara motorn för tillväxten i Mälardalen. För att kunna stävja rekyleffekter av detta slag krävs någon form av teknikgenombrott, varför UU vill understryka betydelsen av att ny teknik på miljöområdet främjas

– något som också omnämns i punkt 2.3 i förslaget till Ekologiskt ramverk.

Energieffektiviseringar är som antytts ett relativt begrepp, medan omfattningen av energianvändningens resulterande miljöpåverkan beror av absoluta nivåer. Härav ställer sig UU positivt till det stipulerade etappmål (punkt 2.3 i miljö- och klimatprogrammet) som säger att energianvändningen i Uppsala kommun skall minska med minst 25 % till år 2020 i absoluta tal i jämförelse med år 2009, eftersom det som nämnts inte finns något vedertaget stöd för uppfattningen att energieffektiviseringar automatiskt leder till en minskad total energianvändning.

Överhuvudtaget framstår de etappmål som är i någon mån kvantitativt formulerade som mer välfungerande än de mål (till exempel 2. 7 Hållbara affärer) som inte är det, eftersom kvantitativa mål lättare låter sig följas upp. Vidare är förslaget om ett samlande ramverk för ekologisk hållbarhet lovvärt, då det strategiska arbetet för hållbar utveckling torde underlättas av att de aktuella programmen och planerna harmonierar med varandra.

Landstingets ledningskontor
Lina Widenmo
Tfn 018-611 34 73
E-post: lina.widenmo@lul.se

Uppsala kommun

Remissvar angående Ekologisk hållbarhet - samlade ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

Sammanfattande överväganden

Landstinget i Uppsala län är i huvudsak positiv till att kommunen har utarbetat föreliggande ramverk och program. Sedan många år tillbaka har landstinget arbetat med att utforma liknande miljöprogram och det kan konstateras att det finns goda möjligheter till samarbete som kan bidra till att beslutade miljömål uppfylls. Landstinget ser därmed positivt på fortsatt samverkan inom ramen för kommunorganisationens arbete med exempelvis klimatprotokollet.

Ett generellt förbättringsområde som landstinget ser i remitterade handlingar är att det behöver tydliggöras på ett flertal ställen i texterna om det är den kommunala organisationen eller kommunen som geografiskt område som avses. Tydlighet i dessa begrepp kan vara avgörande i synnerhet för att korrekt måluppföljning ska kunna utföras. Landstinget vill också framföra att det finns fördelar med att separata miljömål sätts för den kommunala organisationen, eftersom denna bör vara föregångare för andra aktörer.

Detaljsynpunkter på respektive dokument

Ekologisk hållbarhet - samlade ramverk för program och planer

Generella synpunkter

Den fysiska planeringen regleras av planer som lyder under det ekologiska ramverket. Landstinget vill understryka den fysiska planeringens roll för kollektivtrafikens konkurrenskraft. Kollektivtrafiken har en central roll i det hållbara samhället och kommunen svarar för de förutsättningar som gör kollektivtrafiken attraktiv och effektiv samt sambandet bebyggelse trafik genom sin planeringsprocess. Vidare påverkar

Landstingets ledningskontor

Slottsgränd 2A | Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

www.lul.se

kommunala policies förutsättningarna för kollektivtrafiken, exempel på detta är bilparkeringar.

Kommentarer till arbetssätt

1.3 Övergripande prioriteringar och principer

I de principer som anges saknar landstinget referens till att miljöarbete leder till både bättre miljö och förbättrad hälsa. Eftersom kommunens hållbarhetspolicy anger att en miljö som främjar folkhälsa ska säkras, bör sambandet med hälsa tydliggöras i ramverket. I nuläget finns detta angivet endast med koppling till ämnesområdet Giftfri miljö.

2.2 Kommunikation

Innehåll av farliga kemikalier i varor är ett växande problem i samhället och är en av de största utmaningarna för att nå det nationella miljömålet Giftfri Miljö 2020. I avsnittet anges att kommunen har ett tydligt ansvar för att tillhandahålla information i avgörande samhällsutmaningar. Här ser landstinget att Uppsala kommun har möjlighet att bidra till målet genom att informera samhällsmedborgare om problematiken och därmed skapa engagemang och väcka debatt.

3. Styrning och uppföljning av det ekologiska ramverket

Landstinget anser att skrivningen ”Uppföljning sker i samband med beslut” behöver förtydligas för att det ska framgå vilka beslut som avses.

Miljö- och klimatprogram

Generella synpunkter

En framgångsfaktor i miljöarbetet är enligt landstingets erfarenhet att det i ett tidigt skede konkretiseras vilka åtgärder som kommer att utföras för att uppnå målen. I miljö- och klimatprogrammet föreslås kommunen därför belysa vilka åtgärder som man avser att arbeta med för att uppnå målen. De befintliga hänvisningarna till strategiska insatsområden i insatskartan ger förvisso en indikation om hur målen ska nås, men sannolikt underlättas miljöarbetet om detta utvecklas. Miljömålen i landstingets egna miljöprogram bidrar alla förvaltningar till genom att bryta ner dem till egna handlingsplaner med detaljerade miljömål och åtgärder.

När åtgärder lyfts fram ser landstinget även fördelar med att precisera kostnader för åtgärderna. Vissa åtgärder kan innebära ökade kostnader och andra kan leda till kostnadsbesparingar. Landstingets erfarenhet är att tydliggörande av ekonomiska aspekter i miljöarbetet underlättar förankring i organisationen och skapar bra förutsättningar för måluppfyllelse.

Landstinget ser även ett behov av att kommunen definierar och preciserar vad som ska åtgärdas eller följas upp. Exempelvis kan nämnas att man bör göra klart vad som avses med begreppet ”högst miljöprestanda”, ”högsta miljö- och energiklassning” eller ”lokalt producerad förnybar elenergi” samt kriterier för när hållbarhetsprogram kan anses vara tillämpat.

För att uppföljning inte ska bli för komplicerad och för att medborgare och andra aktörer ska kunna följa miljö- och klimatarbetet, bör kommunen tänka igenom valda årtal för måluppfyllelse samt basår. Miljö- och klimatprogrammet ska enligt förslaget gälla år 2013-2016, medan slutår för de flesta etappmålen är satta till år 2020. I ett långsiktigt mål anges år 1990 som basår, medan 2009 är basår för många etappmål. Landstinget ser positivt på att det finns långsiktiga mål såväl som etappmål, men anser att det skulle underlätta för läsaren om årtalen angavs på ett mer konsekvent sätt.

Landstinget anser att det som anges i insatskartan skulle kunna kopplas an tydligare till de mål som tidigare definierats. T.ex. omnämns upphandlingskrav i samband med etappmålet om Giftfri miljö men ändå saknas insatsområden om Giftfri miljö under "Miljömedvetna val", och avfall kommer in i kartan trots att mål om avfall inte finns med i programmet.

Kommentarer till etappmål

2.1 100 % lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020

30 % lokalt producerad förnybar elenergi år 2020

Det framgår här inte om målet är för kommunorganisationen eller Uppsala som geografiskt område. Landstinget köper i nuläget tjänsten Koldioxidneutral vVärme från Vattenfall. En sådan tjänst, där fjärrvärmen är koldioxidkompenserad, kan Uppsala kommun också välja till den egna organisationen. Detta är ett viktigt ställningstagande för att visa på att organisationen går före i hållbarhetsfrågor. Kommunorganisationen kan med ett sådant val även vara med och påverka fjärrvärmeleverantören att ständigt förbättra miljöprestandan hos den erbjuda tjänsten.

2.2 Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020

Detta mål bör delas upp eftersom kommunorganisationen har störst påverkansmöjlighet på egna fordon och bör vara föregångare i frågan. Det är exempelvis fullt realistiskt att kommunens egen fordonspark skulle kunna vara fossilbränslefri redan år 2016. Samma krav för upphandlade transporter skulle då kunna gälla på längre sikt, förslagsvis till år 2020. Landstinget har erfarenhet av att mindre aktörer kan behöva längre tid för omställning.

Vidare förutsätter landstinget att arbetet med Rese- och mötesriktlinjer (beskrivet som strategiskt insatsområde i insatskartan) för den kommunala verksamheten utvecklas för att göra den kommunala organisationen till ett föredöme gällande resor. Uppföljningen kan med fördel kompletteras med koldioxidutsläpp per årsarbetare, så att de fordon målet gäller även tankas fossilbränslefritt. På detta sätt kan även åtgärder som byte av bilresande till annat resande premieras. Resor till och från arbetet för kommunens egen personal är också ett område som kan målsättas. Landstinget har haft mål och åtgärder för arbetsresor sedan 2006, vilket har resulterat i att fler medarbetare idag cyklar, går eller åker kollektivt till arbetet. Målets innehåll vidgas därmed till möjligheter för åtgärder som premierar ett hållbart resande ur ett vidare perspektiv.

2.4 På väg mot giftfri miljö år 2020

Trots att det saknas mätbart mål i detta etappmål så har det ändå definierats ett antal mätbara mått för uppföljning. Om utfall av miljömål i upphandling ska följas upp så anser landstinget att detta också skulle kunna målsättas. Den befintliga formuleringen gör det omöjligt att veta om etappmålet uppnås till år 2020.

Landstinget anser att uppföljning av andel avropade produkter med hög miljöprestanda är mycket lovvärt, men vill i detta sammanhang påpeka att detta dock kan vara komplicerat och resurskrävande att genomföra i praktiken. Landstinget har erfarenheter av att denna typ av uppföljning kan vara invecklad.

2.5 Ekologisk producerade livsmedel

Här anser landstinget att målet behöver förtydligas. Det framgår inte om 50 % ekologiskt för skola och förskola gäller oavsett driftsform eller enbart kommunala skolor och förskolor. Vidare anser landstinget att mål också kan sättas på andel produkter som är märkta med Fairtrade eller motsvarande. Landstinget har haft mål och följt upp andelen sådana produkter sedan 2007.

2.6 Öka det hållbara byggandet

Om uppföljning ska göras så bör området målsättas, den befintliga formuleringen gör det omöjligt att veta om etappmålet uppnås till år 2020 (se även 2.4 och 2.7).

För Landstinget i Uppsala län

Erik Weiman
Landstingsstyrelsens ordförande

Kerstin Westholm
Landstingsdirektör

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: carl.wallin@uppsalastadsteater.se
[mailto:carl.wallin@uppsalastadsteater.se]
Skickat: den 3 mars 2013 07:23
Till: Kommunledningskontoret
Ämne: Yttrande KSN 2012-1129

Avsändare: Carl Wallin

Uppsala stadsteater AB anser att Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö och klimatprogram är viktiga verktyg för miljöarbetet.

Uppsala stadsterar vill lyfta att ett samarbete med fastighetsägaren Vasakronan har inletts för att sänka fastighetens energiförbrukning. Det betyder dock att teatern är beroende av ägarens investeringsvilja, vilket kan påverka teaterns möjligheter att uppnå full utsläppsreduktion enligt planen. Vidare står det utanför teaterns kontroll att välja elleverantör då upphandlingen av el faller under LOU.

Carl Wallin
Uppsala stadsteater AB
Administrativ- & utvecklingschef
018-727 33 12

Detta e-brev är skickat från webbsidan
<http://www.uppsala.se/sv/Kommunpolitik/Kommunens-organisation/Kontor--forvaltningar/Kommunledningskontoret/>

Diarienummer KSN-2012-1129

Kommunstyrelsen,

genom kommunledningskontoret

Remissvar: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram.

Naturskyddsföreningen noterar med tacksamhet att kommunen har tagit steget att genom ramverket internalisera viktiga miljöfrågor i kommunens planeringsprocess! Ramverket är mycket betydelsefullt och ansatsen är välgjord. Vi uppskattar ansatsen med begreppet "planetens gränser" som vi tror kan leda till att fler politiker och medborgare kan förstå allvaret i hanteringen av dessa frågor.

Dock anser vi att utsläppsreduceringen måste bli betydligt mer radikal än i föreliggande förslag! Föreliggande forskning visar att effekterna, om vi inte sänker utsläppsnivåerna ännu mer, kommer att bli förödande! Vi hoppas att kommunstyrelsen i första hand skärper kraven! I andra hand förutsätter vi att kraven med tiden, och kommunstyrelsens insikt, snabbt skärps så att vi kan uppnå en hållbar utveckling!

Ambitionerna i ramverket är höga men vi är oroliga för hur kommunen skall kunna nå målen då transport- och byggnadssektorerna i stor utsträckning är privat. Som det ser ut i dag tillåter inte PBL ens att kommunerna kräver lågenergihus och kommunstyrelsen/kommunfullmäktige har inte visat några tendenser till att ens ifrågasätta externa köpcentrum.

Naturskyddsföreningen anser att KS måste problematisera frågorna så att det blir en fokusering mot "skarvarna" i kompetensnivåer och ansvarsområden, och så att systemlösningar inte reduceras till "vad som ligger inom kommunens, landstingets, statens etc" hävdvunna ansvarsområden. Så ser inte de ekologiska frågorna ut och "förenklade lösningar" riskerar att mer bli en del av problem än lösning.

Vi saknar en analys av var ansvaret för problemen, och lösningen av dem, finns. Till exempel arbetspendling med bil. Självklart har den som kör bilen ansvar, men i vilken mån kan kommunen bidra till en lösning?

Vi anser också att det måste finnas en koppling till den tilltagande migrationen i världen. Allt fler människor flyr nu från sina hemländer och försöker bosätta sig i de delar av världen som "har det bäst" - det vill säga de delar av världen där man lever över sina tillgångar - det måste

göras tydligt hur vi i Sverige och Uppsala ska kunna minska vår påverkan från nivån ”tre jordklot till ett”!

Vi vill också påpeka att halten växthusgaser i luften år 2020 inte beror på hur mycket växthusgaser vi släpper ut år 2020. Det beror på hur mycket vi har hunnit släppa ut totalt, fram till 2020, eftersom koldioxid ackumuleras i atmosfären. För att kunna hushålla med det utsläppsutrymme vi har kvar bör målet inte (bara) formuleras som att vi får ha vissa utsläpp ett visst år, utan snarare som en total koldioxidbudget som vi måste hålla. Om vi något år misslyckas med att nå målen så måste vi året därefter anstränga oss extra mycket. Det är så vi styr kommunens ekonomi, och det är så vi bör hantera våra klimatutsläpp. Att målen enligt förslaget ska följas upp årligen är ett steg i denna riktning, men räcker inte.

Utsläppsminskningarna bör planläggas i en årlig klimatbudget, med samma status som den ekonomiska budgeten, och stämmas av i samband med denna.

Naturskyddsföreningen i Uppsala anser dessutom att kommunen i det kommunala ramverket för program och planer bör föra in en friluftslivsplan som tar hänsyn till vikten av tillgång till möjligheten till friluftsliv för alla invånare i Uppsala kommun. Det är inte tillräckligt att avsätta friluftsområden av typen Fjällnora, Hammarskog och Hågadalen - Nåsten. Dessa områden, ev. med undantag för sistnämnda, fungerar bara bra för bilburna kommuninvånare. De friluftsområden som i dag finns måste göras mer tillgängliga med bättre kommunikationer. Dessutom är det av stor vikt att man ser över hur cykelleder, terränglöpningsbanor och skidspår integreras i stadsplaneringen. Det borde vara ett mål att alla kommuninvånare, speciellt barn - som inte kan ta bilen eller bussen till ett friluftsområde - har en terränglöpningsbana eller ett skidspår inom rimligt avstånd. Ett bra exempel på hur man kan lösa detta finns i Anchorage i Alaska. Där har staden ordnat med cykelbanor, som vintetid spåras för skidåkning, och som alltid är planskilda i korsning med biltrafiken.

Det är inte hållbart att förtäta staden så att det inte finns utrymmer för friluftslivsaktiviteter i relativ närhet till boendet! Det leder till en ålders/resurs-segregation!

Naturskyddsföreningen kräver även att kommunen tar ett ansvar för den pedagogiska aspekten av Hållbar Utveckling! Det är viktigt att alla invånare förstår vad Hållbar utveckling innebär! Vi förutsätter att kommunen uppdrar åt alla kommunens grundskolor att inom en begränsad tidsperiod erövra skolverkets utmärkelse ”skola för hållbar utveckling”. Detta är en mycket viktig inriktning eftersom det tydliggör att alla medborgare/invånare har ett ansvar för framtiden som sträcker sig längre än den personliga bekvämlighetssfären.

För Naturskyddsföreningen Uppsala

Per Hedberg, ordförande.

Angående Miljö- och klimatprogram 2013-2016 och Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program och planer

Undertecknad är forskare vid institutionen för energi och teknik, SLU. Jag samarbetar sedan flera år med klimatstrateg Björn Sigurdson kring beräkningar av Uppsalas energianvändning och klimatutsläpp, inklusive framtidsscenarier. På grund av bristande framförhållning har jag inte lyckats med någon samordning inom SLU kring detta remissvar.

Miljö- och klimatprogram 2013-2016

De övergripande målen

Minska de samlade klimatutsläppen med 50% till 2020 jämfört med 1990 är ett bra mål. Dess uppfyllande förutsätter att Vattenfall lyckas fasa ut torven till dess. För att kunna nå målet till 2050 är det lämpligt med ett så skarpt mål till 2020.

Målet att *halvera energianvändningen till 2030* är ett alltför ospecifikt mål. Eftersom det finns så många energislag, och eftersom energi rör sig över kommunens geografiska gräns, så kan ett högt ställt men ospecifikt mål om minskad energi leda fel. Två exempel: 1. Värmepump istället för fjärrvärme i nybebyggelse ger lägre energianvändning men inte nödvändigtvis lägre klimatutsläpp. 2. Vissa typer av investeringar ger stor energianvändning i kommunen under investeringsfasen, t.ex. byggande av nya cykelvägar eller anläggande av fjärrvärmekulvert som ger utsläpp från arbetsmaskiner, som ingår i kommunens energibokföring. Andra investeringar, t.ex. i solel, leder till energiutsläpp utanför kommunens och Sveriges gränser och dessa ingår inte i kommunens energibokföring. Om man vill ha ett övergripande energibesparingsmål bör man åtminstone ha separata mål för bebyggelse och transporter.

Etappmålen

Mål 1 *100% lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020 och 30% lokalt producerad förnybar elenergi år 2020. Det första målet är svårtolkat.* Ska biobränslen produceras lokalt? Eller går det bra att köpa in biobränslen utifrån för omvandling till värme i kommunen? Det finns en hel del elvärme i kommunen, både direktverkande och med värmepumpar. Ska elen till den värmen produceras lokalt?

Mål 2 *Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020* är ett bra och tydligt mål

Mål 3. *25% absolut energieffektivare verksamhet år 2025* är ett bra mål – ambitiöst och tydligt. Att spara energi inom kommunens verksamhet är bra för miljön och effektiv användning av skattepengar. Det bidrar alltså till både ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Mål 4 *På väg mot en giftfri miljö.* Det vore bra om man kunde inkludera en utfasning av gifter ur befintliga lokaler, utrustning och aktiviteter. Nu nämns bara upphandling – dvs ny utrustning och verksamhet. En översyn och utfasning av befintlig giftexponering är också viktig.

Mål 5. Ett mål om 50% ekologiskt i matsalen 2020 är bra, men om man tar ett helhetsgrepp på matens miljöpåverkan bör två ytterligare målområden tas med. De ena är minskat matsvinn (som finns med i tabellen i avsnitt 4). Det andra är en övergång till ändrad kostsammansättning mot mer vegetabilier och mindre animalier. Miljöpåverkan, inklusive klimatpåverkan från animaliska livsmedel är mycket större än från vegetabiliska livsmedel. Den totala miljöpåverkan från kosten är också större än många tror. Därför bör Uppsala kommun ha ett etappmål om mer vegetabilier och mindre animalier. Det finns många sätt att nå ett sådant mål och inte alla är politiskt kontroversiella. Miljöpåverkan, inklusive klimatpåverkan från maten är stor (ca 25% av de totala klimatutsläppen) men de är inte med i kommunens klimatbokföring av metodologiska skäl. Det är därför viktigt att mål för minskad klimatpåverkan från mat sätts separat, och att bara ha ett mål för mer ekologisk mat räcker inte.

Mål 6 *Öka det hållbara byggandet*. Det vore bra att ha uppföljning av all nybebyggelse (t.ex. genomsnittlig energianvändning i nybyggnation, uppvärmningssystem i nybebyggelse), inte bara andel med högsta energiklass.

Etappmål som saknas: Transporter står för den största användningen av fossila bränslen och en stor andel av Uppsalas klimatpåverkan. Ändå finns det bara med i mål 2.2 om kommunens egna transporter. Om man ska kunna nå klimatmålet är bör man ha ett etappmål om t.ex. totalt minskade transportvolym, eller minskad energianvändning för transporter, eller minskad fossilbränsleanvändning för transporter.

Prioriterade områden

Detta är kärnfullt och bra. De fyra utpekade områdena för hållbar stadsdelsutveckling bör skrivas ut för tydlighets skull.

Miljö- och klimatprogrammets insatskarta – strategiska insatsområden

Det mesta av det som står här är bra. Men det finns viktiga saker som inte står här. Har student- och cykelstaden Uppsala inget att säga om cykel? Elcykel under "Ny teknik"? Cykelföretagande under "partnerskap"? Området *produktion och konsumtion* domineras helt av mat. Det är bra med ett matfokus (se kommentar om mål 5 ovan) men det finns väl annat också, inte minst på konsumtionssidan? Med tanke på programmets tonvikt på klimat och giftfri miljö så vore t.ex. kläder, skor, och inredningstextil ett bra område att jobba med under *produktion och konsumtion*.

Angående de nya insatsområdena *Samarbete med övriga storstäder* och *Anläggnings- och driftsentreprenader*: Göteborgs, Malmö och Stockholms Stad samt Trafikverket har sammanställt "Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader". Syftet med kraven är att "åstadkomma kostnadseffektiv miljönytta vid entreprenaders genomförande". Detta är den fjärde generationen gemensamma miljökrav och de gäller fr.o.m. 2012-01-01. Uppsala kommun bör ansluta till dessa upphandlingskrav.

Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program och planer

Ramverket är som helhet bra. Några synpunkter:

2.3 *Främja ny teknik*. Överväg att byta namn till t.ex. Främja nya tekniska lösningar. Det handlar inte bara om ny teknik, utan nya metoder, nya systemlösningar, ny samverkan mellan människor och teknik. Även nya prismodeller och organisationsformer behövs för att ny teknik ska kunna etableras. Främja ny teknik associeras lätt med att ”utveckla och köpa nya prylar”, men det är inte bara det som avses.

2.4 *Systematiskt arbete och uppföljning*

Även inom detta område behövs innovation i samverkan med universiteten. De metoder som behövs finns inte alltid etablerade, och Uppsala bör vara i framkant här också, i utvecklandet av relevanta metoder för systematiskt arbete och uppföljning. Klimatprotokollet och arbetet med Färdplan för klimatneutralt Uppsala är exempel på detta.

Övrigt

För tydlighets skull bör förkortningar som IVE och ÖP skrivas ut i text.

Cecilia Sundberg
Forskare, inst energi och teknik, SLU

Remissvar Jordens Vänner

- Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

KSN-2012-1129
50 17

Jordens Vänner i Uppsala (JV) tycker det är bra att det skapas ett ramverk för kommunens olika program som rör miljöfrågor. Vi uppskattar att man i ramverket tydliggör att Uppsala kommun påverkar och påverkas av den lokala, nationella och globala miljön. Vi uppskattar särskilt att målsättningarna omfattar hela kommunens verksamheter istället för att man avgränsar målen åtgärder som idag faller under den kommunala kompetensen. Vi tror detta kommer att kunna inspirera många fler i Uppsala kommun att vilja jobba med miljöfrågorna.

Vi är glada att man i programmet tydliggör vikten av samverkan. Det är genom en omfattande folklig rörelse för ekologisk hållbarhet som vi ser att en snabb omställning är möjlig. Vi saknar dock att det uttrycks i programmet att samverkan också ska ske med medborgargrupper i form av att kommunen satsar resurser på att finnas på plats där Uppsalaborna befinner sig. T.ex. genom att öka satsningar på rådgivning inom energieffektiviseringar, klimatsmart renovering av byggnader, småskalig solenergiproduktion och klimatsmarta transporter. Vi vill redan här lyfta fram att vi ser det mycket positivt att ett av de prioriterade områdena för miljö- och klimatprogrammet är "delgeografiska fokus". Vi tror kommunen har stora möjligheter att inspirera och stödja lokal hållbar utveckling som drivs av medborgare själva i de föreningar och grupper som de är organiserade i, i respektive område.

1.3 Övergripande prioriteringar och principer

Här delas förslaget upp i prioriteringar och principer. Vi har inget att invända mot prioriteringarna. När det gäller *principerna* menar vi att flera av punkterna mer liknar mål.

Punkt 3 bör lyda: Framtida generationers Uppsalabor ska ha lika stora möjligheter att tillfredsställa sina *grundläggande* behov som vi har idag.

Punkt 4 bör lyda: *All kommunens verksamhet ska syfta till att minska den direkta miljöbelastningen lokalt och den indirekta globalt.*

Punkt 8: Insatser inom ett miljöområde ska stärka andra miljöområden. - Där kunde principen formuleras ... *ska stärka eller, som minimikrav, inte stå i konflikt med* andra miljöområden.

Ta bort punkt 9 - Miljöarbetet är inte en tävling. Olika kommuner kommer att vara ledande i miljöarbetet utifrån sina förutsättningar..

Ny Punkt 9: *Uppsala kommun ska i tidigt stadium involvera berörda medborgare i planering och genomförande av satsningar inom miljöområdet.*

2.2 Kommunikation

2:a stycket sista raden, här infogas aktörer *och medborgare* i kommunen.

2.3 Främja ny teknik

1:a st 3:e r den ekologiska *och sociala* hållbarheten.

Bilaga 2

Hållbarhetspolicy - ekologisk, social och ekonomisk dimension. JV väljer att tolka detta som att ekologisk och social hållbarhet ska prioriteras framför ekonomisk men också att ett hållbart samhälle svårligen går att skapa inom en ren tillväxtekonomi.

MILJÖ- OCH KLIMATPROGRAM 2013-2016

1.3.1 Klimatneutralt Uppsala

Förslaget till nytt långsiktigt mål – att de samlade utsläppen av växthusgaser per medborgare ska minska med 50 procent till år 2020 jämfört med 1990 års nivå för att därefter fortsätta att minska och senast år 2050 vara cirka ett halvt ton per invånare – är en välkommen skärpning av det tidigare målet. *Ändå är halverade utsläpp till 2020 i planetens rikare länder bara tillräcklig om de fattigare länderna ligger kvar på sina låga nivåer.*

Det är också oklart *hur man definierar utsläpp* av växthusgaser. Enbart koldioxid eller också andra växthusgaser? Finns utsläpp av andra växthusgaser eller från andra områden än de som nu räknas in, måste givetvis även dessa tas med. Vi funderar vilka utsläpp som förs statistik över. JV ifrågasätter också att *utsläppen räknas per invånare* och inte totalt. Om befolkningen ökar kraftigt under programperioden gör det knappast att klimatet tål mer utsläpp eller att utsläppen automatiskt minskar någon annanstans.

Energieffektivisering inom *produktion och konsumtion* är ett luddigt mål som måste *preciseras*. Vår konsumtion av kläder, elektronik och diverse prylar har idag ett omfång som är ekologiskt ohållbart även om den sätter avtryck mer globalt än lokalt. Återvinningsställen och verkstäder för att ta hand om detta ”avfall” är något som borde vara kommunens ansvar och som samtidigt kunde skapa många arbetstillfällen.

2. SJU ETAPPMÅL FÖR MILJÖ OCH KLIMAT

2.1 100 % lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020

30% lokalt producerad förnybar elenergi år 2020

Vad innebär "lokalt producerad"? Om biomassa eller sopor hämtas från andra regioner eller andra länder – är det då lokalt producerad energi? Begreppet borde betyda att själva energikällan är lokal, inte enbart produktionsprocessen. Och var går gränsen för vad som är lokalt?

JV vill också att det tydliggörs i vilken mån olika energikällor ska bidra till målen. Vi vill se specificerade ambitiösa mål även när det gäller sol (solel och solvärme) och vindkraft. Här har kommunen möjlighet att uppmuntra till nyföretagande inom förnybar energiproduktion såväl i Uppsala stad som i kransorterna och på landsbygden.

Vad gäller biobränslebaserad fjärrvärme behöver kommunen givetvis sträva efter en hög grad av självförsörjning inom Uppsala kommun – men här måste *utredas vad resurserna räcker till*. Mål bör sättas i relation till ett hållbart uttag av biomassa. Och om biomassa ska importeras från andra områden så ska det komma från ett hållbart skogsbruk.

2.2 Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020

När det gäller transporter tycks man avse kommunala fordon, fordon inhyrda via entreprenader (tex snöröjning, sophämtning) och kollektivtrafik. JV vill också se ambitiösa mål för minskad *privatbilism och flyg*. Dvs. mål om ökat kollektivtrafikresande, ökat cyklande och gående.

2.3. 25% absolut energieffektivare verksamhet år 2020

Är detta räknat per verksamhet eller totalt? Inget är ju vunnet om en verksamhet effektiviserar grundligt och en annan då får möjlighet att anstränga sig mindre. Målet bör kunna sättas mycket högre utan att man för den skull måste räkna in tekniker som ännu inte finns. Här finns mycket forskning att stödja sig på. JV vill se mål om *40 procent minskning räknat per verksamhet (jmf. m. 2009)*.

2.5 50% ekologiskt i matsalen 2020

JV uppskattar målet som sådant men menar att det här krävs en närmare utredning om hur mycket av denna ekologiska produktion som skulle kunna ske i närområdet. JV vill att målet också innehåller hur många procent av maten som ska komma från närområdet. Kommunen har här stora möjligheter att uppmuntra till lokalt företagande. JV skulle t.ex. vilja se professionella skolträdgårdar i Uppsala, vilka försörjer skolorna med en del av maten och även uppmuntra till lokala skolkök. JV vill också någonstans i programmet se ett mål om att inte bygga på åkermark för

att Uppsala stads växande inte ska reducera möjligheterna för lokal livsmedelsförsörjning.

2.6 Öka det hållbara byggandet

Systematisk energieffektivisering inom bebyggelse, liksom även användandet av nya tekniker vid ny- och ombyggnader, är grundläggande för hur målen ska nås. Det behövs dock en *precisering av vad hållbart byggande är*. Om man enbart har en norm för energiåtgång per bostadsyta utan att kräva en norm för energiåtgång för hela bostaden, riskerar man att ökade bostadsytor äter upp energieffektiviseringen. Det krävs också samarbetsvilja från Vattenfalls sida, eftersom företaget äger såväl elnät som fjärrvärmenät, något som idag stundom står i vägen för privata och kollektiva initiativ från Uppsalabornas sida. JV menar att om den kommunala kraftsamlingen ska lyckas, måste man få med sig befolkningen, vilket kräver att *sådana regler som ställer hinder i vägen för privata satsningar på sol, vind och värme undanröjs*. Här kan konflikter mellan olika mål uppkomma och måste hanteras på konstruktivt sätt. Krav på förändringar av regelverket måste ställas även på högre politisk nivå.

I uppföljningen under 2.6 saknar vi *renoveringarna* av det äldre beståndet. Det är oerhört viktigt att renoveringarna av miljonprogrammets hus nu kommer med i omställningen till det hållbara samhället. Inget mål är uppsatt för ökningen av det hållbara byggandet. Det hävdas att Uppsala är en av de främsta kommunerna i Sverige i detta avseende. JV menar att en sådan jämförelse är ointressant, eftersom detta genomgående är ett område med mycket stora brister – men också ett område med en oerhört stor potential!

2.7 Hållbara affärer

Vi vill se detta mål och uppföljningen konkretiserade. Hur avser man att nå dit? Vilka analysmetoder kan användas? JV vill också ha ett stopp för nya externa köpcentra.

2.8 Ett viktigt fråga är också att lösa **landsbygdens energibehov**, vilket idag till så stor del täcks av fossila bränslen. Hur ser planerna ut för att komma till rätta med det? Hur kan stad och land samverka så att problemen minimeras? Vi efterlyser också en plan för effektiv värmeförsörjning för mindre orter t.ex. i form av närvärmeverk där detta inte finns. Såväl solvärme som sol- och vindel bör främjas.

Allmänt för att nå målen: Analysmetoderna för uppföljning, tex back casting, måste klargöras. Klimatansvariga och utsläppscontrollers på samtliga nivåer. Utsläppsbudget för respektive område och verksamhet. Kommunens energi- och klimatrådgivning byggs ut.

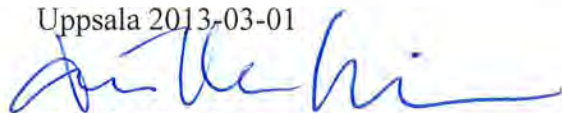
3 PRIORITERADE OMRÅDEN

3.3. JV är mycket positiva till att kommunen ska arbeta med delgeografiska hållbarhetssatsningar. Vi skulle dock vilja att det i ett eller flera fall gällde områden utanför Uppsala stad så att de områden som ingår i satsningen kan bidra till en ökad ömsesidig kunskap om stad och land samt till samverkan däremellan. Vi tror att ökat utbyte mellan stad och närliggande landsbygd är en förutsättning för att lyckas i det ekologiska hållbarhetsarbetet.

4 MILJÖ- OCH KLIMATPROGRAMMETS INSATSKARTA

Här framgår till stor del vilka insatser som är tänkta för att man ska nå målen. Vi konstaterar att, på gott och ont, en mycket stor del av insatserna är markerade med kursiv stil och ”i princip utvecklade idag”. Gott, därför att visionerna finns och ambitionen att utveckla verktygen, ont, därför att omställningen brådskar. Detta kräver alltså aktiv samverkan med forskning, näringsliv och Uppsalabor. Det kräver också ett samarbete med landstinget och att man ställer krav på den högre politiska nivån, regering och riksdag.

Uppsala 2013-03-01

Gunilla Meurling

ordförande Jordens Vänner i Uppsala

2013-03-01

Besv.....

Besv.....

KSN-2012-1129

SD

18

Remissvar på förslag till Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

2013.03.01

Övergripande synpunkter

Vi uppskattar förslaget att skapa ett ramverk för kommunens alla program som rör miljöfrågor i vid bemärkelse. Det kommer att göra det lättare att se att frågor inte tappas bort och ökar möjligheterna till synergier mellan program.

Miljö- och klimatprogrammet är ett viktigt program men vi ser några förbättringsmöjligheter.

En analys av kommunens möjligheter att styra utvecklingen på kort och lång sikt är nödvändig. På kort sikt kan kommunen styra genom beslut om krav i upphandling eller styrning av trafikflöden medan på längre sikt planarbetet blir avgörande. En genomgång av sådana åtgärder och en bedömning av deras effekter skulle utgöra en utmärkt grund för att välja mellan styrmedel för att uppnå önskade effektmål.

Det är viktigt att utvärdera klimatarbetet noggrant år för år eftersom det är en så pass viktig fråga. Målen bör därför brytas ner till årsvisa mål och en utvärdering av åtgärder för att kunna nå målen bör noga göras varje år. En koldioxidbudget skulle vara en god hjälp i detta arbete.

Det vore även vara bra att titta närmre på begreppet cirkulär ekonomi som kommer mer och mer, nu även inom näringslivet. Vi bör eftersträva ett kretsloppssamhälle som sluter kretsloppen på ett effektivt sätt och ett etappmål för detta bör tas fram. Vi bör också se hur vi kan arbeta med att gynna en hållbar privatkonsumtion i Uppsala och ta fram tydliga etappmål för det, exempelvis genom att inte etablera fler externa handelscenter.

Nivån och graden av konkretisering av etappmålen skiljer sig avsevärt. Etappmål 5 om ekologisk mat är konkret och rimligen lätt att mäta medan etappmål 7 om hållbara affärer helt saknar konkretion. Mål som sätts upp som etappmål bör vara så konkreta att det är möjligt att se om de uppnås eller åtminstone om utvecklingen går i utsatt riktning.

Specifika synpunkter

1. Avsnitt 1.3.1. Avses med växthusgaser CO₂-ekvivalenter eller enbart CO₂?

2. Avsnitt 1.3.2. Det finns regelverk i form av nationell och EU-lagstiftning som reglerar användning av många produkter. Vad avses då i detta avsnitt? Behöver vi bli bättre på att efterleva gällande regelverk? Skall kommunen sätta högre krav än nuvarande regler och på vilka grunder skall i så fall dessa regler baseras? Skall kommunen införa egna regler för ämnen som inte nu omfattas av något regelverk?

Alternativa förslag

1. Flera av de föreslagna etappmålen kan behållas men i reviderad form.

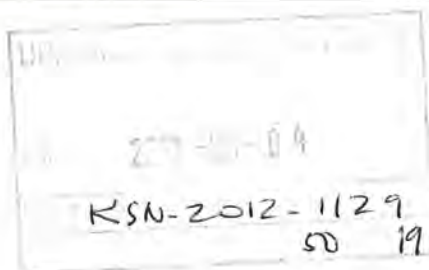
2. I underlaget till förslag om nya detaljplaner skall en utförlig redovisning införas om förslagets effekter på utsläpp av växthusgaser. Förslag som leder till avsevärda ökningar skall inte godkännas annat än om det tydligt finns redovisat hur dessa ökningar kompenseras genom motsvarande minskningar på annat håll.

3. Biltrafiken i centrala Uppsala reduceras genom byggandet av infartsparkeringar med direkt anslutning till kollektivtrafik och begränsningar av framkomligheten för privatbilism till förmån för kollektivtrafik.

4. En precisering behövs om vad hållbart byggande behövs. Det räcker inte att ha en norm för energiåtgång per bostadsyta utan det krävs också en norm för energiåtgång för hela bostaden annars riskerar man att ökade bostadsytor åter upp energieffektiviseringen. Vänsterpartiet driver 45 kWh per m² som norm.

Sverker Aslund
Ordförande Vänsterpartiet Uppsala

Datum
2013-02-19

Diarienummer
2012-006866- MI

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den

Adressat:
Kommunledningskontoret
Registrator

Yttrande: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

Remiss från kommunstyrelsen, dnr. KSN-2012-1129. Remisstid: 2 mars 2013

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. tillstyrka förslaget till Ekologiskt ramverk med de synpunkter som framgår av yttrandet.
2. avstyrka förslaget till Miljö- och klimatprogram och föreslår att det arbetas om i enlighet med nämndens synpunkter i yttrandet.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Urban Wästljung
ordförande

Anna Axelsson
chef för miljökontoret

Sammanfattning

Kommunstyrelsen remitterar ett förslag till nytt Ekologiskt ramverk som ska ge gemensamma utgångspunkter och samordna programarbeten och ett förslag till nytt Miljö- och klimatprogram.

Med de förutsättningar som gäller idag och för de kommande åren, särskilt med tanke på pågående arbeten för att klara miljökvalitetsnormer, tillstyrker nämnden det Ekologiska ramverkets struktur till kommunens arbete för en ekologiskt hållbar utveckling.

För att ramverket ska bli styrande och tydligare samordnat med andra styrdokument föreslås en del förtydliganden. Nämnden föreslår också att Hållbarhetsboks slutet får en tydligare roll i kommunens hållbarhetsarbete.

Att slå samman klimatfrågorna med andra frågor i ett gemensamt program är inte en helt lyckad lösning. Klimatfrågorna har i dag en sådan vikt och sådant fokus att de får starkt företräde framför andra frågor. Det märks i förslaget att energi- och klimatmålen har en helt annan skärpa än de mål som behandlar övriga frågor i programmet. Nämnden föreslår därför att förslaget arbetas om och att klimatfrågorna hanteras i ett separat program. Nämnden ger också förslag på hur övriga miljöaspekter kan hanteras, i synnerhet bör arbetet med Giftfri miljö och Hållbara affärer utvecklas.

Bakgrund

Programperioden för Uppsala kommuns miljöprogram och klimatprogram har gått ut och programmen behöver därför ersättas. Under arbetet med framtagande av ett nytt sammanslaget miljö- och klimatprogram framkom att flera miljöaspekter redan behandlas i andra program. I syfte att skapa gemensam struktur och samstämmighet föreslås därför ett nytt ekologiskt ramverk som ger gemensamma utgångspunkter och samordnar programarbeten.

För klimatfrågor och de miljöaspekter som inte står i centrum i andra program föreslås ett nytt Miljö- och klimatprogram. I förslaget behandlas klimat och energi, giftfri miljö, ekologiska livsmedel, hållbart byggande och hållbara affärer.

Bedömning - Ekologiskt ramverk

Allmänt

Kommunens tidigare miljöprogram blev aldrig det styrdokument för kommunens miljöarbete som var önskvärt. Åtgärdsförslagen som togs fram i arbetet antogs inte av fullmäktige och det blev inte tydligt för nämnderna hur arbetet skulle bedrivas. Det är därför positivt att kommunen nu väljer att arbeta med en helt annan ansats i styrdokument för ekologisk hållbarhet.

Nämndens erfarenhet från deltagande i de program som räknas upp i ramverket är överlag positiva. Att arbeta med en miljöfråga i taget gör att frågan avgränsas och leder fram till konkreta åtgärder. Programmen har blivit tydligare styrdokument och är ett bättre beslutsunderlag än ett stort och övergripande miljöprogram har förutsättningar att vara.

Den redovisade strukturen med IVE, ÖP, Hållbarhetspolicy och det här förslaget till ramverk som fångar upp de olika sektorprogrammen är mycket tydlig och ger goda förutsättningar för att kunna beskriva ett långsiktigt och målinriktat arbete genom konkreta åtgärder. Det ger också förutsättningar för att prioritera och genomföra åtgärder. Nämnden ser också positivt på hur förslaget till ramverk tillvaratar tidigare och pågående arbeten.

Flera målområden, till exempel Begränsad klimatpåverkan, styrs i mycket hög grad av nationella insatser. De insatserna har en klar koppling till Sveriges miljömål. Det vore därför önskvärt med en tydligare koppling mellan ramverket och det svenska miljömålssystemet, t ex genom att ange vilka miljö kvalitetsmål olika program svarar mot. Detta utvecklas nedan.

Flera svenska miljömål sträcker sig till 2020. När de faller ut och revideras kan det finnas anledning att överväga en annan struktur och kanske ett mer sammanhållet miljöprogram. I dag ser nämnden däremot flera fördelar och få nackdelar med det här förslaget. En nackdel kan vara att det kan vara svårt att få en överblick över kommunens samlade hållbarhetsarbete. I det avseendet kan Hållbarhetsbokslutet fylla en viktig funktion vilket redovisas nedan under uppföljning.

Med de förutsättningar som gäller idag och för de kommande åren, särskilt med tanke på pågående arbeten för att klara miljö kvalitetsnormer, tillstyrker nämnden förslagets struktur för kommunens arbete med styrdokument för en ekologiskt hållbar utveckling.

Nämnden lämnar nedan synpunkter och förslag för det fortsatta arbetet med ramverket.

Ramverkets syfte

Nämnden uppfattar att ramverket är avsett att kommunicera kommunens övergripande prioriteringar och principer vid revidering och framtagande av program, vilket är bra. Det ger tydlighet och underlättar när det görs avvägningar mellan olika miljömål. Vad som avses med "sammanhållen och övergripande plattform" i ramverkets syfte behöver dock förtydligas. Nämnden föreslår att syftet formuleras enligt följande:

Syftet med ramverket är att skapa en sammanhållen och övergripande styrning för program och planer i det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet.

Ramverkets planeringsperiod och uppföljning

Nämnden föreslår att det i ramverket anges en period som överensstämmer med gällande IVE.

Det framgår inte hur själva ramverket är tänkt att följas upp, utvärderas och revideras. En lösning är att det i ramverket skrivs in följande i kap 3 och ersätter sista stycket:

Uppföljning av ramverket sker i Hållbarhetsbokslutet det ska det redovisas hur ramverkets aktualitet står sig och vid behov ska omarbetningar föreslås. Det kan till exempel vara fråga om nya övergripande prioriteringar eller att något program inom ramverket behöver revideras.

Genom att göra Hållbarhetsbokslutet till ett sammanhållande uppföljningsdokument får kommunen ett bra underlag för IVE. I IVE kan det sedan vid behov ges nya uppdrag om framtagande av nya program och revideringar eller åtgärder. Hållbarhetsbokslutet blir också ett bra verktyg i kommunikationen av kommunens samlade miljöarbete.

Nämndens erfarenhet från tidigare miljömålsarbete är att de återkommande miljöredovisningarna rönt större intresse än själva miljöprogrammet. Det fanns ett större intresse för att ta del av vad som faktiskt görs än för vad kommunen vill göra.

Övergripande prioriteringar och principer

Under kap 1.3 Övergripande prioriteringar och principer kan det förtydligas att prioriteringarna och principerna i ramverket ska användas i programarbeten. Den nuvarande formuleringen leder mer tankarna till en beskrivning av ett nuläge. Det är också sannolikt att prioriteringar och principer ändras över tid vilket också bör antydast i skrivningen.

Hållbarhetspolicyn beskriver följande utgångspunkt för *Ansvarsfullt resursutnyttjande* och, som nämnden tolkar det, den ekologiska dimensionen: Ett ansvarsfullt resursutnyttjande för att säkra miljö, folkhälsa, biologisk mångfald samt för att motverka klimatförändringar.

De två första av de tre prioriteringarna i ramverket, om resursutnyttjande och energi, har ett uppenbart stöd i Policyn för hållbar utveckling. Det gäller emellertid inte för den tredje om giftfri miljö. Dessutom nämns inte begrepp som folkhälsa och biologisk mångfald överhuvudtaget i ramverket. De frågorna finns specifikt upptagna i beskrivningen av riskdagens generationsmål och de finns med i kommunens policy för hållbar utveckling.

För att prioriteringarna i ramverket ska vara samordnade med övriga styrdokument behöver kopplingen mellan IVE, Policy för hållbar utveckling och ramverkets prioriteringar förtydligas.

Nämnden föreslår att det som inleder uppräkningsarna omformuleras enligt följande:

Program och planer inom det ekologiska ramverket som tas fram eller revideras under planperioden ska, utifrån policyn för hållbar utveckling i IVE 20xx-20x, prioritera:

Program och planer inom det ekologiska ramverket som tas fram eller revideras under planperioden ska arbeta utifrån principerna om att:

Sammantaget ser nämnden det som mycket viktigt att det i ramverket görs prioriteringar på det sätt som föreslås. Vilka miljöfrågor som ska prioriteras i kommunen ska däremot beslutas i Översiktsplan och IVE. För att ramverket ska få önskvärd styreffekt är det därför viktigt att de prioriteringar som tas upp i ramverket har stöd i de dokumenten och att endast förtydliganden görs.

Nämnden föreslår därför att punkten om giftfritt samhälle stryks och ersätts med följande prioriteringar:

Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.

Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.

Båda förslagen är hämtade från riksdagens beskrivning av det svenska generationsmålets¹ innebörd och har stöd i kommunens Policy för hållbar utveckling.

Planer och program som ingår i ramverket

Den bild som beskriver strukturen för kommunens ekologiska styrdokument är bra och bör vara kvar. Nämnden föreslår att den i en bilaga kompletteras med en lista över de program som ingår i ramverket och som gärna kopplar programmen till korresponderande miljömål.

Under kapitel 2.4 Systematiskt arbete och uppföljning föreslår nämnden att följande skrivs in:

I framtagande av nya program och vid revideringar av befintliga program ska aktuella miljö kvalitetsmål, delmål och, när det är tillämpligt, regionala miljömål redovisas.

Syftet med det att underlätta uppföljning, rapportering och kommunikation som utgår från det nationella miljömålssystemet. Det kan till exempel vara att svara på frågan: "Vad gör kommunen inom målområdet Giftfri miljö?"

De planer och program som redovisas i förslaget har lite olika utgångspunkter. Åtgärdsprogrammen syftar till att klara miljö kvalitetsnormer. De normerna är en miniminivå som ska klaras. De övriga programmen siktar i högre grad mot miljömålen, som har högre satta mål än normerna. Kommunen borde i regel ha högre mål än att klara miljö kvalitetsnormer. Mot bakgrund av hur svårt det visat sig vara att klara vissa normer anser nämnden ändå att det är fullt rimligt att idag, och till dess att normerna klaras, lägga sig på den nivån vad gäller åtgärder.

Under kapitel 3 Styrning och uppföljning av det ekologiska ramverket föreslår nämnden att sista meningen i första stycket förtydligas.

Program och planer inom ramverket för ekologisk hållbarhet ska ta hänsyn till relevanta program och planer med ekonomiskt och socialt perspektiv och program och planer inom andra områden än ekologisk hållbarhet ska ta hänsyn till ramverket för ekologisk hållbarhet.

¹ "Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser." Generationsmålet innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation. Miljöpolitiken ska fokusera på att: Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad; Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart. ; Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.; Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.; En god hushållning sker med naturresurserna.; Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.; Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt (Källa <http://miljomal.nu/sv/Miljomalen/Generationsmalet/>)

Bedömning – Miljö- och klimatprogram

Allmänt

Det är inte en helt bra lösning att slå samman klimatfrågorna med andra miljöfrågor i ett gemensamt program. Det finns flera skäl att behandla övergripande klimat- och energi-frågor separat. Frågorna har i dag en sådan vikt och sådant fokus att de får starkt företräde framför andra frågor. Åtgärder på området har idag också ett snabbare genomslag än på andra områden.

Genom att slå samman energi- och klimatfrågan med vissa andra frågor som inte ryms i andra program riskerar de senare frågorna att inte få önskvärd uppmärksamhet. Det märks redan i förslaget att energi- och klimatmålen har en helt annan skärpa än de mål som behandlar övriga frågor i programmet, med undantag för ekologisk mat. Förslaget till Ekologiskt ramverk ger bra förutsättningar för att hantera övriga miljöfrågor separat för ett bättre genomslag.

Framför allt är området giftfri miljö så kraftigt avgränsat att det bör lyftas ut. Frågan om förorenade områden är ett exempel där kommunen har ett ansvar och där det finns tydliga nationella miljömål som behöver brytas ned.

Nämnden föreslår därför att programmet görs om till ett renodlat Klimatprogram med följande målformuleringar:

- 1.3 De långsiktiga klimatmålen
- 2.1 100 % förnybar värmeenergi år 2020
- 2.2 Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020.
- 2.3 25 % energieffektivare verksamhet år 2020

När det gäller målet om fossilbränslefria fordon är det statliga målet satt till 2030 och det pågår en utredning som ska analysera olika handlingsalternativ. Utredning beräknas klar den sista oktober 2013 (Dir. 2012:78: Fossiloberoende fordonsflotta). När kommunen väljer hur målet ska uppnås är det viktigt att det korresponderar med de statliga vägvalen.

Målet 2.6 och 2.7 behålls men formuleras och klimatfrågorna betonas. Övriga mål utgår och hanteras för sig i andra program.

Inledning och syfte behöver skrivas om och kapitel 3 Prioriterade områden redigeras något. Under avsnittet 3.2 Arbetssätt skall det ingå en analys av kommunens styrverktyg för att nå klimatmålen. Speciellt bör det belysas hur kommunen ska arbeta i sin fysiska planering för att minska utsläppen av växthusgaser. Det kan till exempel vara att detaljplaner som leder till väsentliga ökningar endast skall accepteras om de innehåller konkreta förslag till samtidiga minskningar på annat håll.

Hantering av övriga miljöaspekter i förslaget

Målområdet *Giftfri miljö* saknar i dag kommunala mål och inget övergripande arbete pågår. Det är en så pass stor och aktuell fråga att nämnden anser att giftfri miljö bör ha ett

eget program. Några utgångspunkter utöver de aktuella förslagen för det programmet kan vara kommunens arbete med förorenade områden, nedlagda deponier och barn- och ungdomsnämndens uppdrag om en giftfri miljö i skola och förskola.

Alternativ till att starta ett nytt programarbete är att från det här underlaget skapa ett nytt program för giftfri miljö i Uppsala kommun och som omhändertar förslagen.

Rent allmänt anser nämnden att frågor om hållbart byggande i första hand ska hanteras i kommunens översiktplan och att de utgångspunkterna sedan kan förtydligas i andra program.

Nämnden är mycket positiv till det föreslagna målet Hållbara affärer. Förslaget riktar sig i första hand till det lokala näringslivet och att kommunen ska stödja miljö- och klimatdriven verksamhet. Med en sådan ansats anser nämnden att målet i första hand ska arbetas in i Näringslivsprogrammet och att det programmet också ska kopplas till det ekologiska ramverket. Målet är emellertid i minst lika hög grad tillämpligt på kommunens egna affärer.

Några exempel på vad som kan ingå i Hållbara affärer i det aktuella förslaget är

- Målet om att lokal förnybar värme- och elenergi. Att energin är lokalt producerad är av mindre betydelse ur klimatsynpunkt men kan vara viktigt ur näringslivssynpunkt att formulera om målet så att det gynnar forskning och etablering av energi-relaterade företag i Uppsala kommun.
- Målet om fossilbränslefria kommunala fordon. Vikten av att den offentliga sektorn går före i en omställning av fordon kan inte nog understrykas. Dessutom kan kommunen vid upphandling av transporttjänster stimulera bättre effektivitet och användning av förnybar energi.
- Målet om ekologiskt i matsalen. I det här fallet har lokal produktion betydelse ur både miljö- och näringslivssynpunkt.

Oavsett hur de här frågorna hanteras anser nämnden att de inte ska ingå i ett klimatprogram.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum: 2013-02-27 Sida: 14a

§ 28

Ärende nr. 2012-6866

Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

Remiss från kommunstyrelsen, dnr. KSN-2012-1129. Remisstid: 2 mars 2013

I ärendet ligger förslag till beslut daterat 2012-02-11 och reviderat förslag daterat 2012-02-19.

Ordföranden yrkar bifall till kontorets reviderade förslag med ändring av punkt 1 och 2 på sidan 7.

Rafael Waters yrkar bifall till kontorets förslag med strykning av två stycken på sidan 7. Det gäller dels stycke 3 som börjar med "Rent allmänt..." och dels sista delen av stycke 4 som börjar med "Med en sådan ansats...".

Mari Rosenkvist yrkar bifall till kontorets förslag med ändring av ordet "energieffektivisering mot total energianvändning".

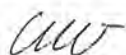
Ordföranden ställer proposition på bifall respektive avslag på kontorets förslag med ändring av punkt 1 och 2 på sidan 7 och finner att nämnden bifaller kontorets reviderade förslag med ändring av punkt 1 och 2 på sidan 7.

Ordföranden ställer proposition på bifall respektive avslag på Rafael Waters förslag att stryka två stycken och finner att nämnden avslår förslaget.

Ordföranden ställer proposition på bifall respektive avslag på Mari Rosenkvist ändringsförslag och finner att nämnden avslår förslaget.

Rafael Waters och Mari Rosenkvist reserverar sig till förmån för sina respektive förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum: 2013-02-27 Sida: 14b

forts § 28

BESLUT:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. tillstyrka förslaget till Ekologiskt ramverk med de synpunkter som framgår av yttrandet.
2. avstyrka förslaget till Miljö- och klimatprogram och föreslår att det arbetas om i enlighet med nämndens synpunkter i yttrandet.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen remitterar ett förslag till nytt Ekologiskt ramverk som ska ge gemensamma utgångspunkter och samordna programarbeten och ett förslag till nytt Miljö- och klimatprogram.

Med de förutsättningar som gäller idag och för de kommande åren, särskilt med tanke på pågående arbeten för att klara miljö kvalitetsnormer, tillstyrker nämnden det Ekologiska ramverkets struktur till kommunens arbete för en ekologiskt hållbar utveckling.

För att ramverket ska bli styrande och tydligare samordnat med andra styrdokument föreslås en del förtydliganden. Nämnden föreslår också att Hållbarhetsbokslutet får en tydligare roll i kommunens hållbarhetsarbete.

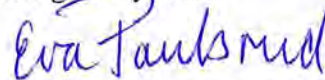
Att slå samman klimatfrågorna med andra frågor i ett gemensamt program är inte en helt lyckad lösning. Klimatfrågorna har i dag en sådan vikt och sådant fokus att de får starkt företräde framför andra frågor. Det märks i förslaget att energi- och klimatmålen har en helt annan skärpa än de mål som behandlar övriga frågor i programmet. Nämnden föreslår därför att förslaget arbetas om och att klimatfrågorna hanteras i ett separat program. Nämnden ger också förslag på hur övriga miljöaspekter kan hanteras, i synnerhet bör arbetet med Giftfri miljö och Hållbara affärer utvecklas.

Bilaga: Miljökontorets utlåtande med ändring av punkt 1 och 2 på sidan 7
Reservation

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde, den 27 februari 2013

Reservation

Målet om *energieffektivisering* i det föreslagna miljö- och klimatprogrammet bör göras om till ett mål om minskad *energianvändning*.

Effektivisering är ett relativt mått, med en täljare och en nämnare, till exempel kWh/kvm eller kWh/omsatt kr. Om nämnaren växer kan täljaren tillåtas växa i proportion till nämnaren, utan att summan växer.

Målet för kommunens klimatarbete bör i dagsläget vara att energianvändningen i kommunens verksamheter minskar i absoluta tal, vilket också tycks vara andemeningen när man i klimatprogrammet talar om "absolut energieffektivisering". För att förtydliga detta bör man istället tala om minskad *energianvändning*.

Mari Rosenkvist, Miljöpartiet

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum: 2013-02-27 Sida: 1

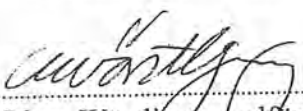
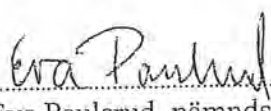
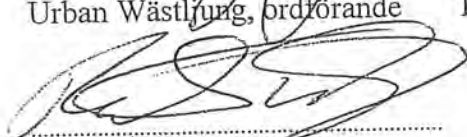
Plats och tid: Kungssalen, Kungsängsvägen 27, kl. 16.15 – 19.40

Ledamöter:	Urban Wästljung (FP)	Ersättare:	Örjan Nilsson (M) tj f Helena Kjellson (M)
	Therez Olsson (M)		Kathrine Laurell (M) tj f Göran Ågren (V)
	Nils Fall (M)		Björn Smeds (FP) tj f Stephen Schad (C)
	Helena Busch Christensen (KD)		Bengt Neiss (KD) tj f Lårus Jönsson (S) fr o m § 17 Info E
	Rafael Waters (S)		Mari Rosenkvist (MP) tj f Laila Holmström (MP)
	Fred Eriksson (S)		

Övriga deltagare:	Anna Axelsson	Eva Paulsrud
	Hannes Vidmark	Zahrah Ekmark
	Ann Wendel	Marie Strand
	Lars Wedlin	Emilia Hammer
	Karin Svensson	Pia Hultqvist

Utses att justera:	Rafael Waters	Paragrafer: 16 - 30
--------------------	---------------	---------------------

Justeringens plats och tid:	Miljökontoret, Kungsängsvägen 27, måndag 4 mars 2013, kl. 08.30
-----------------------------	---

Underskrifter:	 Urban Wästljung, ordförande	 Eva Paulsrud, nämndsekreterare
	 Rafael Waters, justerare	

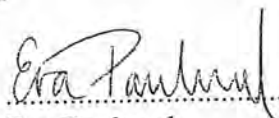
ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum då anslaget sätts upp: 2013-03-06

Datum då anslaget tas ner: 2013-03-28

Förvaringsplats för protokollet: Miljökontoret, Kungsängsvägen 27, Uppsala

Underskrift:
Eva Paulsrud

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Landstingets ledningskontor
Lina Widenmo
Tfn 018-611 34 73
E-post: lina.widenmo@lul.se

Uppsala kommun

Remissvar angående Ekologisk hållbarhet - samlade ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

Sammanfattande överväganden

Landstinget i Uppsala län är i huvudsak positiv till att kommunen har utarbetat föreliggande ramverk och program. Sedan många år tillbaka har landstinget arbetat med att utforma liknande miljöprogram och det kan konstateras att det finns goda möjligheter till samarbete som kan bidra till att beslutade miljömål uppfylls. Landstinget ser därmed positivt på fortsatt samverkan inom ramen för kommunorganisationens arbete med exempelvis klimatprotokollet.

Ett generellt förbättringsområde som landstinget ser i remitterade handlingar är att det behöver tydliggöras på ett flertal ställen i texterna om det är den kommunala organisationen eller kommunen som geografiskt område som avses. Tydlighet i dessa begrepp kan vara avgörande i synnerhet för att korrekt måluppföljning ska kunna utföras. Landstinget vill också framföra att det finns fördelar med att separata miljömål sätts för den kommunala organisationen, eftersom denna bör vara föregångare för andra aktörer.

Detaljsynpunkter på respektive dokument

Ekologisk hållbarhet - samlade ramverk för program och planer

Generella synpunkter

Den fysiska planeringen regleras av planer som lyder under det ekologiska ramverket. Landstinget vill understryka den fysiska planeringens roll för kollektivtrafikens konkurrenskraft. Kollektivtrafiken har en central roll i det hållbara samhället och kommunen svarar för de förutsättningar som gör kollektivtrafiken attraktiv och effektiv samt sambandet bebyggelse trafik genom sin planeringsprocess. Vidare påverkar

Landstingets ledningskontor

Slottsgränd 2A | Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

www.lul.se

kommunala policies förutsättningarna för kollektivtrafiken, exempel på detta är bilparkeringar.

Kommentarer till arbetssätt

1.3 Övergripande prioriteringar och principer

I de principer som anges saknar landstinget referens till att miljöarbete leder till både bättre miljö och förbättrad hälsa. Eftersom kommunens hållbarhetspolicy anger att en miljö som främjar folkhälsa ska säkras, bör sambandet med hälsa tydliggöras i ramverket. I nuläget finns detta angivet endast med koppling till ämnesområdet Giftfri miljö.

2.2 Kommunikation

Innehåll av farliga kemikalier i varor är ett växande problem i samhället och är en av de största utmaningarna för att nå det nationella miljömålet Giftfri Miljö 2020. I avsnittet anges att kommunen har ett tydligt ansvar för att tillhandahålla information i avgörande samhällsutmaningar. Här ser landstinget att Uppsala kommun har möjlighet att bidra till målet genom att informera samhällsmedborgare om problematiken och därmed skapa engagemang och väcka debatt.

3. Styrning och uppföljning av det ekologiska ramverket

Landstinget anser att skrivningen ”Uppföljning sker i samband med beslut” behöver förtydligas för att det ska framgå vilka beslut som avses.

Miljö- och klimatprogram

Generella synpunkter

En framgångsfaktor i miljöarbetet är enligt landstingets erfarenhet att det i ett tidigt skede konkretiseras vilka åtgärder som kommer att utföras för att uppnå målen. I miljö- och klimatprogrammet föreslås kommunen därför belysa vilka åtgärder som man avser att arbeta med för att uppnå målen. De befintliga hänvisningarna till strategiska insatsområden i insatskartan ger förvisso en indikation om hur målen ska nås, men sannolikt underlättas miljöarbetet om detta utvecklas. Miljömålen i landstingets egna miljöprogram bidrar alla förvaltningar till genom att bryta ner dem till egna handlingsplaner med detaljerade miljömål och åtgärder.

När åtgärder lyfts fram ser landstinget även fördelar med att precisera kostnader för åtgärderna. Vissa åtgärder kan innebära ökade kostnader och andra kan leda till kostnadsbesparingar. Landstingets erfarenhet är att tydliggörande av ekonomiska aspekter i miljöarbetet underlättar förankring i organisationen och skapar bra förutsättningar för måluppfyllelse.

Landstinget ser även ett behov av att kommunen definierar och preciserar vad som ska åtgärdas eller följas upp. Exempelvis kan nämnas att man bör göra klart vad som avses med begreppet "högst miljöprestanda", "högsta miljö- och energiklassning" eller "lokalt producerad förnybar elenergi" samt kriterier för när hållbarhetsprogram kan anses vara tillämpat.

För att uppföljning inte ska bli för komplicerad och för att medborgare och andra aktörer ska kunna följa miljö- och klimatarbetet, bör kommunen tänka igenom valda årtal för måluppfyllelse samt basår. Miljö- och klimatprogrammet ska enligt förslaget gälla år 2013-2016, medan slutår för de flesta etappmålen är satta till år 2020. I ett långsiktigt mål anges år 1990 som basår, medan 2009 är basår för många etappmål. Landstinget ser positivt på att det finns långsiktiga mål såväl som etappmål, men anser att det skulle underlätta för läsaren om årtalen angavs på ett mer konsekvent sätt.

Landstinget anser att det som anges i insatskartan skulle kunna kopplas an tydligare till de mål som tidigare definierats. T.ex. omnämns upphandlingskrav i samband med etappmålet om Giftfri miljö men ändå saknas insatsområden om Giftfri miljö under "Miljömedvetna val", och avfall kommer in i kartan trots att mål om avfall inte finns med i programmet.

Kommentarer till etappmål

2.1 100 % lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020

30 % lokalt producerad förnybar elenergi år 2020

Det framgår här inte om målet är för kommunorganisationen eller Uppsala som geografiskt område. Landstinget köper i nuläget tjänsten Koldioxidneutral vVärme från Vattenfall. En sådan tjänst, där fjärrvärmen är koldioxidkompenserad, kan Uppsala kommun också välja till den egna organisationen. Detta är ett viktigt ställningstagande för att visa på att organisationen går före i hållbarhetsfrågor. Kommunorganisationen kan med ett sådant val även vara med och påverka fjärrvärmeleverantören att ständigt förbättra miljöprestandan hos den erbjuda tjänsten.

2.2 Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020

Detta mål bör delas upp eftersom kommunorganisationen har störst påverkansmöjlighet på egna fordon och bör vara föregångare i frågan. Det är exempelvis fullt realistiskt att kommunens egen fordonspark skulle kunna vara fossilbränslefri redan år 2016. Samma krav för upphandlade transporter skulle då kunna gälla på längre sikt, förslagsvis till år 2020. Landstinget har erfarenhet av att mindre aktörer kan behöva längre tid för omställning.

Vidare förutsätter landstinget att arbetet med Rese- och mötesriktlinjer (beskrivet som strategiskt insatsområde i insatskartan) för den kommunala verksamheten utvecklas för att göra den kommunala organisationen till ett föredöme gällande resor. Uppföljningen kan med fördel kompletteras med koldioxidutsläpp per årsarbetare, så att de fordon målet gäller även tankas fossilbränslefritt. På detta sätt kan även åtgärder som byte av bilresande till annat resande premieras. Resor till och från arbetet för kommunens egen personal är också ett område som kan målsättas. Landstinget har haft mål och åtgärder för arbetsresor sedan 2006, vilket har resulterat i att fler medarbetare idag cyklar, går eller åker kollektivt till arbetet. Målets innehåll vidgas därmed till möjligheter för åtgärder som premierar ett hållbart resande ur ett vidare perspektiv.

2.4 På väg mot giftfri miljö år 2020

Trots att det saknas mätbart mål i detta etappmål så har det ändå definierats ett antal mätbara mått för uppföljning. Om utfall av miljömål i upphandling ska följas upp så anser landstinget att detta också skulle kunna målsättas. Den befintliga formuleringen gör det omöjligt att veta om etappmålet uppnås till år 2020.

Landstinget anser att uppföljning av andel avropade produkter med hög miljöprestanda är mycket lovvärt, men vill i detta sammanhang påpeka att detta dock kan vara komplicerat och resurskrävande att genomföra i praktiken. Landstinget har erfarenheter av att denna typ av uppföljning kan vara invecklad.

2.5 Ekologisk producerade livsmedel

Här anser landstinget att målet behöver förtydligas. Det framgår inte om 50 % ekologiskt för skola och förskola gäller oavsett driftsform eller enbart kommunala skolor och förskolor. Vidare anser landstinget att mål också kan sättas på andel produkter som är märkta med Fairtrade eller motsvarande. Landstinget har haft mål och följt upp andelen sådana produkter sedan 2007.

2.6 Öka det hållbara byggandet

Om uppföljning ska göras så bör området målsättas, den befintliga formuleringen gör det omöjligt att veta om etappmålet uppnås till år 2020 (se även 2.4 och 2.7).

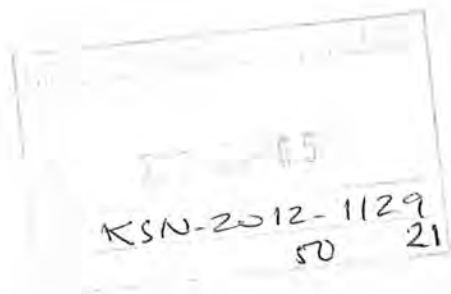
För Landstinget i Uppsala län

Erik Weiman
Landstingsstyrelsens ordförande

Kerstin Westholm
Landstingsdirektör

Registrator
Kommunledningskontoret
753 75 Uppsala

Yttrande över Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram Diarienummer KSN-2012-1129

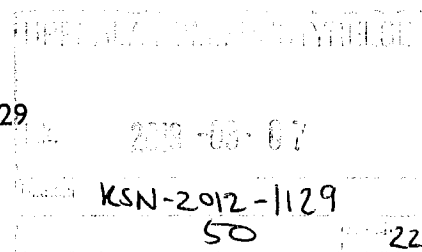
AB Uppsala kommuns Industrihus (Ihus) har tagit del av rubricerad remiss. Ihus anser överlag att ramverket är välformulerat och målen tydliga och har inga invändningar mot innehållet varken i det ekologiska ramverket eller miljö- och klimatprogrammet. Däremot har vi följande synpunkt att framföra;

Miljö- och klimatprogrammets långsiktiga mål är högt satta vilket är bra för framtiden. De sju etappmålen konkretiserar och ger en mätbarhet som är tydlig. Det som inte blir tydligt är hur de sju etappmålen och insatskartan hänger ihop, åtminstone inte för någon som inte varit delaktig i processen. Ihus skulle välkomna en beskrivning av, eller vidareutveckling av, hur dessa strategiska insatsområden ska bidra till målen. För det fall tanken är att de utpekade sektorerna själva ska involveras i arbetet med att planera hur etappmålen är det fullt rimligt och kan med fördel skrivas där arbetssätt beskrivs i kapitel 3.2. En sådan beskrivning skulle vara till stor hjälp för förståelsen för programmet som helhet.

Uppsala 2013-02-28

Ulf Häggbom
VD

Förslag till miljö- och klimatprogram 2013-2016

Fyrishov AB har tagit del av kommunledningskontorets Uppsala Kommun remiss rörande Miljö- och klimatprogram 2013-2016 (ver 7 nov 2012) samt Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program och planer (ver 30 okt 2012). Fyrishov AB är medansvarig part för etappmål 2.1 – 2.5.

Övergripande synpunkter och förslag

Fyrishov AB anser att det är positivt att Uppsala Kommun vill driva på utvecklingen för minskad klimatpåverkan och övrig miljöpåverkan. Det är också bra att hänsyn tas till befintliga program och planer eller sådana under utveckling för att undvika dubbelarbete och eventuella målkonflikter.

För att det föreslagna ekologiska ramverket respektive miljö- och klimatprogram (och relaterade program för olika miljöfrågor) ska bli verkningsfulla styrinstrument mot minskad klimat- och övrig miljöpåverkan förordar vi följande:

Verksamhetsstyrning i den kommunala organisationen, inklusive bolagsstyrning

Uppsala kommuns styrmodell är tydlig i sina principer av hur styrningen sker i organisationen, inte minst gäller detta styrningen av de kommunala bolagen. Styrningen sker i huvudsak genom IVE och ägardirektiv. För de kommunala bolagen ligger även aktiebolagslagen till grund för hur bolagens verksamhet ska bedrivas. Det är väsentligt att eventuell styrning vid sidan av detta, till exempel genom policyer och program, inte utformas på ett sätt som riskerar att komma i konflikt med ägardirektiv, aktiebolagslagen m.m. Vi ser en viss risk i att förslaget till miljö- och klimatprogram är utformat på ett sätt som leder till en detaljstyrning och målkonflikter för de kommunala bolagen.

Fyrishov AB förordar att förslaget sätts i relation till gällande principer för hur bolag och nämnder styrs, och att denna fråga genomlysas innan programmet fastställs.

Sammanhållande bild av styrdokument på miljöområdet

Uppsala kommun har ett flertal styrdokument på miljö- och klimatområdet. För den som inte dagligen arbetar med detta är det svårt att få en helhetsbild av styrning och åtgärder inom området. Tanken med ett övergripande ramverk är därför lovvärd. Syftet med ramverket uppges vara att "skapa en sammanhållande och övergripande plattform".

Vidare sägs att "genom ett gemensamt ramverk tydliggörs samverkansmöjligheter och hur programmen kan förstärka varandra." Detta är utmärkta syften. Vi ser dock inte att det befintliga förslaget till ramverk uppfyller dem. Det ger inte en helhetsbild och förklarar inte sambandet mellan övriga styrdokument. I stället införs ytterligare begrepp till redan ymniga floran inom miljö- och klimatområdet, i form av "prioriteringar", "principer" och "arbetssätt" som inte har direkt koppling till övriga styrdokument inom miljö- och klimatområdet.

Fyrishov AB förordar att ramverket utvecklas och förtydligas med avseende på att ge en sammanhållande bild.

Geografisk och/eller organisatorisk omfattning av målen

Vissa mål i miljö- och klimatprogrammet är kommungeografiska, det vill säga omfattar alla medborgare, företag och organisationer såväl i Uppsala *stad* som hela *kommunen*, medan andra är kommunorganisatoriska och avser den kommunala verksamheten. Det framgår dock inte tydligt.

Fyrishov AB förordar att målens omfattning tydliggörs.

Definitioner och mätbarhet av mål

Mål och uppföljning kan vara befogade för att flytta fram positionerna även i frågor där det inte är möjligt att få fram tydliga indikatorer. Däremot vore det möjligt och önskvärt att för flera av målen förtydliga definitioner och indikatorer för uppföljning av måluppfyllelse.

Fyrishov AB förordar ett förtydligande av definitioner och indikatorer för uppföljning av måluppfyllelse.

Tidshorisont för mål och program

Vi befarar vidare att diskrepansen mellan tidsperioden för programmet (2013-2016) och tidshorisonten för målen (2020) minskar programmets verkningskraft.

Fördelning av måluppfyllelse

Det framgår inte av programmet huruvida varje mål skall uppfyllas av varje del av kommunorganisationen (eller kommunen geografiskt) eller huruvida vissa delar av kommunen förväntas bidra i olika mån på grund av skiftande förutsättningar.

Presentation och målgruppsanpassning

Syftet med miljö- och klimatprogrammet uppges vara att "skapa en sammanhållande plattform för det strategiska arbetet med miljö och klimat". Det har även ett externt syfte att visa externa intressenter på kommunens riktning och att ta vara på medborgarnas engagemang. Dokumentet har dock snarare karaktären av ett internt arbetsdokument för kommunorganisationen, med kortfattade hänvisningar till olika policier och planer, listande av ansvar, uppföljning mm. Det står faktiskt mycket lite om miljö- och klimatfrågor och om själva innehållet i målen, de sätts inte in ett sammanhang, det framgår inte varför just dessa mål är viktiga att uppnå och inte heller varför man valt just dessa målnivåer. Det är visserligen bra med ett internt arbetsdokument som fastställer ansvarsfördelning m.m., men vi vill även peka på behovet av att ett styrdokument ger förklaringar och sammanhang och inte blir alltför

tekniskt och korthugget. Som förslaget är skrivet är det inte heller särskilt njutbart och engagerande att ta del av för externa intressenter, varför vi inte direkt ser att det tillvaratar medborgarnas engagemang.

Fyrishov AB förordar att kommunens miljö- och klimatarbete presenteras på ett mer engagerande sätt, både för interna och externa intressenter, antingen genom att miljö- och klimatprogrammet utvecklas eller genom något annat dokument.

Synpunkter på enskilda mål

Nedanstående synpunkter på enskilda mål är av generell karaktär. På grund av oklarheter kring definitioner är det inte möjligt att ta ställning till målens utifrån bolagets verksamhet.

Mål 2.1 (a) 100 % lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020: Uppsalas energiförsörjning för värmebehov sker helt och hållet på förnybara energikällor i lokal produktion år 2020.

Fyrishov AB är positiva till förnybar energi.

- Fyrishov AB förordar att det föreslagna målet förtydligas i några avseenden:
- Huruvida det är energikällorna som skall vara lokalt producerade (eller kan importeras långväga, som t.ex. avfall eller biobränsle från andra länder) eller energiomvandlingen som ska ske lokalt
- Geografisk gränsdragning för lokal produktion
- Vilka mål som avser Uppsala stad, Uppsala kommun geografiskt respektive organisatoriskt

Nuvarande målformulering är även otydlig beträffande faktiska prestandakrav på klimatutsläpp i livscykelperspektiv och primärenergianvändning. De ställer heller inga krav på effektiviteten i de tekniska system som används för energiproduktion och – distribution.

Fyrishov AB föreslår att prestandabaserade mål används för minskad klimatpåverkan och ökad resurseffektivitet.

Målet i dess nuvarande formulering väcker ytterligare frågor som kräver förtydligande kring hur måluppfyllnad skall ske:

- Om det fortfarande förekommer plast i avfallsdelen av bränslemixen för fjärrvärmen som produceras i Uppsala, innebär det att fjärrvärme inte uppfyller målet för 100 % förnybart? Frågan gäller även om fjärrvärmens bränslemix innehåller fossil olja eller kol som reserv/spetsbränsle. (Vattenfall anger på sin hemsida att de inte kommer att vara helt koldioxidneutrala förrän 2030).
- Om värmepumpar (t.ex. luftvärmepumpar, bergvärmepumpar) drivs av ursprungsgaranterad/miljömärkt el, räknas detta som lokalproducerat?

Mål 2.1. (b) 30% lokalt producerad förnybar elenergi år 2020: Uppsalas energiförsörjning för den kommungeografiska elanvändningen sker till hälften på förnybara energikällor i lokal produktion år 2020.

Fyrishov AB är positivt till förnybar el. Det går inte att ta ställning till målet i sig på grund av behov av oklar definition och motivering av målet.

Fyrishov AB förordar ett förtydligande av definitionen av el i lokal produktion. I detta mål är det särskilt viktigt med bakgrundsförklaring till hur man ser på miljövärdering av el.

Det vore även önskvärt med ett mått som är mer prestandabaserat, dvs. kopplat till primärenergianvändning och utsläpp av CO_{2eq} utifrån vald miljövärderingsgrund.

Sveriges elsystem är sammanbyggt med det nordiska/nordeuropeiska elsystemet. När man bedömer miljöpåverkan av förändringar i elanvändning ser man antingen till öknings- eller minskningar av elanvändning på *marginalen* och antar att alla förändringar på kort sikt (driftmarginal) kommer från "smutsig" kolkondens som är lättast att ta i och ur drift vid fluktuationer i efterfrågan, eller på längre sikt investeringsmarginalen som ofta anses vara den något "renare" naturgaskombin.

Ett alternativt synsätt (förutom en medelmix i det nordiska elsystemet) är att acceptera *produktionsspecifik el* som t.ex. Bra Miljöval – vilket Uppsala Kommun gör. Det spelar ingen roll var den fysiskt sett är producerad (man får inte annan el i ledningarna) men det räknas av i elhandelssystemet. Det råder delade meningar huruvida detta tillför ny förnybar el till energisystemet (eftersom elcertifikat borgar för utbyggnad av förnybar el), eller huvudsakligen är ett sätt att signalera ett ställningstagande.

Utifrån båda sätt att se på klimatutsläpp från el blir den fysiska lokala produktionen egal. Därför bör motiveringen till målet tydliggöras.

Mål 2.2 Fossilbränslefria kommunala fordon och transporter år 2020: kommunens egna fordon och upphandlade transporter är fossilbränslefria senast år 2020.

Fyrishov AB är positivt till målet med fossilfria egna fordon och upphandlade transporter 2020.

Fyrishov AB förordar ett förtydligande av vilka fordon som anses vara fossilfria.

Vi antar att elbilar räknas som fossilfria. Vi hoppas att marknaden 2020 erbjuder god tillgång till fossilfria bränslen för att fordon faktiskt ska kunna köras fossilfritt.

Mål 2.3 25 % absolut energieffektivare verksamhet år 2020: kommunens nämnder och styrelser har mål för energieffektivisering som motsvarar minst 25 procents minskning i absoluta tal i jämförelse med år 2009.

Fyrishov AB är positivt till minskad energianvändning i absoluta termer.

Vi uppfattar ordet "effektiv" som ett relativt mått, det vill säga insatt resurs i relation till annat mått till exempel verksamhetsmått. I så fall innebär ordvalen absolut och

energieffektiv en själv motsägelser. Vi uppfattar dock att målet är en minskad användning av (slutlig) energi i absoluta termer.

En minskad energianvändning med 25 % i absoluta termer är en utmaning och möjligtvis orälistiskt för Fyrishov med tanke på att fastighetsytan samtidigt växer med över 30% under perioden, vilket fyller ett stort behov av idrotts- och evenemangshallar i kommunen. Samtidigt anser vi att minskad energianvändning är viktigt för klimatet.

Fyrishov AB förordar ett förtydligande av huruvida målet gäller köpt energi eller total slutlig energianvändning inklusive egenproducerad energi från förnybara energikällor (som solceller).

Mål 2.4 På väg mot en giftfri miljö år 2020: Uppsala kommun bidrar till en giftfri miljö och skydd av barn och vuxnas hälsa genom att konsekvent arbeta med höga miljömål vid upphandling av varor, tjänster och entreprenader samt genom att avropa varor med hög miljöprestanda från ramavtal.

Fyrishov AB är positivt till målet för utveckling mot giftfri miljö 2020.

Mål 2.5 50 % ekologiskt i matsalen 2020: Kommunen har ökat andelen ekologiskt producerade livsmedel i förskola och skola samt i egen och upphandlad vård- och omsorgs verksamhet, liksom annan verksamhet med matservering så att den uppgår till 50 % år 2020.

Fyrishov AB är positivt till målet för andel ekologiskt producerade livsmedel i verksamhet med matservering så att den uppgår till 50 % år 2020.

Mål 2.6 Öka det hållbara byggandet: Uppsala kommuns arbete för att främja ett giftfritt, resurs- och energisnålt byggande har resulterat i att Uppsala är en av de främsta kommunerna i Sverige med avseende på hållbart byggande år 2020.

Fyrishov AB är positivt till målet att öka det hållbara byggandet.

Det vore önskvärt med angivelse av mått för jämförelse av kommunerna i Sverige med avseende på hållbart byggande (till exempel vilka system för miljö- respektive energiklassning som skall användas, huruvida kommunalt index finns för jämförelse), och möjligen något mått på kvalitén i de tillämpade hållbarhetsprogrammen. Det är oklart vad som utgör en enhet nybyggnation respektive område.

Mål 2.7 Hållbara affärer: Uppsala kommun arbetar aktivt för att stödja miljö- och klimatdriven affärsutveckling i det lokala näringslivet.

Fyrishov AB är positivt till målet att kommunen ska arbeta aktivt för att stödja miljö- och klimatdriven affärsutveckling i det lokala näringslivet.

2013-02-28

Anna Karlsson

Uppsala kommun
Kommunledningskontoret
753 75 Uppsala
kommunledningskontoret@uppsala.se

Synpunkter på förslaget till Miljö- och klimatprogram 2012-2016 för Uppsala kommun

Vattenfall Värme Uppsala har mottagit remissen "Förslag till Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram 2013-2016".

Målen som föreslås är ambitiösa och omfattar flera olika områden och det är bra att det anges för respektive mål hur det är tänkt att följas upp. Uppsala kommuns utgångsläge för respektive mål skulle förtydliga bilden av hur stor utmaningen är inom varje område.

Vattenfall Värme Uppsala berörs främst av förslaget på mål för värme och el, dvs.

- 2.1 100% lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020
- 30% lokalt producerad förnybar elenergi år 2020

Ansvarig för målet:

Kommunstyrelsen, samtliga nämnder, styrelser och bolag

I remissen saknas underlag som anger dagens läge för den totala värme- och elanvändningen för Uppsalas kommungeografi, vilket gör det svårt att förstå olika aktörers roll för målet. Det framgår inte heller om andra aktörer än de som anges som ansvariga (kommunstyrelsen, samtliga nämnder, styrelser och bolag) har någon roll för målet. Vi noterar också bristen på dialog i utarbetandet av förslaget, trots att samverkan beskrivs i det utskickade förslaget som ett av "...fyra prioriterade arbetssätt i arbetet för att utveckla Uppsala kommun till ett hållbart samhälle."

Vattenfall Värme Uppsalas tydligt kommunicerade plan är koldioxidneutral produktion 2030. Det enskilt viktigaste steget är att ersätta dagens förbräning med biobränslen före 2020. Arbetet för detta är mycket omfattande och innebär betydande investeringar för att ersätta dagens förbräning enheter samt ansökningsprocesser för miljötillstånd och detaljplan.

För att, i enlighet med vår plan, uppnå en koldioxidneutral produktion återstår sedan att fram till 2030 ersätta oljan, som används som reserv och vid kall väderlek, samt finna lösningar för plastandelen i avfallet.

VATTENFALL AB VÄRME UPPSALA

ADRESS	TELEFON	ORG NR
753 82 Uppsala	018-26 90 00	556036-2136
BESÖKSADRESS	TELEFAX	
Bolandsgatan 13	018-14 86 57	www.vattenfall.se

Plast tillverkas fortfarande huvudsakligen av olja. För att uppfylla kommunens föreslagna mål till 2020 skulle enbart plast från förnybara råvaror kunna gå till förbränning med energiutvinning i Uppsala, vilket kräver förbud för konsumtion av plast från olja inom Uppsala kommun. Observera att inget brännbart material får deponeras enligt lag. Historiskt avfall, t ex från rivning, behöver gå till förbränning om det inte kan återvinnas. En del av det historiska avfallet är plast och det är inte en etiskt hållbar inriktning att föra detta avfall till förbränning utanför Uppsala kommun för att uppfylla de egna kommunala målen.

Ett alternativ är att sätta målet till 70% lokalt producerad förnybar värme 2020¹ eller att 100% av värmen till den kommunala verksamheten ska vara koldioxidneutral 2020, då öppnar man också för att ta ansvar för det historiska avfallets plast t ex genom koldioxidkompensation såsom skogsplanering eller andra projekt.

För elanvändningen anges målet 30% lokalt producerad förnybar el år 2020, och återigen saknas beskrivning av nuläget vilket gör det svårt för aktörer som vill bidra till målet att förstå vilka insatser som behövs. En alternativ målformulering är att t ex att en viss andel av elanvändningen ska vara koldioxidneutral och förnybar, antingen för den kommunala verksamheten eller för hela kommungeografen. På så vis inkluderas t ex el från investeringar i vindkraft utanför Uppsala kommun.

Målet om energieffektivare kommunal verksamhet bör gälla byggnadens totala energianvändning och inte enbart "köpt energi" som används i dagens byggnormer och i många miljö/energiklassningar. Ur resurssynpunkt är det viktigt att energibesparing görs på husets totala energianvändning genom isolering, nya fönster etc. Om ett oisolerat hus förses med värmepump/solfångare/solceller etc är det fortfarande ett slöseri med resurser genom fortsatt hög total energianvändning, även om mängden "köpt energi" kan hållas låg.

Det framgår inte av förslaget varför man valt att i rubriken ange "Miljö- och klimatprogram 2013-2016" när sex av de sju etappmålen har 2020 som måldatum (för det sjunde saknas måldatum) och etappmål för 2016 saknas.

Avslutningsvis vill vi framhålla att vi gärna deltar i arbetet med de kommungeografiska målen på olika sätt, både inom ramen för vårt samarbetsavtal och i det gemensamma arbetet i Uppsala Klimatprotokoll.

Med vänlig hälsning

Vattenfall Värme Uppsala

Adrian Berg von Linde

¹ För år 2020 kan läget för Vattenfall Värme Uppsala vara att 100 GWh olja samt 300 GWh plast används vilket då är $400 / 1300 = 30\%$.

Remissvar på ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram

Synpunkter på det remissförfarandet och "Det ekologiska ramverket"

Klimataktion Uppsala är glada över att vi har beretts formell möjlighet att yttra oss över föreslagen till ekologiskt ramverket för program och planer respektive det nya Miljö- och klimatprogrammet. Vi välkomnar förfarandet med "bred remiss" och hoppas att våra synpunkter ska bidra i arbetet.

Det finns mycket i dokumenten som vi tycker är bra. Genom att i det ekologiska ramverket referera till begreppet "Planetens gränser" ur den publicerade artikeln "Safe operating space for humanity" har man en vetenskaplig grund för sina mål, vilket är en av Klimataktions huvudfrågor.

På samma sätt är det positivt att på sidan 3 i "ekologiskt ramverk" poängterar vår överkonsumtion, att vi lever som om vi hade tre planeter. Vi anser dock att man till följd av detta konstaterande behöver skärpa formuleringen i de övergripande prioriteringarna på sidan 4 för att betona att effektivitet inte räcker, vi måste ha absoluta begränsningar i resursutnyttjandet om resurserna ska räcka till hela världens befolkning

Vi välkomnar också att klimatmålen skärps, att de omfattar alla utsläpp inom kommunens gränser och långväga resande samt att uppföljning ska ske årligen.

Klimataktion föreslår:

- *De övergripande prioriteringarna på sidan 4 i det ekologiska ramverket bör skärpas till "ett minskat resursutnyttjande och ett effektivt kretsloppssystem".*

Är klimatmålet tillräckligt?

Genom att utgå ifrån "Planetens gränser" och de gränsvärden som där föreslås så har kommunen slagit fast att det globala målet som man syftar att uppnå är en koncentration av koldioxid på 350 ppm i atmosfären (jämfört med dagen 390 ppm). För att klara detta måste de *globala* nettoutsläppen så snabbt som möjligt minska och gå ner mot noll.

Frågan är om Uppsalas klimatmål är tillräckligt för att kommunen (vi) ska kunna sägas göra vår del för att uppnå detta globala mål. För att kunna uttala sig om det måste man ta ställning till olika människor och länders historiska ansvar och ekonomiska förmåga. Om alla människor på jorden skulle få lika stort "utsläppsutrymme" per person så måste de rika länderna i "nord" drastiskt minska sina utsläpp, men även fattiga länder måste minska eller ligga kvar på en låg nivå. På sikt skulle då varje person på jorden släppa ut lika mycket. Om det är detta synsätt man använder så är Uppsalas klimatmål rimligt. (Vi anser dock att det inte bör formuleras som ett per capita mål, se nedan.)

Ett annat synsätt är att det varken är rättvist eller politiskt möjligt att få global acceptans för en modell där vi, som redan har ätit upp 90 % av tårtan ska få 90 % även av den biten som är kvar. Istället måste vi i de rika länderna minska våra utsläpp snabbare och på så sätt lämna ett lite större

DNR: KSN-2012-1129, KSN-2012-1131

utrymme kvar åt fattiga länder för att bygga upp nödvändig (grön) infrastruktur och åstadkomma social utveckling. Denna modell brukar ges namnet GDR (Greenhouse Development Rights) och enligt en sådan beräkning måste Sveriges utsläpp minska med mer än 120 % till 2020, det vill säga vi måste minska både här hemma och ta ansvar för att hjälpa andra länder minska sina utsläpp. Senast 2035 bör våra inhemska nettoutsläpp vara noll..

Klimataktion sympatiserar med de bärande idéer som förs fram i förslaget Greenhouse Development Rights och vi tror att kommunen skule kunna spela en viktig roll i att minska utsläpp även i andra länder. Det kan till exempel ske genom att Uppsala etablerar vänorter med inriktning på gemensamma klimatprojekt. Borås, Växjö och Lund är exempel på kommuner som arbetar på detta sätt. Det kan också ske genom förändrad konsumtion av varor producerade utanför kommunen.

Uppsala kommuns klimatmål är formulerade som ett per capita mål. Befolkningsprognoser för kommunen pekar på att antalet invånare kommer att öka med minst 10 %. Det innebär att Uppsalas klimatmål omräknat till absoluta tal innebär en minskning med 45 %. Det kan jämföras med Lunds kommun där man avser att halvera utsläppen till 2020, Södertälje kommun som ska minska utsläppen av växthusgaser med 65 % till 2020 och Växjö kommun där utsläppen från fossila bränslen ska minska med 100 % till 2030 (motsvarande minst 66 % absolut minskning omräknat till Uppsalas mål för totala växthusgaser). Med tanke på att enbart Vattenfalls planer på att ersätta torv med biobränsle i fjärrvärmeanläggningen kommer att innebära en minskning av kommunens utsläpp med 36 % så det inte orimligt att målet skärps något jämfört med förslaget.

Till sist vill vi påpeka att halten växthusgaser i luften år 2020 beror inte på hur mycket växthusgaser vi släpper ut år 2020. Det beror på hur mycket vi har hunnit släppa ut totalt, fram till 2020, eftersom koldioxid ackumuleras i atmosfären. För att kunna hushålla med det utsläppsutrymme vi har kvar bör målet inte (bara) formuleras som att vi får ha vissa utsläpp ett visst år, utan snarare som en total koldioxidbudget som vi måste hålla. Om vi något år misslyckas med att nå målen så måste vi året därefter anstränga oss extra mycket. Det är så vi styr kommunens ekonomi, och det är så vi bör hantera våra klimatutsläpp. Att målen enligt förslaget ska följas upp årligen är ett steg i denna riktning, men räcker inte. Utsläppsminskningarna bör planläggas i en årlig klimatbudget, med samma status som den ekonomiska budgeten, och stämmas av i samband med denna.

Klimataktion Uppsala föreslår:

- *Att klimatmålet vässas så att de samlade utsläppen ska minska med minst 50 procent i absoluta tal till 2020 jämfört med 1990 års nivå, för att därefter minska och senast år 2035 vara cirka ett halvt ton per invånare.*
- *Komplettera målsättningen med målet "Uppsala ska också bidra till att klimatutsläppen utanför Sveriges gränser minskar" Detta mål bör även följas av ett etappmål som anger hur det ska följas upp.*
- *Utsläppsminskningarna bör planläggas i en årlig klimatbudget, med samma status som den ekonomiska budgeten, och stämmas av i samband med denna.*
- *Det bör framgå att långväga resor ingår i målet.*

Hur ska målet nås?

I Miljö- och klimatprogrammet finns tre avdelningar som ger ledning i frågan om hur målen ska nås. Dels har man angivit sju etappmål som antagligen ska fungera som vägledning och drivkraft för olika nämnder och kommunala bolag att agera så att det övergripande målet nås. Dels anges prioriterade områden som skissar på olika principer för hur arbetet ska bedrivas (samverkan, miljömedvetna val, främja ny teknik, särskilt fokus på exploateringsområden, med mera). Till sist finns en tabell med exempel på konkreta åtgärder som görs, eller skulle kunna göras för att nå målet.

Klimataktion Uppsala tycker att kopplingen mellan det övergripande målet, vad man vill uppnå, och det man avser att göra är svag. Hur vet vi att dessa etappmål är tillräckliga för att det övergripande målet uppnås? Har nämnder och bolag tillräcklig kompetens inom energi- och klimat för att själva bryta ner dessa mål i åtgärder? Det är inte heller klart var och när målen ska följas upp.

Klimataktion föreslår:

- *Effekten, räknat i koldioxidekvivalenter, för varje etappmål bör uppskattas för att man ska få en uppfattning av hur dessa svarar mot det övergripande målet. Så har till exempel Västerås kommun gjort i sitt klimatprogram*
- *Etappmålen bör kompletteras med fler mål för att täcka in viktiga åtgärdsinriktningar, till exempel trafik och resande. Det bör också tydligare framgå att långväga resande ingår i målet.*
- *Vi anser att etappmålet om ekologisk mat bör kompletteras med att andelen kött som serveras ska minska. Södertäljes kommun har till exempel minskat mängden kött som serverats i sina verksamheter med 20 %, och Katrineholm och Härnösand har inför vegetariska dagar varje vecka.*
- *Uppföljningen av etappmålen 2.7 Hållbara affärer bör förändras så att man mäter uppnådda resultat snarare än åtgärder.*
- *Tabellen med förslag på åtgärder bör utvecklas till en kostnadsberäknad åtgärdsplan som beskriver önskvärda åtgärder fram till 2020.*

Styrelsen, Klimataktion Uppsala

Uppsala 2013-03-02

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2013-02-21

Sida
6

§ 39

2013-03-07
KSN-2012-1129
50Dnr 2012/30125
25**Remiss - Ekologiskt ramverk för program och planer****Beslut**

Plan- och byggnadsnämnden beslutar att godkänna yttrandet och överlämna ärendet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Det ekologiska ramverket är ett övergripande dokument som håller samman alla planer och program som rör ekologisk hållbarhet. Syftet med ramverket är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet.

Miljö- och klimatprogrammet har två huvudsakliga syften. Det övergripande syftet är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med miljö och klimat och på så sätt uppnå kommunens långsiktiga miljö-, klimat- och utvecklingsmål. Ett externt syfte är att visa på kommunens riktning, spets och bredd i miljö- och klimatarbetet och på så sätt ta vara på medborgarnas engagemang i miljö- och klimatfrågan.

Beslutsunderlag

Remiss

Tjänsteskrivelse

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att yttrandet godkänns.

Expedieras till

KS

Akten

Justerandens sign			Utdragsbestyrkande	
-------------------	---	---	--------------------	--

Handläggare
Elin SandströmDatum
2013-02-21Diarienummer
SBK 2012-030125

Kommunstyrelsen

**Ekologiskt ramverk för program och planer samt miljö- och klimatprogram 2013-2016
(dnr KSN-2012-1129)**

Plan- och byggnadsnämnden har tagit del av rubricerade ärende och vill anföra följande.

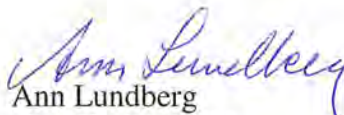
Nämnden anser att det ekologiska ramverket ger en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. På längre sikt kan det övergripande ramverket även utgöra en grund för ett mer effektivt arbete med frågor kring ekologisk hållbarhet i kommunen.

Nämnden ställer sig positiv till de uppställda målen i miljö- och klimatprogrammet även om den i endast indirekt kan påverka måluppfyllelsen. När det gäller målsättningar om mer energieffektiva lösningar, som finns i flera delmål, har kommunens energirådgivare en viktig roll. Där kan privatpersoner och företag, genom information och spridning av kunskap kring energieffektiva lösningar få kunskap för att göra miljö- och klimatvänliga val.

För delmål 6, som innebär att det hållbara byggandet ska öka är plan- och byggnadsnämnden tillsammans med kommunstyrelsen föreslagen att vara ansvarig för målet. Ansvaret för uppföljning är föreslaget att ligga på plan- och byggnadsnämnden. Kommunen har begränsade möjligheter att ställa miljökrav vid nybyggnadsprojekt. När kommunen är fastighetsägare och anvisar marken till en byggherre kan kommunen ställa upp de miljö- och energikrav som ska gälla för projektet. För närvarande pågår dock en utredning som bl. a ska utreda vilka krav kommuner ska få ställa i framtiden.

Nämnden vill verka för att byggherrarna tar en aktiv roll vid utvecklingen mot ett hållbart byggande. Vid utbyggnaden av stadsdelen Östra Salabacke används ett nytt sätt att arbeta mot detta. Kommunen har, som markägare gett byggherrarna möjligheten att föreslå lösningar som ska påverka miljön i en positiv riktning istället för att själv specificera kraven. Genom detta projekt uppmuntrar kommunen byggherrar att prova nya lösningar som sedan även kan appliceras i andra projekt.

Plan- och byggnadsnämnden

Liv Hahne
ordförandeAnn Lundberg
nämndsekreterare

Plan – och byggnadsnämnden

Postadress: Uppsala kommun, kontoret för samhällsutveckling • 753 75 UPPSALA •

Besöksadress: Lokföraren, Stationsgatan 12

Telefon: +46 18 - 727 87 00 • Fax: +46 18 - 727 87 10 • E-post: plan-byggnadsnamnden@upsala.se

www.upsala.se

Handläggare
Hedberg Jenny

Datum
2013-02-27

Diarienummer
ALN-2012-0234.50

Kommunstyrelsen

2013-03-07
KSN-2012-1129
50 26

**Yttrande över remiss - Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram,
KSN-2012-1129**

Kommunstyrelsen hemställer om äldrenämndens yttrande i rubricerat ärende. Nämnden framför följande synpunkter.

Nämnden ställer sig bakom förslag till Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram 2013-2016. Både ramverket och programmet behandlar viktiga och relevanta områden om hur Uppsala ska bidra till en hållbar utveckling.

Nämnden önskar dock skicka med följande kommentarer med efterfrågan om att kommunstyrelsen tar dessa i beaktande. Nämnden efterlyser en ekonomisk analys av de nya förslagen i förslaget till Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram. För att arbeta för att nå målen behöver nämnden i upphandlingar och uppdrag ställa krav på utförare av vård- och omsorg. Då vissa ingångna avtal gäller t o m 2017-2018 finns stora svårigheter att nå målen till 2020, i de delar nämndens verksamhet är bidragande. Högre krav så som att tillhandahålla en högre andel ekologiska livsmedel eller helt övergå till fossilbränslefria transporter riskerar att medföra behov av högre ekonomisk ersättning till nämnden. Detta ska ställas i relation till att nämndens ansvarsområde i stort kommer att kräva mer resurser för att säkra en värdig omsorg.

Nämnden anser det positivt att ansvar för mål och uppföljning tydliggörs i Miljö- och klimatprogrammet. Dock anser nämnden att kommungemensamma metoder för uppföljning bör arbetas fram.

Äldrenämnden

Ebba Busch
Ordförande

Annie Arkebäck-Morén
Sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-02-27

§ 35
**Yttrande över Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram
ALN-2012-0234.50**
Beslut

Äldrenämnden beslutar

att avge reviderat yttrande till kommunstyrelsen enligt upprättat förslag.

Ärendet

Förslag till skrivelse föreligger 2013-01-31 från kontoret för hälsa, vård och omsorg.

Kommunstyrelsen hemställer om nämndens yttrande angående Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram. Syftet med ramverket för ekologisk hållbarhet är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. Syftet med miljö- och klimatprogrammet är dels att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med miljö och klimat. Dels finns ett externt syfte att visa på kommunens riktning, spets och bredd i miljö- och klimatarbetet.

I upprättat förslag till yttrande föreslås nämnden ställa sig bakom förslagen. Nämndens svar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2 mars 2013.

Yrkande

Ordföranden Ebba Busch (KD) yrkar att tredje stycket i yttrandet ersätts med nedanstående.

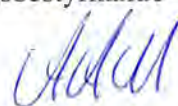
Nämnden önskar dock skicka med följande kommentarer med efterfrågan om att kommunstyrelsen tar dessa i beaktande. Nämnden efterlyser en ekonomisk analys av de nya förslagen i förslaget till Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram. För att arbeta för att nå målen behöver nämnden i upphandlingar och uppdrag ställa krav på utförare av vård- och omsorg. Då vissa ingångna avtal gäller t o m 2017-2018 finns stora svårigheter att nå målen till 2020, i de delar nämndens verksamhet är bidragande. Högre krav så som att tillhandahålla en högre andel ekologiska livsmedel eller helt övergå till fossilbränslefria transporter riskerar att medföra behov av högre ekonomisk ersättning till nämnden. Detta ska ställas i relation till att nämndens ansvarsområde i stort kommer att kräva mer resurser för att säkra en värdig omsorg.

Övriga nämndledamöter bifaller yrkandet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

FRONTWALKER

Adress: Regeringsgatan 26, 111 53 Stockholm Tel: 08-790 36 00 Fax: 08- 790 36 02 E-post: info@frontwalker.se
Webb: www.frontwalker.se Org. nr: 556511-6125

Stockholm 2013-02-22

Synpunkter och kommentarer från Frontwalker på ekologiskt ramverk samt miljö- och klimatprogram Uppsala kommun

Tack för möjligheten att ge synpunkter på det föreslagna ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogram. Våra synpunkter finns numrerade på de följande sidorna.

Med vänliga hälsningar

Åke Granberg

Emil Hast

1. Ekologiskt ramverk

Synpunkt 1: Bra med ett samlande ramverk (en plattform) som samordnar delarna av den ekologiska dimensionen

De många olika delarna av "ekologi" kräver sina "stuprör" vad gäller specifika behov, krav, program och åtgärder. För att dessa olika delar ska ange både inriktning men samtidigt möjliggöra konkreta åtgärder. Samtidigt är inte delarna helt isolerade eftersom beslut inom ett område kan påverka ett eller flera av de andra delarna, liksom att de kan kräva olika saker för att Uppsala kommun ska bli en ekologiskt hållbar kommun. Det ekologiska ramverket är därför viktigt, så att olika konflikter, gemensamma intressen och möjligheter tas hänsyn till i det som vi förstår det ekologiska ramverket syftar till – den större kontexten för ekologisk hållbarhet. Även för att undvika "sub-optimeringar".

Synpunkt 2: Då ekologi är en del av hållbar utveckling måste det finnas delar av det ekologiska ramverket som hänger samman med de sociala och ekologiska (allting = hållbar utveckling) dimensionerna som vägleder inriktning och prioriteringar

Vi förstår att synpunkterna primärt handlar om det ekologiska ramverket, men precis som enskilda program är en del av det ekologiska ramverket, måste också den "ekologiska dimensionen" av hållbar utveckling hanteras gemensamt med de sociala och ekonomiska dimensionerna (Annars kan det aldrig leda till en hållbar utveckling). De utgör alla tillsammans delarna i den hållbara utvecklingen. Huruvida detta finns och hur det ser ut är oklart. Liksom det ekologiska ramverket i sig kan användas för att vägleda konflikter mellan dess delar, gemensamma intressen och möjligheter samt för att undvika "sub-optimeringar" – behövs samma vägledning "uppåt" för att Uppsala kommun ska lyckas med en hållbar utveckling.

Synpunkt 3: Systematisk redovisning och uppföljning måste tydliggöras

Kapitel 2.4 pekar på "systematiskt arbete och uppföljning". Vi anser att det som står inte är tillräckligt när det gäller uppföljning, uppföljningen finns med i rubriken men det saknas helt en inriktning i den efterföljande texten. Uppföljningen skapar en tydlighet för att se hur kommunen som helhet (eller dess delar) "mår och går" i riktning mot ekologisk hållbarhet. Vi anser att ekologisk hållbarhet bör följas upp på ett liknande sätt som ekonomin, ju viktigare vissa aspekter är desto oftare bör de följas upp (uppföljning månadsvis el. kvartalsvis) medan det säkert finns andra aspekter som inte behöver följas upp lika ofta (då räcker halvårs- eller årsvis uppföljning). Utan en kontinuerlig uppföljning kan inte Uppsala kommun fullt ut veta om utvecklingen är positiv eller negativ.

Synpunkt 4: Samverkan är viktigt

Då vi är ett företag som finns och verkar i Uppsala vill vi betona vikten av samverkan, som är ett av de arbetssätt som nämns i det ekologiska ramverket. Vi deltar själva i Uppsala klimatprotokoll och ser

FRONTWALKER

Adress: Regeringsgatan 26, 111 53 Stockholm Tel: 08-790 36 00 Fax: 08- 790 36 02 E-post: info@frontwalker.se
Webb: www.frontwalker.se Org. nr: 556511-6125

betydelsen av det för oss själva, för kommunens utveckling och en utveckling mot ekologisk hållbarhet. Vi vill vara ett företag som är proaktivt i att lösa och ta sig an gemensamma frågor på en "samhällsnivå". Förutom att gemensamt ta sig an utmaningarna för ekologisk hållbarhet, bör inriktningen även peka på den ekonomiska utvecklingen som det kan leda till för företag och kommunen (vilket bör tydliggöras). Då blir Uppsala attraktivt också tack vare det.

2. Miljö- och klimatprogram

Synpunkt 1: Bra och viktig utgångspunkt i "Planetens gränser".

Vi tycker det är bra att miljö- och klimatprogrammet tar sin utgångspunkt i Planetens gränser, då det pekar på de utmaningar som hela jordens befolkning har att ta sig an, vilket också anger de gränser efter vilka vi alla måste rätta oss efter. De har också en vetenskaplig grund, vilket också är viktigt.

Synpunkt 2: Tydliggöra utmaningarna genom kommunikation för "klimatneutralt Uppsala"

Vi är inte säkra på om den inriktning som står under 1.3.1 (klimatneutralt Uppsala) är tillräckligt tydlig, och att aktörer inom Uppsala kommun ser och förstår de stora utmaningarna (t ex nämns medborgarnas engagemang i syftet). Det bör tydliggöras (en del av detta kan vara att göra det med bilder/diagram etc.), för att ytterligare skapa drivkrafter för utveckling. MEN framför allt måste det framgå hur alla aktörer och personer inom kommunen blir medvetna om detta, t ex genom kommunikation som ett viktigt verktyg/arbetssätt. Med kommunikation blir denna del och hela programmet starkare och tydligare – då förstår alla aktörer och personer "Varför?". Kommunikationen finns inte med på ett tillräckligt tydligt sätt i kapitel 3 (Arbetssätt).

Synpunkt 3: En viss tydlighet vad gäller "systematisk uppföljning" – men räcker det?

Jämfört med det ekologiska ramverket finns systematisk uppföljning med som ett av fyra arbetssätt som är kommunens strategiska val – är det tillräckligt tydligt? Vi tycker det är lite för mycket tolkningsutrymme angående vad som menas med "systematisk"; en gång per år, halvårs-, tertials-, kvartals- eller månadsvis? Eller något annat? Ett förslag kan vara att man kan ha med hela denna bredda av perioder, och att beroende på frågans betydelse så kan det styra vad som avses med "systematisk".

FRONTWALKER

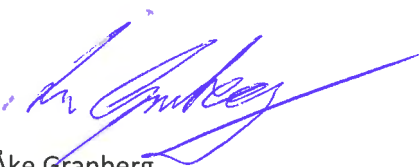
Adress: Regeringsgatan 26, 111 53 Stockholm Tel: 08-790 36 00 Fax: 08- 790 36 02 E-post: info@frontwalker.se
Webb: www.frontwalker.se Org. nr: 556511-6125

Stockholm 2013-02-22

Synpunkter och kommentarer från Frontwalker på ekologiskt ramverk samt miljö- och klimatprogram Uppsala kommun

Tack för möjligheten att ge synpunkter på det föreslagna ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogram. Våra synpunkter finns numrerade på de följande sidorna.

Med vänliga hälsningar

Åke Granberg

Emil Hast

1. Ekologiskt ramverk

Synpunkt 1: Bra med ett samlande ramverk (en plattform) som samordnar delarna av den ekologiska dimensionen

De många olika delarna av "ekologi" kräver sina "stuprör" vad gäller specifika behov, krav, program och åtgärder. För att dessa olika delar ska ange både inriktning men samtidigt möjliggöra konkreta åtgärder. Samtidigt är inte delarna helt isolerade eftersom beslut inom ett område kan påverka ett eller flera av de andra delarna, liksom att de kan kräva olika saker för att Uppsala kommun ska bli en ekologiskt hållbar kommun. Det ekologiska ramverket är därför viktigt, så att olika konflikter, gemensamma intressen och möjligheter tas hänsyn till i det som vi förstår det ekologiska ramverket syftar till – den större kontexten för ekologisk hållbarhet. Även för att undvika "sub-optimeringar".

Synpunkt 2: Då ekologi är en del av hållbar utveckling måste det finnas delar av det ekologiska ramverket som hänger samman med de sociala och ekologiska (allting = hållbar utveckling) dimensionerna som vägleder inriktning och prioriteringar

Vi förstår att synpunkterna primärt handlar om det ekologiska ramverket, men precis som enskilda program är en del av det ekologiska ramverket, måste också den "ekologiska dimensionen" av hållbar utveckling hanteras gemensamt med de sociala och ekonomiska dimensionerna (Annars kan det aldrig leda till en hållbar utveckling). De utgör alla tillsammans delarna i den hållbara utvecklingen. Huruvida detta finns och hur det ser ut är oklart. Liksom det ekologiska ramverket i sig kan användas för att vägleda konflikter mellan dess delar, gemensamma intressen och möjligheter samt för att undvika "sub-optimeringar" – behövs samma vägledning "uppåt" för att Uppsala kommun ska lyckas med en hållbar utveckling.

Synpunkt 3: Systematisk redovisning och uppföljning måste tydliggöras

Kapitel 2.4 pekar på "systematiskt arbete och uppföljning". Vi anser att det som står inte är tillräckligt när det gäller uppföljning, uppföljningen finns med i rubriken men det saknas helt en inriktning i den efterföljande texten. Uppföljningen skapar en tydlighet för att se hur kommunen som helhet (eller dess delar) "mår och går" i riktning mot ekologisk hållbarhet. Vi anser att ekologisk hållbarhet bör följas upp på ett liknande sätt som ekonomin, ju viktigare vissa aspekter är desto oftare bör de följas upp (uppföljning månadsvis el. kvartalsvis) medan det säkert finns andra aspekter som inte behöver följas upp lika ofta (då räcker halvårs- eller årsvis uppföljning). Utan en kontinuerlig uppföljning kan inte Uppsala kommun fullt ut veta om utvecklingen är positiv eller negativ.

Synpunkt 4: Samverkan är viktigt

Då vi är ett företag som finns och verkar i Uppsala vill vi betona vikten av samverkan, som är ett av de arbetssätt som nämns i det ekologiska ramverket. Vi deltar själva i Uppsala klimatprotokoll och ser

FRONTWALKER

Adress: Regeringsgatan 26, 111 53 Stockholm Tel: 08-790 36 00 Fax: 08- 790 36 02 E-post: info@frontwalker.se
Webb: www.frontwalker.se Org. nr: 556511-6125

betydelsen av det för oss själva, för kommunens utveckling och en utveckling mot ekologisk hållbarhet. Vi vill vara ett företag som är proaktivt i att lösa och ta sig an gemensamma frågor på en "samhällsnivå". Förutom att gemensamt ta sig an utmaningarna för ekologisk hållbarhet, bör inriktningen även peka på den ekonomiska utvecklingen som det kan leda till för företag och kommunen (vilket bör tydliggöras). Då blir Uppsala attraktivt också tack vare det.

2. Miljö- och klimatprogram

Synpunkt 1: Bra och viktig utgångspunkt i "Planetens gränser".

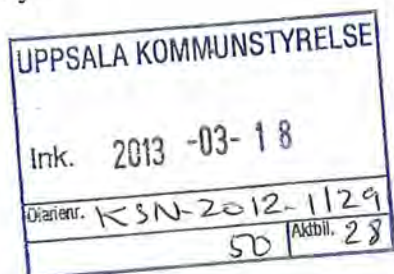
Vi tycker det är bra att miljö- och klimatprogrammet tar sin utgångspunkt i Planetens gränser, då det pekar på de utmaningar som hela jordens befolkning har att ta sig an, vilket också anger de gränser efter vilka vi alla måste rätta oss efter. De har också en vetenskaplig grund, vilket också är viktigt.

Synpunkt 2: Tydliggöra utmaningarna genom kommunikation för "klimatneutralt Uppsala"

Vi är inte säkra på om den inriktning som står under 1.3.1 (klimatneutralt Uppsala) är tillräckligt tydlig, och att aktörer inom Uppsala kommun ser och förstår de stora utmaningarna (t ex nämns medborgarnas engagemang i syftet). Det bör tydliggöras (en del av detta kan vara att göra det med bilder/diagram etc.), för att ytterligare skapa drivkrafter för utveckling. MEN framför allt måste det framgå hur alla aktörer och personer inom kommunen blir medvetna om detta, t ex genom kommunikation som ett viktigt verktyg/arbetssätt. Med kommunikation blir denna del och hela programmet starkare och tydligare – då förstår alla aktörer och personer "Varför?". Kommunikationen finns inte med på ett tillräckligt tydligt sätt i kapitel 3 (Arbetssätt).

Synpunkt 3: En viss tydlighet vad gäller "systematisk uppföljning" – men räcker det?

Jämfört med det ekologiska ramverket finns systematisk uppföljning med som ett av fyra arbetssätt som är kommunens strategiska val – är det tillräckligt tydligt? Vi tycker det är lite för mycket tolkningsutrymme angående vad som menas med "systematiskt"; en gång per år, halvårs-, tertials-, kvartals- eller månadsvis? Eller något annat? Ett förslag kan vara att man kan ha med hela denna bredda av perioder, och att beroende på frågans betydelse så kan det styra vad som avses med "systematisk".

Handläggare
Hedberg JennyDatum
2013-02-28Diarienummer
NHO-2012-0204.50

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss - Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram, KSN-2012-1129

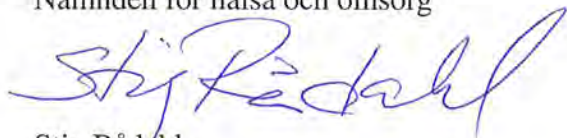
Kommunstyrelsen hemställer om nämnden för hälsa och omsorg yttrande i rubricerat ärende. Nämnden framför följande synpunkter.

Nämnden har inga invändningar utifrån sitt ansvarsområde till Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram 2013-2016. Både ramverket och programmet behandlar viktiga och relevanta områden om hur Uppsala ska bidra till en hållbar utveckling.

De mål och etappmål som anges i Miljö- och klimatprogrammet är utmanande utan att vara orealiserbara. För att arbeta för att nå målen behöver nämnden i upphandlingar och uppdrag ställa krav på utförare av vård- och omsorg. Då vissa ingångna avtal gäller t o m 2017-2018 kan svårigheter finnas att nå målen till 2020, i de delar nämndens verksamhet är bidragande. Högre krav så som att tillhandahålla en högre andel ekologiska livsmedel eller helt övergå till fossilbränslefria transporter medför högre kostnader.

Nämnden anser det positivt att ansvar för mål och uppföljning tydliggörs i Miljö- och klimatprogrammet. Målet om giftfri miljö bör ligga på samtliga nämnder för att förhindra risker med gifter och kemikalier. Dock anser nämnden att kommungemensamma metoder för uppföljning bör arbetas fram.

Nämnden för hälsa och omsorg

Stig Rådahl
OrdförandeAnnie Arkebäck-Morén
Sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-02-28

§ 40**Yttrande över remiss Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram NHO-2012-0204.50****Beslut**

Nämnden för hälsa och omsorg beslutar

att avge yttrande till kommunstyrelsen enligt upprättat reviderat förslag.**Ärendet**

Förslag till skrivelse föreligger 2013-01-31 från kontoret för hälsa, vård och omsorg.

Kommunstyrelsen hemställer om nämndens yttrande angående Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram. Syftet med ramverket för ekologisk hållbarhet är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. Syftet med miljö- och klimatprogrammet är dels att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med miljö och klimat. Dels finns ett externt syfte att visa på kommunens riktning, spets och bredd i miljö- och klimatarbetet.

I upprättat förslag till yttrande föreslås nämnden ställa sig bakom förslagen. Nämndens svar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2 mars 2013.

Yrkande

Ordföranden Stig Rådahl (M) yrkar följande ändringar i yttrandet:

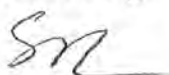
Stycke 2, första meningen ska börja, *Nämnden har inga invändningar utifrån sitt ansvarsområde gällande*

Stycke 3, sista meningen avslutas med, *fossilbränslefria transporter medför högre kostnader.*

Malena Ranch (MP) yrkar på ett tillägg i sista stycket, näst sista meningen ska lyda, *Målet en giftfri miljö bör ligga på samtliga nämnder och bolag för att minska riskerna för exponering för kemikalier.*

Övriga ledamöter bifaller ovanstående yrkanden.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Från: Fredrik Seger [fredrik.seger@ikea.com]

Skickat: den 18 mars 2013 10:14

Till: Sigurdson Björn

Ämne: Uppsala klimatprotokoll

Hej Björn,

Remissvar från IKEA Uppsala på Ekologisk hållbarhet - samlande ramverk för program och planer

SAMVERKAN - mellan kommun och företag

positivt:

Samverkan mellan kommun och företag/organisationer genom *klimatprotokollet*. Där finns det en struktur, där vi under koordinerade former möter varandra för att dela med oss om kunskap/information samt möjlighet att lyfta problem eller utmaningar vi står framför. Att arbeta tillsammans!

potential:

Kommunikation mellan kommunen och företag/organisationer. När en förändring initieras av kommunen bör en bättre dialog hållas inför beslut.

Parter som berörs av ett kommande beslut bör bjudas in för att bättre få förståelse samt att bli engagerad och för att kunna få lyfta fram eventuella synpunkter.

En bättre förståelse från kommuns tjänstemän vilka parter som berörs av initierad förändring.

Tex kan nämnas att jag av en slump kommit till min kännedom att Stålgatan skall bli två filig från Tycho hedéns till Kungsängsleden. Att man planerar en cykeltunnel till Boländerna vid Kungsängsvägen? Att få kunna lämna remissvar till sådan stora förändringar...

En bättre dialog mellan företag i Boländerna och hur vi planerar busstrafik?

Mvh//

Fredrik Seger

IKEA Uppsala

Hej!

Jag har inte noterat något "remissvar" från er.

Kanske har ni svarat med svaret gått förlorat i cyberspace?

Hur som helst, jag skulle uppskatta ett svar eller en respons, även ett kort sådant, från ett viktigt företag i Uppsala.

Med bästa hälsningar, Björn

Björn Sigurdson

Klimatstrateg 018-727 1204 (sms: 076 110 4267)

Kommunledningskontoret Uppsala kommun

www.uppsala.se/klimat

www.uppsala.se/klimatprotokollet

Från: Sigurdson Björn

Skickat: den 17 januari 2013 11:53

Till: Werlinder Matilda

Ämne: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Till Uppsala klimatprotokoll: ledningsrepresentanter och klimatgruppen

I november förra året fick ni brevlades kommunledningskontorets remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun. (De som önskar kan få förslagen i digitalt format.)

Vi vill välkomna den eller de som skriver svar på remissen till ett möte kring förslaget.

Anmälan till mig: bjorn.sigurdson@upsala.se

Syftet med mötet är

- att svara på frågor, klargöra otydligheter, ge bakgrundsinformation
- ge varandra inspiration till hur de utmanande målen i förslag till Miljö- och klimatprogrammet kan nås, vad kan var och en göra, vad kan vi göra i samverkan.

Vi ber om ursäkt för den korta framförhållningen. Efter avstämning idag med samordningsgruppen, såg vi det som väsentligt att hålla mötet innan rundabordsmötet 31 jan.

Vänligen,

Björn Sigurdson

Klimatstrateg

018-727 1204

Kommunledningskontoret, Uppsala kommun

Jenny Oltner

Miljöstrateg

018-727 1275

Fredrik Seger | Customer Relation Manager

IKEA Uppsala

Rapsgatan 3 | 753 23 Uppsala, Sweden

Phone +46 18 481 00 39 | Cell +46 733 53 12 23

fredrik.seger@ikea.com

Från: Camilla Källman [<mailto:camilla.kallman@slu.se>]

Skickat: den 18 mars 2013 08:48

Till: Davidsson Per

Ämne: Ang. Remiss: Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram

Hej Per,

För ett tag sedan fick vi en remiss angående Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram och jag är osäker på om någon skickat in något yttrande till er. Jag har fått i uppdrag från min närmaste chef att för säkerhetsskulle meddela att vi inte har något att yttra oss om. Behöver ni ha något skriftligt?

Med vänlig hälsning

Camilla Källman

Camilla Källman

Biträdande projektledare, miljöledningssystem

Sveriges lantbruksuniversitet

Swedish University of Agricultural Sciences

SLU Säkerhet och Miljö

Box 7020, 750 07 Uppsala

Besöksadress: Jan Brauners väg 6, Ultuna

Telefon: 018-67 22 01

camilla.kallman@slu.se, www.slu.se

Uppsala kommun
Kommunledningskontoret
753 75 Uppsala

Svar på remiss om Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, dnr KSN-2012-1129

Uppsala kommun har tagit fram ett förslag på ett Ekologiskt ramverk för program och planer samt ett förslag på Miljö- och klimatprogram för kommunen. Riksbyggen har fått möjligheten att yttra sig över dessa förslag.

Riksbyggen är positiva till att kommunen har tagit fram dessa styrdokument. Vi lämnar följande synpunkter på respektive förslag.

Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program och planer

Syftet som presenteras är bra och Riksbyggen anser att angreppssättet är bra. Vi är positiva till att det skapas ett samlande regelverk för program och planer inom området ekologisk hållbarhet eftersom det ger en större möjlighet att nå framgång med detta arbete.

De arbetssätt som beskrivs under kapitel 2 är bra och genom sin systematik kommer dessa leda till att möjligheterna för att uppnå de mål som fastställs uppnås. Vi är för ett utökat samarbete och samverkan med Uppsala kommun för att nå de mål som har ställts upp.

Miljö- och klimatprogram

Riksbyggen tycker att förslaget är bra men lämnar följande förslag på förtydliganden.

1.2 Syfte

Det övergripande syftet som beskrivs är bra, men för det externa syftet önskar vi ett förtydligande. Det är ambitiöst att både ha spets och bredd och det är bra att vilja visa vägen inom miljö- och klimatarbetet, men målgruppen bör vara fler än medborgarna. Vi vill att det också skrivs in att engagemanget hos de som verkar i kommunen (företag) också ska tas till vara i miljö- och klimatfrågan.

1.3 De långsiktiga miljö- och klimatmålen

Riksbyggen tycker att kommunens mål är ambitiösa men nödvändiga och vi är positiva till dessa.

2. Sju etappmål för miljö och klimat

Riksbyggen väljer att besvara de etappmål som berör vår verksamhet. Övriga mål har vi inga synpunkter på.

2.4 På väg mot en giftfri miljö 2020

Det är bra att kommunen tar sikte på att få en giftfri miljö, men för att nå detta ska rimliga krav ställas på entreprenörer vid upphandlingar. Det är också viktigt att kommunen arbetar metodiskt med uppföljning för att kontrollera att de krav som ställs verkligen efterlevs. Detta kan bland annat ske genom t ex andra- och tredjepartsrevisioner. Detta är viktigt för att få en konkurrensneutralitet mellan de företag som har en hög ambition inom området samt de som inte har det.

2.6 Öka det hållbara byggandet

Riksbyggen är positiva till att framtida bebyggelse är giftfria samt resurs- och energisnåla. I flera pågående projekt har vi högre krav på låg energiförbrukning än kraven i Boverkets Byggregler. Vi har också krav på att all nybyggnation minst ska uppfylla kraven enligt Miljöbyggnad Silver.

För att få ett hållbart byggande är det viktigt att kommunen är lyhörda inför branschens utmaningar och därför samverkar med branschen för att komma överens om vilka gemensamma krav som är rimliga att uppnå innan 2020.

3. Prioriterade områden

Kommunen föreslår att tre sektorer prioriteras i programmet:

- Transporter
- Bebyggelse
- Produktion & Konsumtion

Till detta har kommunen pekat ut fyra prioriterade arbetssätt som ska användas för att utveckla Uppsala till ett hållbart samhälle:

- Samverkan
- Miljömedvetna val
- Främja ny teknik
- Systematiskt arbete och uppföljning

Riksbyggen håller med om att det är viktigt att arbeta med befintlig bebyggelse samt med olika arbetssätt för att nå framgång. Kommunens ambition stämmer väl överens med Riksbyggens egen och vi är positiva till att samverka för att nå en hållbar bebyggelse. Detta kan ske i olika former men där Uppsala Klimatprotokoll är en bra metod att samverka på.

Med vänlig hälsning

Markus Ek
Miljö- och kvalitetssamordnare
Tfn: 08-6023605
markus.ek@riksbyggen.se

Från: Torbjörn Andersson [<mailto:torbjorn.andersson@sdr.se>]

Skickat: den 18 mars 2013 16:52

Till: Sigurdson Björn

Kopia: Eva Ryss

Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram:

Hej Björn

Vi har egentligen inga synpunkter på förslaget. Det känns genomarbetat och målsättningarna känns realistiska, åtminstone efter vad vi kan bedöma från vår synvinkel.

Med vänlig hälsning

Torbjörn

Torbjörn Andersson
Jurist / miljöansvarig

SDR Svensk Direktreklam AB
Box 1524
751 45 UPPSALA

Tel:

018-17 21 57 direkt

018-17 21 00 växel

070-815 80 34 mobil

Fax:

018-15 41 66

torbjorn.andersson@sdr.se

Från: Sigurdson Björn [<mailto:bjorn.sigurdson@uppsala.se>]

Skickat: den 17 mars 2013 17:22

Till: 'Niklas Malmfors'; 'Pia Larm'; Torbjörn Andersson; 'Stefan Eneroth'; Eva Ryss; 'Göran Thulin'; 'Hans Antonsson'; 'Ingrid Hovstadius'; 'Martin Melkersson'; 'Thomas Stiernström'; 'Ulf Hansson'; 'hans.lindberg@rangsell.se'

Ämne: VB: Uppsala klimatprotokoll: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram:

Hej!

Jag har inte noterat något "remissvar" från er.

Kanske har ni svarat med svaret gått förlorat i cyberspace?

Hur som helst, jag skulle uppskatta ett svar eller en respons, även ett kort sådant, från viktiga aktörer i Uppsala.

För oss är det viktigt att veta inställningen till inriktningen i förslaget från de aktörer i Uppsala som är proaktiva inom miljöområdet.

Med bästa hälsningar, Björn

Björn Sigurdson

Klimatstrateg 018-727 1204 (sms: 076 110 4267)

Kommunledningskontoret Uppsala kommun

www.uppsala.se/klimat

www.uppsala.se/klimatprotokollet

Från: Sigurdson Björn

Skickat: den 17 januari 2013 11:53

Till: Werlinder Matilda

Ämne: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Till Uppsala klimatprotokoll: ledningsrepresentanter och klimatgruppen

I november förra året fick ni brevledes kommunledningskontorets remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun. (De som önskar kan få förslagen i digitalt format.)

Vi vill välkomna den eller de som skriver svar på remissen till ett möte kring förslaget.

Anmälan till mig: bjorn.sigurdson@upsala.se

Syftet med mötet är

- att svara på frågor, klargöra otydligheter, ge bakgrundsinformation
- ge varandra inspiration till hur de utmanande målen i förslag till Miljö- och klimatprogrammet kan nås, vad kan var och en göra, vad kan vi göra i samverkan.

Vi ber om ursäkt för den korta framförhållningen. Efter avstämning idag med samordningsgruppen, såg vi det som väsentligt att hålla mötet innan rundabordsmötet 31 jan.

Vänligen,

Björn Sigurdson

Klimatstrateg

018-727 1204

Kommunledningskontoret, Uppsala

Jenny Oltner

Miljöstrateg

018-727 1275

Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram, Fresenius Kabi

Sammanfattningsvis är förslagen bra och har en hög ambitionsnivå.
Fresenius Kabi kommer ta sitt ansvar i att delta, och stötta i det vidare arbetet mot ett hållbarare Uppsala

Ekologiskt ramverk

2.3 Främja ny teknik

Här finns potential att höja nivån. Inte bara att främja ny teknik.
Kommunen bör även genom sina egna verksamheter driva på och implementera ny teknik.. Kommunen är huvudman för ca 17 bolag idag.

Det handlar om att vara föredöme och leva som man lär.

Ett exempel är trögheten i samarbetet med Fresenius avseende avsättning av fettslam för biogasproduktion som dragit ut på tiden.
Detta har som konsekvens lett till att Fresenius får transportera materialet (1000 ton/år) 200 km istället för 5 km.
Dessutom så finns behov av underlag för biogasproduktion lokalt i Uppsala.

2.4 Systematiskt arbete och uppföljning Tydlighet och transparens när det gäller fokusområden samt nyckeltal är en viktig drivkraft för utvecklingen inom området.

Här finns potential att använda benchmark och jämföra sig med andra städer, både i Sverige och internationellt.
En möjlighet att lära sig av dom bästa samt ett sätt för Uppsala att synas.

Här är frågan också hur ofta Hållbarhetsboksutslutet ska upprättas.

Miljö och klimatprogram 2013 - 2016

Generellt bör mål och mätetal vara lätta för medborgare i Uppsala vara lätta att hitta samt förstå. Det saknas idag.

2.1 100% lokalt producerad förnybar värmeenergi år 2020. 30 lokalt producerad förnybar elenergi 2020 Ett av målen bör vara att även skapa förutsättningar för konkurrens i produktionsledet.
Idag så är det en monopolliknande situation som inte främjar utvecklingen inom området.

Det finns liten drivkraft för aktören att bistå sina kunder i att finna andra lösningar än sina egna.
Oavsett om det gäller tekniska lösningar för generering av energi eller energieffektivisering.

2.3 25% absolut energieffektivare verksamhet år 2020 Kanske använda implementeringen av Energieffektiviseringsdirektivet som tydligare drivare inom målområdet.

3.1 Sektorer

Skrivningen om prioriterade områden täcker i princip allt.
Per definition ingen prioritering.

4 Strategiska insatsområden
Litet eller inget industriperspektiv

Med vänlig hälsning/Kind regards/Mit freundlichen Grüßen

Erik Fiedler
Program Manager Sustainability
Projects & Technology

Fresenius Kabi AB
SE-751 74 Uppsala
Sweden

Telephone: +46(0)18 64 40 00
Direct +46(0)18 64 43 80
Mobile +46(0) 7034 081 10
Telefax: +46(0)18 64 49 17
E-mail: erik.fiedler@fresenius-kabi.com

Handläggare
Magnus Elfwendahl

Datum
2013-03-21

Diarienummer
KTN-2012-0720

Kommunstyrelsen

Förslag till ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram **Dnr KSN-2012-1129 och KSN-2012-1131**

Yttrande

Kulturnämnden har tagit del av rubricerat ärende och vill här anföra följande.

Ramverk för ekologisk hållbarhet

Begreppet hållbar utveckling handlar om att tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers. Applicerat på kulturmiljövård handlar hållbar utveckling om att ta hänsyn till kulturmiljövärden och undvika skada kvarvarande spår av samhällets utveckling, människans bruk av landskapet samt biologiskt kulturarv

Det samlade ramverket föreslår att program och planer ska arbeta utifrån ett antal principer. En av dessa föreslagna principer är att en ekologiskt hållbar kommun är en attraktiv kommun vilket innebär att en attraktiv kommun tar hänsyn till faktorer som bidragit till att forma dagens landskap och miljö. Som en konsekvens bör ramverkets principer kompletteras med följande: *Ekologisk hållbarhet tar hänsyn till de utvecklingsförhållanden i naturen och samhället som har format och präglat landskapet.*

Miljö- och klimatprogram 2013-2016

Sju etappmål ska fungera som en drivkraft för en snabb utveckling till ett hållbart samhälle i allmänhet och de övergripande miljö- och klimatmålen i synnerhet. En av dessa etappmål fokuserar på att öka det hållbara byggandet.

Uppsala kommun ska fortsätta arbeta för att bland annat främja resurs- och energisnålt byggande. För att inte omistliga kulturhistoriska värden skall gå förlorade i resurs- och energibesparingens namn förutsätts att det finns kunskap om kulturhistorisk bebyggelse. Ett par exempel redovisas nedan.

Ur ett livscykelperspektiv är bevarande och underhållet av redan befintliga material att föredra framför utbyte mot nytillverkade eftersom bruksnyttan av den energi som krävdes vid tillverkningen kan förlängas på detta sätt. Byte av fönster och dörrar kan ge miljövinster sett till U-värden men förbrukar energi vid tillverkningsprocess och transport medan en varsam effektivisering av befintliga konstruktioner ger något sämre U-värden men ett bredare spektrum miljövinster samtidigt som kulturmiljöhänsyn på ett bättre sätt kan tillgodoses.

Byggnadsvirke och andra organiska material innehåller bunden koldioxid som vid en rötprocess eller förbränning frigörs till atmosfären. Den koldioxiddepå som skapas av vidmakthållandet av träkonstruktioner och andra organiska material bidrar på så sätt till minskade nettoutsläpp av växthusgaser. Varsamma och effektiva åtgärder som minskar energiförbrukningen innebär att husen bevaras och kan fortsätta att användas till en överkomlig kostnad.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås att etappmålet "Öka det hållbara byggandet" kompletteras med följande text under uppföljning: *Andelen ärenden där kunskap om kulturvärden efterfrågats.*

Kommunala ekonomiska konsekvenser

De kommunala ekonomiska konsekvenserna till följd av ökade krav på antikvarisk kompetens hos sakkunniga energiexperter bedöms som ringa. I första hand handlar det om behov av ökad information kring hur kommunen förhåller sig till energibesparingslösningar när åtgärderna berör kulturvärden. Det kan också bli aktuellt att utbilda Uppsala kommuns energirådgivare i antikvariska frågor.

Kulturnämnden

Eva Edwardsson
Nämndens ordförande

Ingela Åberg
Nämndsekreterare

Från: Bjuggren Jonas [<mailto:Jonas.Bjuggren@vasakronan.se>]

Skickat: den 25 mars 2013 10:51

Till: Sigurdson Björn

Kopia: Caesar Sture

Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Hej Björn.

Jag och Sture har läst dokumenten. Bra paketerade och enkla att följa. Några reflektioner:

1. Mål och delmål (7 st) är tydligt formulerade. Vi kan med fördel se att man kopplar ngn form av bilaga till dokumentet som redovisar utgångsläget när man tex jämför sig med 2009 som basår. Var står vi idag helt enkelt.
2. Kommunikation tror vi är nyckeln till framgång. En genomtänkt kommunikationsplan är viktig.
3. De sju delmålen har många ansvariga enheter. Kommunstyrelsen står väl på de flesta men många andra har ansvar för att nå målen. Här krävs bra systematik för uppföljning och indikatorer på aggregerad nivå som även bidrar till styrning.
4. Gällande energianvändning och bebyggelse så skulle vi gärna se mer fokus på befintliga fastigheter. När vi bygger nytt är det ofta enklare att göra miljösmapta lösningar, vilket vi ska fortsätta med, men att förbättra vårt befintliga fastighetsbestånd går trögare. Här går det att göra väldigt mkt som enskild fastighetsägare både med byggnader och även med sina kunder i det fall det är kommersiella fastigheter. Jag skulle gärna se att mer fokus låg här.... Sen är jag lite part i målet också😊

Hoppas det inte bara slog upp öppna dörrar.

Mvh Jonas och Sture

Jonas Bjuggren, Vasakronan AB

Regionchef Uppsala

Dragarbrunnsgatan 50, Box 1050, 751 40 Uppsala

Direkt tel: 018-489 20 60

Mobilnr: 0709-681 688

Fax: 018-489 20 81

mailto: jonas.bjuggren@vasakronan.se

<http://www.vasakronan.se>

Vasakronan AB (publ), säte: Stockholm, org.nr: 556061-4603

Från: Sigurdson Björn [<mailto:bjorn.sigurdson@uppsala.se>]

Skickat: den 18 mars 2013 09:23

Till: Bjuggren Jonas

Kopia: Caesar Sture

Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Hej Jonas och tack för gratulationen!

Åker ner till Malmö idag och ska prata på WWFs internationella konferens imorgon.

Såg förresten Anna Denell i DN häromdagen om undersökningen skillnaden mellan vårt beteende hemma och på jobbet. Bra att lyfta det!

Här är e-versionerna.

Om ni skickar nåt i påskveckan så blir det superbra.

Hälsar, Björn

Björn Sigurdson

Klimatstrateg 018-727 1204 (sms: 076 110 4267)

Kommunledningskontoret Uppsala kommun

www.uppsala.se/klimat

www.uppsala.se/klimatprotokollet

Från: Bjuggren Jonas [<mailto:Jonas.Bjuggren@vasakronan.se>]

Skickat: den 17 mars 2013 21:39

Till: Sigurdson Björn; Caesar Sture

Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Hej Björn!

Först och främst Grattis till utmärkelsen som Sveriges klimatstad no 1!!!! Otroligt kul och ett kvitto att vi gör bra saker och att du med kollegor på kommunen driver på bra☺

Jag och Sture ska prata ihop oss och återkommer i veckan. Kan man be dig skicka mtrl digitalt för säkerhets skull?

Mvh Jonas

Jonas Bjuggren, Vasakronan AB

Regionchef Uppsala

Dragarbrunnsgatan 50, Box 1050, 751 40 Uppsala

Direkt tel: 018-489 20 60

Mobilnr: 0709-681 688

Fax: 018-489 20 81

mailto: jonas.bjuggren@vasakronan.se

<http://www.vasakronan.se>

Vasakronan AB (publ), säte: Stockholm, org.nr: 556061-4603

Från: Sigurdson Björn [<mailto:bjorn.sigurdson@upsala.se>]

Skickat: den 17 mars 2013 17:08

Till: Bjuggren Jonas; Caesar Sture

Ämne: VB: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Hej!

Jag har inte noterat något "remissvar" från er.
Kanske har ni svarat med svaret gått förlorat i cyberspace?

Hur som helst, jag skulle uppskatta ett svar eller en respons, även ett kort sådant, från ett viktigt företag i Uppsala.

Med bästa hälsningar, Björn

Björn Sigurdson

Klimatstrateg 018-727 1204 (sms: 076 110 4267)

Kommunledningskontoret Uppsala kommun

www.uppsala.se/klimat

www.uppsala.se/klimatprotokollet

Från: Sigurdson Björn

Skickat: den 17 januari 2013 11:53

Till: Werlinder Matilda

Ämne: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Till Uppsala klimatprotokoll: ledningsrepresentanter och klimatgruppen

I november förra året fick ni brevledes kommunledningskontorets remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun. (De som önskar kan få förslagen i digitalt format.)

Vi vill välkomna den eller de som skriver svar på remissen till ett möte kring förslaget.

Anmälan till mig: bjorn.sigurdson@upsala.se

Syftet med mötet är

- att svara på frågor, klargöra otydligheter, ge bakgrundsinformation
- ge varandra inspiration till hur de utmanande målen i förslag till Miljö- och klimatprogrammet kan nås, vad kan var och en göra, vad kan vi göra i samverkan.

Vi ber om ursäkt för den korta framförhållningen. Efter avstämning idag med samordningsgruppen, såg vi det som väsentligt att hålla mötet innan rundabordsmötet 31 jan.

Vänligen,

Björn Sigurdson

Klimatstrateg

018-727 1204

Kommunledningskontoret, Uppsala kommun

Jenny Oltner

Miljöstrateg

018-727 1275

Från: Sigurdson Björn
Skickat: den 26 mars 2013 18:14
Till: 'Ingrid Hovstadius'
Kopia: Kommunledningskontoret; Oltner Jenny
Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram:

Tack för det svaret Ingrid!
Glada hälsningar tillbaka.
Björn

Björn Sigurdson

Klimatstrateg 018-727 1204 (sms: 076 110 4267)

Kommunledningskontoret Uppsala kommun

www.uppsala.se/klimat

www.uppsala.se/klimatprotokollet

Från: Ingrid Hovstadius [<mailto:Ingrid.Hovstadius@upsala.friskissvettis.se>]

Skickat: den 26 mars 2013 16:15

Till: Sigurdson Björn

Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram:

Hej Björn!
Friskis&Svettis är stolta över att vara med i Klimatprotokollet! Vi är också nöjda med det stora arbetet som du och dina kollegor utför!
Vi har inga fler synpunkter av värde för remissen! Fortsätt på samma linje! Vi är med på tåget!

Glada hälsningar från ingrid

Från: Sigurdson Björn [<mailto:bjorn.sigurdson@upsala.se>]

Skickat: den 17 mars 2013 17:22

Till: 'Niklas Malmfors'; Pia Larm; 'Torbjörn Andersson'; 'Stefan Eneroth'; 'Eva Ryss'; 'Göran Thulin'; 'Hans Antonsson'; Ingrid Hovstadius; 'Martin Melkersson'; 'Thomas Stiernström'; 'Ulf Hansson'; 'hans.lindberg@rangsell.se'

Ämne: VB: Uppsala klimatprotokoll: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram:

Hej!

Jag har inte noterat något "remissvar" från er.
Kanske har ni svarat med svaret gått förlorat i cyberspace?

Hur som helst, jag skulle uppskatta ett svar eller en respons, även ett kort sådant, från viktiga aktörer i Uppsala.

För oss är det viktigt att veta inställningen till inriktningen i förslaget från de aktörer i Uppsala som är proaktiva inom miljöområdet.

Med bästa hälsningar, Björn

Björn Sigurdson

Klimatstrateg 018-727 1204 (sms: 076 110 4267)

Kommunledningskontoret Uppsala kommun

www.uppsala.se/klimat

www.uppsala.se/klimatprotokollet

Från: Sigurdson Björn

Skickat: den 17 januari 2013 11:53

Till: Werlinder Matilda

Ämne: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Till Uppsala klimatprotokoll: ledningsrepresentanter och klimatgruppen

I november förra året fick ni brevlades kommunledningskontorets remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun. (De som önskar kan få förslagen i digitalt format.)

Vi vill välkomna den eller de som skriver svar på remissen till ett möte kring förslaget.

Anmälan till mig: bjorn.sigurdson@uppsala.se

Syftet med mötet är

- att svara på frågor, klargöra otydligheter, ge bakgrundsinformation
- ge varandra inspiration till hur de utmanande målen i förslag till Miljö- och klimatprogrammet kan nås, vad kan var och en göra, vad kan vi göra i samverkan.

Vi ber om ursäkt för den korta framförhållningen. Efter avstämning idag med samordningsgruppen, såg vi det som väsentligt att hålla mötet innan rundabordsmötet 31 jan.

Vänligen,

Björn Sigurdson

Klimatstrateg

018-727 1204

Kommunledningskontoret, Uppsala kommun

Jenny Oltner

Miljöstrateg

018-727 1275

Handläggare
Sandström ElinDatum
2013-03-20Diarienummer
IFN-2013-0025

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink. 2013 -03- 27	
Diarienumr. KSN-2012-1129	
50	Aktbil. 57

Kommunstyrelsen

**Ekologiskt ramverk för program och planer samt miljö- och klimatprogram 2013-2016
(dnr KSN-2012-1129)**

Idrotts- och fritidsnämnden (IFN) har tagit del av rubricerade ärende och vill anföra följande.

Nämnden anser att det ekologiska ramverket ger en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. På längre sikt kan det övergripande ramverket även utgöra en grund för ett mer effektivt arbete med frågor kring ekologisk hållbarhet i kommunen.

Nämnden vill genom samverkan och dialog med föreningslivet stödja dem i en omställning till mer miljö- och klimatvänliga alternativ vid skötsel och drift av anläggningar. Nämnden vill vidare även genom samverkan och dialog med föreningslivet verka för att barn och ungdomar i större utsträckning ska gå, cykla och åka kollektivt till sina fritidsaktiviteter för att minska klimatpåverkan.

Nämnden vill genom kravställning vid inhyrningar verka för ett arbete med att identifiera oönskade kemikalier i idrotts- och fritidslokaler och vidta åtgärder för att minska exponeringen av sådana kemikalier för barn och ungdomar. Nämnden anser att miljömålet giftfri miljö är angeläget att arbeta aktivt med och efterfrågar ett konkret mål i miljö- och klimatprogrammet som rör detta. För att sådana krav ska kunna ställas behöver även de kommunala bolagen omfattas av de långsiktiga miljömålen som rör giftfri miljö.

Nämnden anser att även de kommunala bolagen ska omfattas av det långsiktiga miljömålet Klimatneutralt Uppsala.

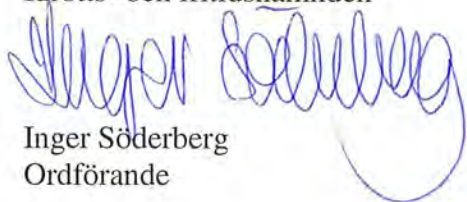
Nämnden arbetar för förbättrad folkhälsa och ökad jämställdhet i frågor med medborgarnas möjligheter till rekreation och fritidsaktiviteter. Områden ska utvecklas så att både kvinnors och mäns behov tas tillvara och beaktas i planeringen. För att synliggöra detta i ett större

perspektiv vill nämnden även att de långsiktiga miljömålen utökas till att även omfatta miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö".

Generellt är miljö- och klimatmålen ambitiösa och det miljö- och klimatprogram som beslutas ska kunna efterlevas, vilket kan kräva förändringar i nämndernas verksamheter. För att kunna genomföras behöver fokus på miljö- och klimatfrågorna lyftas fram i samtliga av kommunens verksamheter.

Idrotts- och fritidsnämnden

Inger Söderberg
Ordförande

Eva Nodling
Nämndsekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-03-20

Plats och tid: Bergius, 16:00 – 18:15

Ledamöter: Inger Söderberg (M), Ordförande
 Ola Leife (C), 1:e vice ordförande
 Rickard Malmström (MP), 2:e vice ordförande
 Unni Hammarlund (M)
 Sofia Spolander (M)
 Loa Mothata (S)
 Kia Alfredsson (S)
 Leif Wahlström (S)
 Ali Akis (V)

Ersättare: Maria Jansson (M), tjug.
 Maria Bylund (C), tjug.
 Björn Wall (S)
 Marcus Nilsson (S)
 Martin Sundstedt (MP)

Tjänstemän: Bengt Andréén, chef för kontoret
 Lena Lantz
 Barbro Rinander
 Sten Larsson
 Ella Salwén
 Peter Eriksson
 Michael Ekström
 Pär Englund
 Mikael Johansson

Tjänstemännen deltar som föredragande vid respektive ärende.

Utses att justera: Rickard Malmström (MP)

Paragrafer: 20 - 36

Justerings
plats och tid:

Kontoret för samhällsutveckling den 25 mars 2013

Underskrifter:

Inger Söderberg, ordförande

Rickard Malmström, justerare

Eva Nodling, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Idrotts- och fritidsnämnden

Datum: 2013-03-20

Datum för
anslags uppsättande: 2013-03-26

Sista dag för överklagande: 2013-04-16

Datum för anslags nedtagande: 2013-04-17

Förvaringsplats
för protokollet: Kontoret för samhällsutveckling

Underskrift:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-03-20

§ 25**Kommunstyrelsen: Remiss - Ekologiskt ramverk för program och planer IFN-2013-0025****Beslut**

Idrotts- och fritidsnämnden beslutar

att överlämna förslag till yttrande till kommunstyrelsen

Yrkande

Inger Söderberg (M): Yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Rickard Malmström (MP), Leif Wahlström (S), Loa Mothata (S), Kia Alfredsson (S), Ali Akis (V), yrkar att följande punkter förs in i det ekologiska ramverket:

- att ändra till ett skarpare klimatmål, att totala utsläppen ska minska med 40 procent
- att också kommunala bolagen ska omfattas av klimatmålen
- att målet om giftfri miljö ska gälla samtliga nämnder och bolag
- att lägga till ett konkret mål för Giftfri miljö Identifiera oönskade kemikalier i idrotts- och fritidslokaler och vidta åtgärder för att minska exponeringen av sådana kemikalier för barn och ungdomar.
- lägga till det nationella klimatmålet God bebyggd miljö vid sidan av de andra två i miljö- och klimatprogrammet.
- att för insatskartan i kapitel 4 ändra spårtaxi till spårburen trafik
- ändra rubriken Hållbara affärer till Hållbara affärer och gröna jobb och även ha ett fokus på omställning till gröna jobb

Beslutsgång

Ordförande ställer under proposition förvaltningens förslag mot MP-S-V:s förslag och finner att nämnden beslutar enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Rickard Malmström (MP), Leif Wahlström (S), Loa Mothata (S), Kia Alfredsson (S), Ali Akis (V), reserverar sig till förmån för eget yrkande

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till ekologiskt ramverk för planer och program samt ett förslag på miljö- och klimatprogram för 2013-2016. Det ekologiska ramverket är ett övergripande dokument med syfte att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. På längre sikt kan det övergripande ramverket utgöra en grund för ett mer effektivt arbete med frågor kring ekologisk hållbarhet i kommunen. För att påverka de

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-03-20

uppställda målen i miljö- och klimatprogrammet kan nämnden framförallt utveckla arbete med att ställa miljökrav vid upphandlingar.

Beslutsunderlag

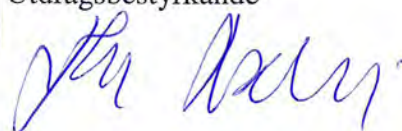
Kontorets skrivelse av den 25 februari 2013.

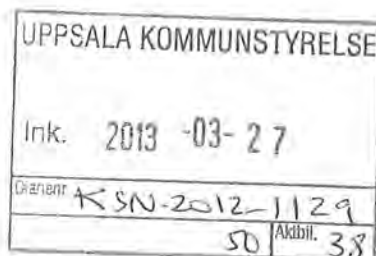
Arbetsutskottet har utan eget yttrande överlämnat ärendet till nämnden.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Handläggare
Annalena StåhlDatum
2013-03-01Diarienummer
SVB-2012-2470

Kommentarer till Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram (KSN-2012-1129)

Bakgrund

Kommunledningskontoret har tagit fram ett förslag till Ekologiskt ramverk och till Miljö- och klimatprogram 2013-2016. Syftet med ramverket är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. För Miljö- och klimatprogrammet är syftet därutöver externt; att visa på kommunens riktning, spets och bredd i miljö- och klimatarbetet och på så sätt ta vara på medborgarnas engagemang i miljö- och klimatfrågan.

Ekologiskt ramverk

Det är positivt att förslag lagts för Ekologiskt ramverk, där det tydliggörs vilka olika program och planer som behandlar olika delar av ekologisk hållbarhet, och där övergripande prioriteringar och principer beskrivs. Prioriteringen för ett giftfritt samhälle är högst aktuell och av stor vikt för människors hälsa och för miljön. Det bör följas av beslut om strategiska informations- och utbildningsinsatser för att öka kunskapsnivån hos alla medborgare, men främst hos dem som arbetar med våra barn och unga.

Uppsalas Energiplan saknas bland dokumenten i ramverket. Den nuvarande Energiplanen (från 2001) är inte uppdaterad. Är tanken att det långsiktiga målet i Miljö- och klimatprogrammet om ett klimatneutralt Uppsala ska ersätta en ny energiplan? Om inte bör en ny Energiplan ingå i det ekologiska ramverket. Där bör också en ny Upphandlingspolicy finnas, som stödjer att grundläggande krav för ekologisk och social hållbarhet finns med i underlagen för de avtal som sluts för kommunens inköp av varor och tjänster. Ett sådant krav är att leverantörer på begäran ska kunna ta fram samlad statistik på våra inköp för uppföljning av olika miljömål.

Under punkt 2 i ramverket, Arbetssätt, finns Samverkan som 2.1. Samverkan och erfarenhetsutbyte med andra aktörer lokalt, nationellt och internationellt är en viktig del i Vård & bildnings arbete för hållbar utveckling. Under punkt 2.4, systematiskt arbete och

Under etappmål 2.4 ifrågasätts vad som menas med hög miljöprestanda för varor? Hur vet vi vilka varor eller vilket innehåll i varorna som avses? Finns klassificering eller märkning som är godkänd och lätt att förstå för den som gör inköp för sin verksamhet? Här är den centrala upphandlingsenhetens kunskap och kompetens avgörande för vilka varor som upphandlas. Den som köper in till sin verksamhet måste kunna lita på att urvalet vi har i ramavtal är upphandlat utifrån bästa möjliga ur miljö- hälso- och etiska perspektiv. Uppföljning av andel avrop av de produkter som har högst miljöprestanda förutsätter dessutom att krav på försäljningsstatistik ställs i samband med upphandling av varor.

För etappmålen 2.5, 2.6 och 2.7 står inte Styrelsen för vård och bildning som ansvariga vare sig för målet eller för uppföljning av det, men Vård & bildning kommer att utifrån egna förutsättningar så långt som möjligt medverka till att målen nås. Genom önskemål och kravställande om inte annat.

Vård & bildning förutsätter att uppdragsnämnderna tillser att krav utifrån Uppsalas policy för hållbar utveckling, det ekologiska ramverket samt Miljö- och klimatprogrammet formuleras och ställs i uppdrag både till Vård & bildning och till enskilda utförare.

Annalena Ståhl
Miljösamordnare
Vård & bildning

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2013-03-21

§ 26 forts.

Detta beror på att exploateringen kommer att ta i anspråk markyta som idag används för uteaktivitet/idrottsändamål och att det inom kvarvarande markyta inte torde gå att skapa en ersättning som är likvärdig. Förlusten av dessa ytor kommer därmed att försämra Fyrisskolans konkurrenskraft.

Beslutar kommunstyrelsen att verkställa markanvisningen i enlighet med fastighetsnämndens tidigare beslut förutsatts att kommunstyrelsen säkerställer att Fyrisskolan förses med annan yta för detta ändamål, vilken kvalitetsmässigt (ur kunderna/elevernas perspektiv) skall leva upp till nuvarande faciliteter samt att Vård & bildning inte drabbas finansiellt negativt av den nya lösningen.

Styrelsen utgår ifrån att exploateringen görs på sådant sätt att angöring till den på tomten planerade sarskolan inte på något sätt försvåras eller äventyras.

Beslutsunderlag

I ärendet föreligger produktionsdirektörens förslag till beslut 2013-03-13 samt lokalutredningens klarläggande av behovet av tomten för pedagogisk verksamhet "Behov av mark för skoländamål vid Fyrisskolan, Luthagen 50:1".

...

§ 27

Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, KSN-2012-1129, SVB-2012-2470

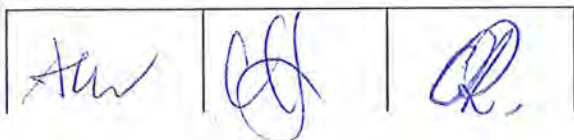
Beslut

att till kommunstyrelsen avge yttrande i enlighet med produktionsdirektörens förslag.

Ärendet

KLK har tagit fram ett förslag till Ekologiskt ramverk och till Miljö- och klimatprogram 2013-2016. Syftet med ramverket är att skapa en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet med ekologisk hållbarhet. För Miljö- och klimatprogrammet är syftet därutöver externt; att visa på kommunens riktning, spets och bredd i miljö- och klimatarbetet och på så sätt ta vara på medborgarnas engagemang i miljö- och klimatfrågan.

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2013-03-21

§ 27 (forts.)

Generellt sett är det positivt att förslag lagts för Ekologiskt ramverk, där det tydliggörs vilka olika program och planer som behandlar olika delar av ekologisk hållbarhet, och där övergripande prioriteringar och principer beskrivs.

De prioriteringar som görs i Ekologiskt ramverk samt de mål som sätts upp i Miljö- och klimatprogrammet känns också över lag relevanta.

För att Vård & bildning på ett kraftfullt sätt skall kunna bidra till de skisserade målsättningarna är det dock av vikt att dessa lyfts in i den långsiktiga strategiska planering för de kommande åren.

Under våren 2013 kommer en strategiplan för den kommande fyraårsperioden (2014 – 2018) att utvecklas. Även om arbetet med denna plan precis har börjat kan det nog med fog antas att denna plan kommer att innehålla frågor kring CSR, inklusive frågor som rör långsiktigt hållbar utveckling inom klimat- och miljöområdet.

I planeringsprocessen kommer Vård & bildning att göra en bedömning av vilka frågor inom miljöområdet som bedöms vara högst prioriterade, utifrån var Vård & bildning kan åstadkomma störst nytta i förhållande till den resursinsats som krävs. Vidare kommer en avvägning att göras av den tid och energi som läggs på att nå mål inom detta område gentemot insatser för att nå andra angelägna målsättningar för Vård & bildnings verksamhet, exempelvis kvalitetshöjningar inom gymnasieskolan, ökad kundfokusering m.m.

I det fall kommunstyrelsen särskilt vill säkerställa att vissa specifika målsättningar kommer med i Vård & bildnings strategiska planering vore det lämpligt att detta uttrycktes i samband med IVE-beslutet i juni 2013 samt hur sådana insatser skall finansieras (i det fall de inte är tydligt självfinansierade t ex genom att de medför kostnadssänkningar i verksamheten).

Utöver de ovan mer generella synpunkterna på det Ekologiska ramverket samt Miljö- och Klimatprogrammet samt fortsatt hantering bifogas också mer specifika synpunkter på dessa dokument i bilaga (Kommentarer till Ekologiskt ramverk samt Miljö- och klimatprogram), utarbetad av Vård & bildnings miljösamordnare.

Beslutsunderlag

I ärendet föreligger produktionsdirektörens förslag till beslut 2013-03-13 samt förvaltningens kommentarer 2013-03-01.

...

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2013-03-21

Plats och tid: Vård & bildning, Fyrisborgsgatan 1, kl. 15.15 – 17.30

Beslutande:

Cecilia Hamenius (FP) Ordförande
Christopher Lagerqvist (M) 1:e vice ordförande
Simone Falk (M) ledamot
Berthold Lindersten (FP) ledamot
Maria Patel (S) ledamot
Owe Rubenman (S) ledamot
Terence Hongso (MP) ledamot
Huseyin Alpergin (V) ledamot

Övriga deltagare:

Johan Fredriksson, produktionsdirektör
Johan Färnstrand, vice produktionsdirektör
Birgitta Pettersson, vice produktionsdirektör
Laila Olsson, chefsekonom
Kajsa Wejryd, affärsområdeschef
Birgitta Najafi, ekonom
Annalena Ståhl, miljösamordnare
Per-Olof Forsblom tf. kommunikations- och marknadschef.
Anne-Louise Wahlund, sekreterare

Tjänstgörande ersättare:

Anders Liljegren (M)
Rolf Kroon (M)
Marcus Norlin (MP)

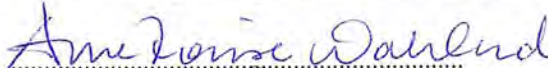
Ersättare:

Alba Volo Wiklund (M)
Trine Wirén (KD)

Utses att justera: Owe Rubenman (S)

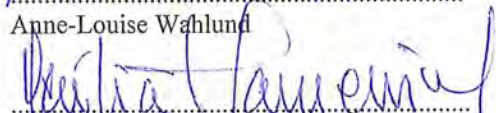
Justeringens plats och tid: Vård & bildning onsdagen den 27 mars klockan 16.00

Sekreterare:

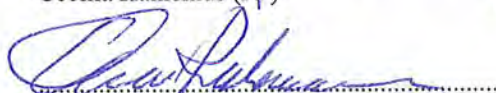

Anne-Louise Wahlund

Paragrafer 23-34

Ordförande:

Cecilia Hamenius (FP)

Justerande:

Owe Rubenman (S)

ANSLAG/BEVIS*Organ:*

Justeringen har tillkännagivits genom anslag
Styrelsen för vård och bildning

Sammanträdesdatum:

2013-03-21

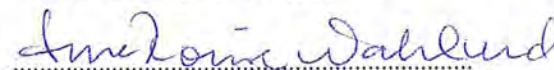
Datum för anslags uppsättande: 2013-03-28

Datum för anslags nedtagande: 2013-04-19

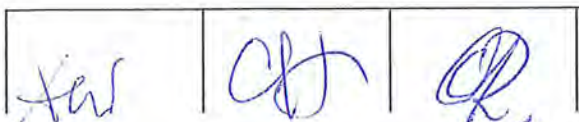
Sista dag för överklagande: 2013-04-18

Förvaringsplats för protokollet: Vård & bildning, Fyrisborgsgatan 1

Underskrift:

Anne-Louise Wahlund

Utdragsbestyrkande

Handläggare
Astrid NyströmDatum
2013-03-21Diarienummer
UAN-2012-0572.50

Kommunstyrelsen

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink.	2013 -04- 02
Diarienumr.	KSN-2012-1129
	50 Akbil. 39

Yttrande över Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram, dnr KSN-2012-1129

Kommunstyrelsen har hemställt om utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens yttrande över rubricerat ärende. Med anledning härav vill nämnden framföra följande:

Nämnden ser positivt på att kommunstyrelsen genom Ekologiskt ramverk och Miljö- och klimatprogram tydliggör kommunens vilja samt skapar en gemensam struktur och samstämmighet för olika miljöaspekter i syfte att utsläpp ska kunna minska och energianvändningen bli effektivare.

Nämnden kan inte bedöma möjligheten att kunna realisera de föreslagna målen i Miljö- och klimatprogramet men utgår ifrån att målen är nåbara.

Nämnden kommer inom ramen för vad som är möjligt enligt Lagen om offentlig upphandling samt principer för tjänstekoncession arbeta för att ramverket och miljö- och klimatprogrammet följs i upphandling och avtal. Nämnden kommer även i andra sammanhang, till exempel inom arbetet med stadsdelsutveckling samt i sammanhang där det är relevant följa ramverket och miljö- och klimatprogrammet.

Mot bakgrund av kommunens nuvarande styrmodell anser nämnden att etappmål nummer 5 - 50 procent ekologiskt i matsalen 2020 – ska riktas direkt, via ägardirektiv, till Styrelsen för vård och bildning.

Utifrån sitt ansvar som arbetslöshetsnämnd anser nämnden att rubriken "Hållbara affärer" ska ändras till "Hållbara affärer och gröna jobb" samt innefatta ett fokus på hur en omställning kan skapa arbetstillfällen och hur kommunen kan främja detta.

Nämnden har i sin uppdragsplan betonat ett hållbart samhälle som en av nämndens ledstjärnor. Som ett led i att verka för detta har nämnden beslutat att nämnden ska medverka till att utveckla ett centrum för utbildning för hållbar utveckling. Detta centrum ska kunna ge möjligheten till ett strukturerat och expanderat samarbete mellan Uppsalas gymnasieskolor och olika aktörer i regionen. Det ger även en bas för kompetensöverföring som gynnar ett långsiktigt arbete med utbildning för hållbar utveckling. Detta synes stämma väl överens med princi-

pen att kommunen ska underlätta för medborgaren i sitt vardagsliv och yrkesliv att leva och verka miljövänligt.

För närvarande pågår arbete med att ta fram ett förslag på en lämplig form för hur centrumet ska verka. Det ska bestå av ett nätverk av regionala aktörer och intresserade skolor som kan samverka och dra nytta av varandras erfarenheter.

I Uppsala är ett flertal aktörer, som är kopplade till arbete med och utbildning för hållbar utveckling lokaliserade. Många gymnasieskolor i Uppsala har arbetat sedan länge med utbildning för hållbar utveckling och anses ligga i framkant i dessa frågor i Sverige. I Uppsala har tio gymnasieskolor fått Skolverkets utmärkelse Skola för hållbar utveckling. Det finns ingen annan kommun i Sverige som har så många skolor som fått utmärkelsen.

Utbildning för hållbar utveckling är en viktig del för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet samt det ekologiska ramverket och bör därför också belysas i dessa program.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-03-21

Plats och tid: Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad, Stationsgatan 12, Uppsala, 08:30 – 12:50

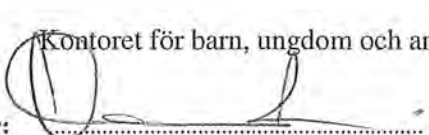
Ledamöter: Mohamad Hassan (FP), ordförande Torbjörn Aronson (KD), 1:e vice ordförande Ulrik Wärsberg (S), 2:e vice ordförande Gabriella Lange (M) tom § 69 Mats Johnsson (FP) Kenny Jonsson (C) Jan-Åke Carlsson (S) Frida Johnsson (MP)	Tjänstgörande ersättare: Madeleine Andersson (M) tom § 71 Rahima Ortac (S) tom § 60 Mohammed Tahir (MP) Inger Söderberg (M) fr o m § 70 Anne Lennartsson (C) § 61 - § 68
	Ersättare: Anne Lennartsson (C) tom § 59 Inger Söderberg (M) tom § 69

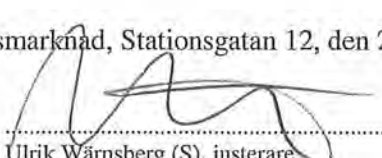
Övriga deltagare: Lena Winterbom, uppdragschef, Carola Helenius-Nilsson, direktör, strateger: Björn Bylund, Karin Carlsson, Ulf Lundström, Eva Egnell, Lars Öhman, Leif Wiklund, Nasser Ghazi Tobias Åström Sinisalo, Andreas Christoffersson, Astrid Nyström, Ida Bylund Lindman, kompetenschef, Jessica Tollinger, projektledare, Henrik Boström, chefskontroller, Stefan Hellström, informatör, Åsa Danielsson, myndighetschef, Tuomo Niemelä, controller

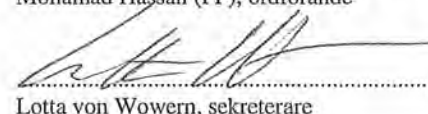
Utses att justera: Ulrik Wärsberg (S)

Paragrafer: 53 - 79

Justeringens plats och tid: Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad, Stationsgatan 12, den 27 mars 2013

Underskrifter:

 Mohamad Hassan (FP), ordförande

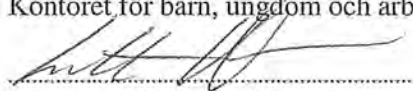

 Ulrik Wärsberg (S), justerare

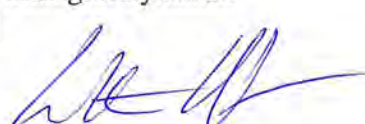

 Lotta von Wowern, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden**Datum:** 2013-03-21**Datum för anslags uppsättande:** 2013-03-25**Sista dag för överklagande:** 2013-04-18**Datum för anslags nedtagande:** 2013-04-19

Förvaringsplats för protokollet: Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad, Uppsala

Underskrift:

 Lotta von Wowern, sekreterare
Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2013-03-21

§ 61
**REMISS - Ekologiskt ramverk för program och planer
UAN-2012-0572**
Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar

att som svar på remiss Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram till kommunstyrelsen avge upprättat förslag till yttrande.

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har av kommunstyrelsen hemställts att yttra sig över Ekologiskt ramverk för program och planer.

Det ekologiska ramverket har utarbetats i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för miljöaspekter. Miljö- och klimatprogrammet fokuserar på områdena klimat och energi, giftfri miljö, ekologiska livsmedel samt hållbart byggande och hållbara affärer. Kommunens långsiktiga klimatmål föreslås skärpas. Sju etappmål föreslås. Alla nämnder och styrelser föreslås ta ett aktivt ansvar utifrån sitt verksamhetsansvar. Målen gäller även vid upphandling. Nämnden ser positivt på att kommunstyrelsen tydliggör kommunens vilja samt skapar en gemensam struktur och samstämmighet för olika miljöaspekter i syfte att utsläpp ska kunna minska och energianvändningen bli effektivare.

Yrkanden

Frida Johnsson (MP) yrkar att nämnden i sitt yttrande ska lägga till att rubriken "Hållbara affärer" ska ändras till "Hållbara affärer och gröna jobb" samt innefatta ett fokus på hur en omställning kan skapa arbetstillfällen och hur kommunen kan främja detta.

Frida Johnsson (MP) yrkar vidare tillägg med en mening sist i yttrandet lydande "Utbildning för hållbar utveckling är en viktig del för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet samt det ekologiska ramverket och bör därför också belysas i dessa program".

Yrkandena stöds av övriga nämnden.

Beslutsunderlaglag

Kontorets tjänsteskrivelse den 12 mars 2013.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Från: Malmfors Niklas <niklas.malmfors@ncc.se>

Datum: 8 april 2013 16:23:43 CEST

Till: Sigurdson Björn <bjorn.sigurdson@uppsala.se>

Ämne: SV: Uppsala klimatprotokoll: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram:

Hej Björn,

Jag har nu läst igenom förslagen till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram. Tycker att det är bra skrivet och jag har inget mer att tillägga vad gäller texterna.

Min enda övriga kommentar är att jag ser fram emot att Uppsala Kommun kommer att skicka förfrågningsunderlag på kommande projekt som stämmer överens med detta. Jag hoppas att staden är villiga att ta en något högre investeringskostnad för att se vinsten på längre sikt. Detta är något som inte kommunala eller privata bolag gör tillräckligt ofta idag tyvärr.

//Niklas NCC

Från: Sigurdson Björn

Skickat: den 17 januari 2013 11:53

Till: Werlinder Matilda

Ämne: Uppsala klimatprotokoll: Inbjudan t möte: Remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram: tisdag 29 jan 10-12, Stadshuset

Till Uppsala klimatprotokoll: ledningsrepresentanter och klimatgruppen

I november förra året fick ni brevledes kommunledningskontorets remiss förslag till Ekologiskt ramverk & Miljö- och klimatprogram för Uppsala kommun. (De som önskar kan få förslagen i digitalt format.)

Vi vill välkomna den eller de som skriver svar på remissen till ett möte kring förslaget.

Anmälan till mig: bjorn.sigurdson@uppsala.se

Syftet med mötet är

- att svara på frågor, klargöra otydligheter, ge bakgrundsinformation
- ge varandra inspiration till hur de utmanande målen i förslag till Miljö- och klimatprogrammet kan nås, vad kan var och en göra, vad kan vi göra i samverkan.

Vi ber om ursäkt för den korta framförhållningen. Efter avstämning idag med samordningsgruppen, såg vi det som väsentligt att hålla mötet innan rundabordsmötet 31 jan.

Vänligen,

Björn Sigurdson	Jenny Oltner
Klimatstrateg	Miljöstrateg
018-727 1204	018-727 1275
Kommunledningskontoret, Uppsala kommun	

Handläggare
Oltner Jenny
Sigurdson Björn

Datum
2013-09-22

Diarienummer
KSN-2012-1129
KSN-2012-1131

Ekologiskt ramverk för program och planer samt Miljö- och klimatprogram: generell sammanfattning och några viktiga synpunkter kort kommenterade

Remissen ställdes till samtliga nämnder och styrelser, miljöföreningarna i kommunstyrelsens miljövårdsråd och till två miljöföreningar som inte är medlemmar av miljövårdsrådet, samt till de 27 medlemmarna av Uppsala klimatprotokoll. Medlemmarna utgörs av större företag och organisationer från olika branscher, landstinget och de två universiteten. Totalt sett 51 remissinstanser, varav 34 svarade.

Kommunledningskontoret (KLK) har haft som ambition att i största möjliga utsträckning utveckla ramverket och programmet utifrån de synpunkter som inkommit, även de som inte nämns explicit i följande redogörelse. En stor del av remissinstansernas synpunkter har inarbetats eller beaktats genom förtydliganden. Nedan följer några generella synpunkter från svaren samt ett antal viktigare punkter som kommenteras.

Generellt

Remissinstanserna ger överlag positiva omdömen om både ramverket och programmet, dess syfte, struktur och ansats. Det är positivt att kommunen har ambitiösa program och planer, vilket underlättar för företag, myndigheter och Uppsalabor.

Flera av företagen, de två universiteten och landstinget visar på fortsatta och utökade samarbetsmöjligheter. Uppsala Universitet uppmärksammar kommunens ambition att samverka mer internationellt och erbjuder möjligheter för internationellt forskningssamverkan via universitetet.

Struktur och innehåll

Två förslag på andra strukturer ges. Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) vill att miljö- och klimatprogrammet delas upp i två delar - "Klimat" och "Giftfri miljö". Motivet är att klimatfrågorna har en större tyngd och konkretion vilket leder till att arbetet med en giftfri

miljö riskerar att bli underordnat. KLK är enig med MHN i det avseende att klimatmålen är mer konkreta än målen som rör en giftfri miljö. Med anledning av detta, samt andra remissinstansers synpunkter, har målen som rör en giftfri miljö omarbetats och konkretiserats. Däremot bedömer KLK inte att det vore bra att dela upp klimat och miljö i olika program. Att minska risker och exponering kring kemikalier är jämte klimatet en av vår tids största utmaningar. I programmet ser vi att mål och åtgärder för klimat och en giftfri miljö samspelar och förstärker varandra. På så sätt vill vi bedriva vårt arbete för en hållbar utveckling.

Uppsala vatten och avfall (UVA) är positiva till det ekologiska ramverket och programmet, men föreslår att miljö- och klimatprogrammet namnges annorlunda alternativt breddas till att omfatta alla miljöområden. Nu riskeras att läsaren missleds då en ”vedertagen” definition av miljöprogram omfattar alla miljöområden. Det övergripande ramverket samlar alla miljöområden och helheten framgår där. KLK vill framhålla att i extern kommunikation, liksom planering och intern kommunikation alltid hålla ihop policy för hållbar utveckling, ramverket och miljö- och klimatprogram för att visa på helheten och kommunens breda miljöarbete.

MHN skriver att begrepp i kommunens hållbarhetspolicy som folkhälsa och biologisk mångfald saknas helt i ramverket medan giftfri miljö inte är förankrat i hållbarhetspolicyn. KLK delar delvis nämndens bedömning och har arbetat in biologisk mångfald i ramverket. KLK bedömer att folkhälsa tydligt framhålls i samband med giftfri miljö där ”hälsa och miljö går hand i hand”. Kommentaren att giftfri miljö inte är förankrat i hållbarhetspolicyn är sann i så måtto att giftfri miljö inte nämns explicit. KLK bedömer dock att en giftfri miljö helt och fullt går i linje och kompletterar hållbarhetspolicyns ekologiska dimension *Ett ansvarsfullt resursutnyttjande för att säkra miljö, folkhälsa, biologisk mångfald samt för att motverka klimatförändringar.*

Det är mycket positivt att ett flertal nämnder i sina svar lyfter fram exempel på viktiga mål och åtgärder som nämnderna avser att arbeta med utifrån målen i programmet. Idrotts- och fritidsnämnden vill genom samverkan med föreningslivet stödja dem i en omställning till mer miljö- och klimativänligare inomhusmiljö, skötsel och drift av anläggningar, och verka för att barn och ungdomar i större utsträckning går, cyklar eller åker kollektivt till sina fritidsaktiviteter.

Klimatmålet & klimatbudget

De ideella föreningarna Klimataktion, Naturskyddsföreningen och Miljöförbundet Jordens Vänner framför samstämmigt att världen och också Uppsala kommun måste skärpa sina klimatmål för att med större sannolikhet klara klimatkonventionens mål om ej farligt mänsklig påverkan på klimatet.

Föreningarna vill lyfta fram ett förhållningssätt till klimatmålen som inte diskuteras så mycket, men som kommunen bör överväga – Greenhouse Development Rights (GDR). De menar att det varken är rättvist eller politiskt möjligt att få global acceptans för en modell med ett utsläppsmål (0-1 ton/invånare) lika för alla länder oavsett socioekonomisk utgångsläge. Den modellen innebär att vi, som redan har ätit upp 90 % av tårtan ska få 90 % även av den bit som är kvar. Föreningarna menar att istället måste vi i de rikare länderna minska våra utsläpp snabbare och på så sätt lämna ett lite större utrymme kvar åt fattiga länder för att

bygga upp en nödvändig (miljöanpassad) infrastruktur och åstadkomma social utveckling. Med modellen GDR bör Sveriges utsläpp (och Uppsalas) minska med mer än 120 %. Det vill säga inte bara minska till noll på hemmaplan utan också ta ansvar för att hjälpa andra länder att minska sina utsläpp. Senast år 2035 bör de svenska inhemska nettoutsläppen vara noll.

Uppsala kommun har ett långsiktigt mål till 2050 som är nära noll, det vill säga 0,5 ton växthusgaser per invånare. Då räknas utsläpp från aktiviteter i kommungeografin samt utsläpp från uppsalabornas långväga semesterresande. Däremot är utsläpp från produktion av varor och tjänster utanför Uppsala/Sverige som konsumeras i Uppsala inte medräknade. KKK menar att synsättet med 120 % minskning väl passar för att ta ansvar för hela konsumtionens klimatpåverkan, även om kommunen idag inte räknar och målsätter den delen. I det kommande arbetet med Färdplan klimatneutralt Uppsala kan både nödvändiga och möjliga nya klimatomål övervägas.

Föreningarna lyfter fram det vetenskapliga fakta att halten av växthusgaser 2020 inte beror på hur mycket växthusgaser vi släpper ut det året, år 2020. Halten och därmed följande klimateffekt beror av de ackumulerade utsläppen av växthusgaser under alla år. Liksom i ekonomin har växthusgaser en balansräkning. Misslyckas vi ett år med att minska utsläppen enligt de långsiktiga målen, måste vi nästa år åstadkomma en större minskning. I ekonomiska termer: gör kommunen ett minusresultat ett år, så måste det balanseras av ett plusresultat nästa år.

Föreningarna förordar, som en konsekvens av ovanstående, att utsläppsminskningarna planläggs i en årlig klimatbudget, med samma status som den ekonomiska budgeten, och stäms av i samband med den. KKK vill framhålla att kommunens miljömål redan idag stäms av samtidigt med ekonomin, exempelvis i årsredovisning och interna tertiärrapporter. Sambandet mellan ekonomi och miljö är dock inte beskrivet och kan tydliggöras. Kommunledningskontoret är sympatisk till förslaget med en klimatbudget – i takt med att situationen blir allvarigare måste styrmedlen utvecklas och skärpas. KKK ser dock en rad metodproblem för att tillämpa årliga klimatbudgetar så som föreningarna menar. Men begreppet bör tjäna som inspiration i ett fortsatt arbete med målsättningar och uppföljning inom klimatområdet specifikt och miljö generellt.

Styrning

Styrelsen för teknik och service (ToS) och Fyrishov AB menar att programmet bryter mot styrmodellen. I kommunens verksamhetsplan, IVE, anges att kommunfullmäktiges policyer styr styrelserna. Program anges däremot inte specifikt. Mot bakgrund av detta, föreslås därför fullmäktige besluta att ramverk och program även ska gälla för styrelser som gemensamma styrdokument.

Styrelsen för vård och bildning (VoB) förutsätter att uppdragsnämnderna tillser att krav utifrån Uppsalas policy för hållbar utveckling, det ekologiska ramverket samt miljö- och klimatprogrammet formuleras och ställs i uppdrag både till vård- och bildnings verksamhet och till enskilda utförare. KKK är helt enig med VoB att det är viktigt för uppdragsnämnderna

att arbeta med konkurrensneutralitet vad gäller miljöaspekter. Samtidigt bör framhållas att ett framsynt miljö- och hållbarhetsarbete också skapar konkurrensfördelar.

Ett antal förslag och synpunkter rör frågor som kommunen hanterar på annat sätt än i ramverket och miljö- och klimatprogrammet. Dessa får beaktas i sitt rätta sammanhang. Exempelvis argumenterar Naturskyddsföreningen väl för att det behövs en "friluftsplän". Kommunledningskontoret ser att detta hanteras översiktsplan, naturvårdsprogram och andra insatser för friluftslivet. Jordens Vänner vill se ett mål om att inte bygga på åkermark för att Uppsala stads växande inte ska reducerar möjligheterna för lokal livsmedelsförsörjning. En viktig aspekt som bäst hanteras i den fysiska översiktsplaneringen.

Uppsala kommuns fastighets AB (Ukfab) framför att det är mycket angeläget att det ekologiska ramverket och miljö- och klimatprogrammet förankras i övriga politiska beslut, så att uppdraget om att bygga och utveckla för tillväxt kombineras med intentionerna i ramverket och målen i programmet och inte hindras därav.

Tidsperiod och uppföljning

Tidsperioden för miljö- och klimatprogrammet har gett upphov till flera frågor och förslag. Utifrån detta bedömer klk att ambitionsnivån och karaktären på etappmålen kräver en längre programperiod än vad som föreslagits initialt. Programperioden ändras därför till 2014-2023. Vid behov kan tidsperioden för de olika målen att justeras.

Flera remissinstanser efterfrågar förtydligande av mål för att underlätta arbetet med och uppföljningen av programmen. KKK delar remissinstansernas bedömning av att vissa av målen behöver förtydligas och har därför omarbetat förslaget utifrån den aspekten.

Några remissinstanser har efterfrågat förtydliganden hur ramverket och programmet är tänkta att styra och följas upp. Flera, bland annat MHN och Frontwalker AB har givit konkreta förslag. KKK har utvecklat förslagen i enlighet med detta.

Utbildning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) vill lyfta in utbildning som en viktig metod för att nå målen. Även andra interna och externa svar pekar på betydelsen av utbildning. KKK delar nämndens bedömning och har arbetat in det i förslaget.

Ekonomiska aspekter

Äldrenämnden (ÄLN) är positiva till miljö- och klimatprogrammets mål, men bedömer att det kommer att innebära ökade kostnader för nämnden. Högre ekonomisk ersättning till nämnden efterfrågas. KKK delar bedömningen att exempelvis en större andel ekologisk mat medför högre inköpskostnader jämfört med konventionellt odlade livsmedel. Erfarenheter från andra kommuner visa att en framgångsfaktor för att nå målet är en samordnande resurs för utbildning och kommunikation som involverar alla inblandade. Kommunstyrelsen föreslås därför få uppdraget att stödja nämnder och styrelsers arbete med att nå etappmålet för ekologiska livsmedel.

SLUT